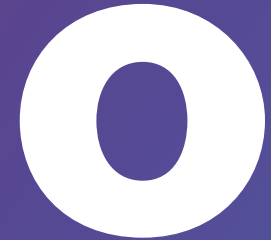




Oulu2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupunki



Hyvinvointikertomus valtuustokausi 2021-2025

**Osa 1. Arvio hyvinvointisuunnitelman toteutumisesta ja
keskeiset tiedot väestön koetusta hyvinvoinnista**

Osa 2. Toimintaympäristö – yleinen indikaattoritieto

Kaupunginvaltuusto 19.5.2025 § 37



OULU

Sisällysluettelo

Osa 1. Arvio hyvinvointisuunnitelman toteutumisesta ja keskeiset tiedot väestön koetusta hyvinvoinnista

Hyvinvointikertomuksen valmistelu ja sidosryhmät.....	5
Yhdyspintakehittäminen	6
Kaupunkistrategian linjauksista hyvinvointisuunnitelman painopisteisiin ja tavoitteisiin	7
Hyvä arki ja elämä Oulussa: Mitkä asiat vaikuttavat hyvinvointiini?	8
Yhteisöllinen ja turvallinen elinympäristö, Hyte-kuntakortti 1/4.....	9
Hyvinvointia ja terveyttä tuottava elämäntapa, Hyte-kuntakortti 2/4.....	10
Sujuva arki ja pärjäävyys, Hyte-kuntakortti 3/4	11
Kaupungin toiminta hyvinvoinnin edistämisessä, Hyte-kuntakortti 4/4.....	12
Yhteisöllinen ja turvallinen elinympäristö.....	13
Hyvinvointia ja terveyttä tuottava elämäntapa	20
Sujuva arki ja pärjäävyys.....	29

LASTEN OULU	34
Oppiminen ja kasvu ihmisenä	35
Ruoka, liikkuminen, lepo ja muut elintavat	35
Asuminen, ympäristö ja luonto	35
Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa	36
Kulttuurihyvinvointi	36
Yhteisövaikuttavuuteen perustuva monialainen verkostyö - Oulun kaupunki, Pohde, järjestöt ja srk yhteistyönä.....	37
Opiskeluhuollon monialaiset asiantuntijaryhmät perusopetuksessa	38
Oulu on lapsiystävällinen kunta.....	39
Oululainen lapsivaikutusten arviointimalli	41
Lapsibudjetointi Oulun kaupungissa	41
Lasten hyvinvointi - johtopäätökset ja pohdinta	42
Lasten hyvinvointi - Nostoja.....	43
4.- ja 5.-luokkalaisten hyvinvointi, Kouluterveyskysely	44
8.- ja 9.-luokkalaisten hyvinvointi, Kouluterveyskysely.....	45
ZekkiPro lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilannekuva	46
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky - MOVE-mittaus.....	48
Koulupoissaolot ja tukea saavat oppilaat	49
Lastensuojelu	50
Lapsiperheiden toimeentulo	51

NUORTEN OULU	52
Yhteisöllinen ja turvallinen elinympäristö.....	53
Sujuva arki ja pärjäävyys.....	53
Hyvinvointia ja terveyttä tuottava elämäntapa	53
Nuorten hyvinvointi - johtopäätökset ja pohdinta.....	54
Nuorten hyvinvointi - Nostoja.....	55
Lukiolaisten hyvinvointi	56
Ammattiin opiskelevien hyvinvointi	57
Yhteenvedo 3x10-tuloksista / 14-17-vuotiaat.....	58
Nuorten työllisyystilanne ja syrjäytyminen	59
TYÖIKÄISTEN OULU	60
Hyvinvointia ja terveyttä tuottava elämäntapa	61
Sujuva arki ja pärjäävyys.....	62
Työikäisten hyvinvointi - johtopäätökset ja pohdinta	63
Työikäisten hyvinvointi - Nostoja.....	64
Työikäisten (20-64-vuotiaat) hyvinvointi, Terve Suomi 2023	65
Aikuisväestön hyvinvointi koulutustason mukaan, Terve Suomi 2023	66
Maahanmuuttaneiden hyvinvointi, MoniSuomi-tutkimus 2022.....	67
Työttömyys ja työllisyys	70
Eläkkeelle siirtymisikä ja työkyvyttömyyseläke	71

IKÄVOIMAINEN OULU	72
Yhteisöllinen ja turvallinen elinympäristö.....	73
Hyvinvointia ja terveyttä tuottava elämäntapa	74
Ikäihmisten hyvinvointi - johtopäätökset ja pohdinta.....	75
Ikäihmisten hyvinvointi - Nostoja	76
75 vuotta täyttäneiden hyvinvointi, Terve Suomi 2023.....	77
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet	78
Kaatumiset ja putoamiset	79
Ikäihmisten määrä ja palvelutarve kasvaa	80

Osa 2. Toimintaympäristö - yleinen indikaattoritieto

Toimintaympäristö-osion sisältö	82
Toimintaympäristö - Nostoja	82
Väestön määrän kasvu ja väestön ikärakenteen muutokset	83
Väestömuutokset.....	84
Muuttaneiden taustoja	85
Ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset.....	86
Asuntokunnat ja perheet	87
Koulutustaso	88
Sairastavuus- ja työkyvyttömyysindeksi	89
Toimeentulotuki ja pienituloisuus.....	90
Elinympäristön turvallisuus	91



OSA 1. Arvio hyvinvointisuunnitelman toteutumisesta ja keskeiset tiedot väestön koetusta hyvinvoinnista





Hyvinvointikertomuksen valmistelu

Hyvinvointikertomus koostuu kahdesta osasta.

Osa 1. Arvio hyvinvointisuunnitelman toteutumisesta ja keskeiset tiedot väestön koetusta hyvinvoinnista

Osa 2. Toimintaympäristö – yleinen indikaattoritieto

Tiedot hyvinvointisuunnitelma mukaisista toimenpiteistä kerättiin kyselyllä, joka lähetettiin toimialoille, neuvostoille, sidosryhmille ja Pohteelle.

Kyselyyn vastasivat

- Sivistys- ja kulttuuripalvelut: perusopetus- ja nuorisopalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, hyvinvoinnin edistämisen palvelut, yhteiset palvelut, alueellinen toiminta, kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut
- Kaupunkiympäristöpalvelut: yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut/kadut ja liikenne
- Konsernihallinto: kehittäminen, tietojohtaminen ja asiointi
- Oulu Sinfonia
- Neuvostot: ONE nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto, vanhusneuvosto, maahanmuuttajaneuvosto
- Elämäkaariverkostot: lapset ja lapsiperheet, nuoret, työikäiset, ikäihmiset
- Pohde: hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kyselyiden analysoinnissa on hyödynnetty tekoälyä



Sidosryhmät

Sidosryhmien toimenpiteet hyvinvointisuunnitelman toteuttamisessa:

- Nuorille: Walkers-nuorisokahvila ja Nuorten tila Nurkka
- Työikäisille: Vertaistuellista kohtaamisaikatoimintaa.
- Ikääntyville: Ohjatut Korttelikohtaamiset.
- Maahanmuuttaneille: Matalan kynnyksen kulttuuripajatoimintaa.
- Vapaaehtoistoimintaa eri ikäryhmille.
- Yhteislaulutilaisuuudet ja erilaiset harraste-, virkistys- ja retkitoiminnot.
- Nuorille: Jalkautuva työ, Ankkuri-toiminta, Nurri-toiminta
- Ikääntyneille: Saattoapu
- PerhePesä-kohtaamisaikatoiminta ja perhekahvilatoiminta.
- Luentoja ja tilaisuuksia hyvinvointia tukevista aiheista.
- Aineellinen tuki, kuten aamupalatarjoilut ja lastenvaatteiden vaihtotorit
- Ryhmätoimintoja, vapaaehtoistoimintaa ja koulutuksellista tukea.
- Yksinäisyyden vähentäminen ja ennaltaehkäisevät toimet
- Kotiin annettava apu ja lapsiparkkitoiminta.
- Tuki lastensuojelun piirissä oleville nuorille

Järjestökenttä on tarjonnut toimintaa kohderyhmille, jotka eivät tavoita kaupungin palveluja. Yhteistyö kaupungin kanssa voisi parantua lisääntyvällä rahoituksella ja tilojen maksuttomalla käytöllä. Järjestöjen arviointikyselyn vastausten perusteella kuntalaisten kokemaa turvallisuuden tunne on vähentynyt joissain toimintaympäristöissä, ja resurssien niukkeneminen aiheuttaa huolta riittävän avun ja tuen saatavuudesta. Eri toimijaryhmien yhteistyömuotoja kehitetään, mutta resurssien riittävyys mietityttää kolmatta sektoria. Sote-järjestöjen taloudellisten resurssien vähentyessä toimintaa on rakennettava vapaaehtoistoimijoiden kanssa.

Yhdyspintakehittäminen

Oulun kaupungin ja Pohteen hyvinvointisuunnitelman yhteensovittaminen on tärkeää seuraavalla valtuustokaudella. Yhdyspintojen näkökulmasta erityistä huomiota on syytä kiinnittää: elintapaohjauksen kehittämiseen, päihteiden aiheuttamien haittojen torjuntaan, ikäihmisten toimintakyvyn edistämiseen sekä mielenterveyden haasteiden lievittämiseen mukaan luettuna yksinäisyyden lievittäminen.

- Tämä edellyttää yhteistä toimintaympäristö-analyysia ja yhteisen tilannekuvan muodostamista
- Strategisten yhteisten kärkein muodostamista seuraavalle valtuustokaudelle
- Yhteisiä vuosittaisia talousarviotavoitteita hyvinvointisuunnitelmien toimeenpanemiseksi
- Yhteistä yhteisövaikuttavuusmallin toimeenpanoa
- Toimivia yhteisiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisen rakenteita

Strategisen yhteistyösopimuksen jatkuvuus on syytä varmistaa tulevalla valtuustokaudella.



Kaupunkistrategian linjauksista hyvinvointisuunnitelman painopisteisiin ja tavoitteisiin

Hyvinvoinnin edistämisen painopisteet pohjautuvat Oulun kaupungin kaupunkistrategiassa 2030 esiin nostettuihin hyvinvoinnin ilmiöihin ja esitettyihin toimenpide-ehdotuksiin. Painopisteet pohjautuvat kaupungin luottamushenkilöiden ja johdon sekä kuntalaisten, neuvostojen ja yhdistysten sekä eri toimialojen keskuudessa käytyihin keskusteluihin oululaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työstä.

Jokaiselle painopisteelle on määritelty tavoitetila sekä konkreettiset toimenpiteet oululaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi hyvinvointisuunnitelman toimintakaudella 2023 – 2025. Hyvinvointikertomuksessa arvioidaan näiden toteutumista.

1 Yhteisöllinen ja turvallinen elinympäristö

Tavoite: Osallisuuden kokemusten vahvistaminen & Turvallinen Oulu kaikille

Mahdollistamme ihmisten kohtaamisen ja yhteisöllisen toiminnan sekä turvallisen elinympäristön

2 Hyvinvointia ja terveyttä tuottava elämäntapa

Tavoite: Oululaisten toimintakyky paranee

Mahdollistamme aktiivisen ja liikunnallisen elämäntavan sekä mielekkään tekemisen

3 Sujuva arki ja pärjäävyys

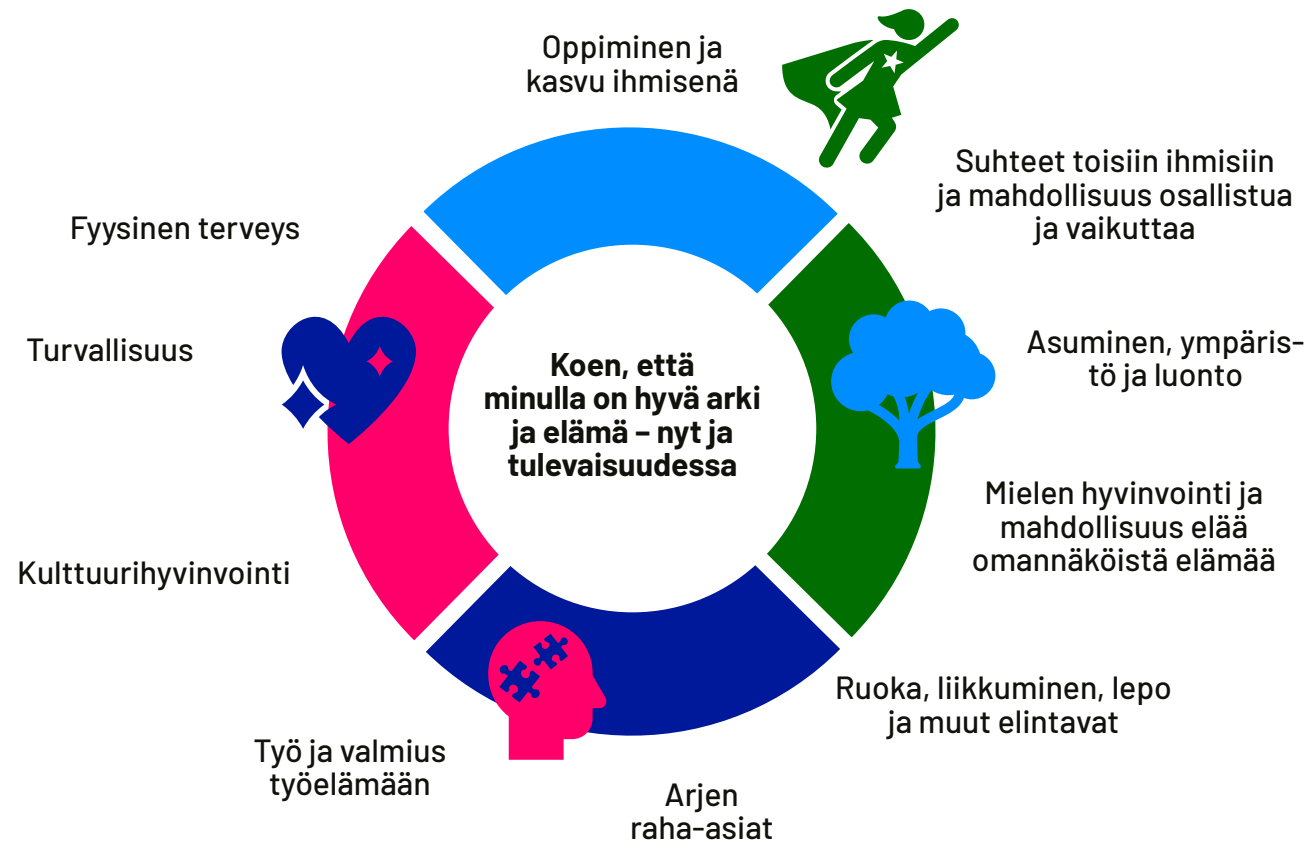
Tavoite: Hyvinvointia tukevien palveluiden saatavuuden turvaaminen ja toimivat monialaiset palveluprosessit

Tuemme oululaisten hyvinvointia ja toimintakykyä kehittämällä ennaltaehkäiseviä toimia

Kuntalaisille tarjotaan toimivat palvelut yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa vuodesta 2023 alkaen

HYVÄ ARKI JA ELÄMÄ OULUSSA:

Mitkä asiat vaikuttavat hyvinvointiini?



Hyvinvointini on kokonaisuus.

Toivon, että ymmärrät ja kohtaat minut ihmisenä etkä yksittäisen tarpeeni kautta.

Sovellettu Marika Kunnarin (2017) väitöskirjasta. Kehitetään yhteistyössä Pohteen, kuntien ja yhdistysten kanssa.



Yhteisöllinen ja turvallinen elinympäristö

Vaikuttamisen mahdollisuuksissa ja yksinäisyyden kokemuksissa ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Koulukiusausta kokeneiden osuus on noussut. Niiden osuus, jotka kokevat kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään, on laskenut.

Ikääntyneiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot -indikaattori (hyte-kerroin) kuvaa muun muassa asumisen ja elinympäristön turvallisuutta, kunnossapidon laatua ja ikääntyneiden toimintakykyä. Vuosittaiset vaihtelut ovat suuria. Hoitojaksojen määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Naisilla on miehiä enemmän hoitojaksoja.

Minun arkeni ja elämäni -kyselyssä (2024) oululaiset kokivat parhaimmiksi elämän osa-alueiksi turvallisuuden läheisissä ihmissuhteissa, kodin paloturvallisuuden, asumisen, perheen ja luonnon.

HYTE-KUNTAKORTTI 1/4

Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

- Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, % 8. ja 9. luokan oppilaista: 7,8 (2021) / 7,9 (2023)
- Kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön, % 8. ja 9. luokan oppilaista: 70 (2021) / 66 (2023)
- Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista: 17 (2021) / 17 (2023)
- Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa, % 4. ja 5. luokan oppilaista: 61 (2021) / 61 (2023)
- Vaikuttamismahdollisuudet hyvin hoidettu, % 18 vuotta täyttäneet: 20 (2022) / 19 (2024)
- Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %: 56 (2017) / 52,3 (2021)

Asuminen, ympäristö ja luonto

- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä: 292 (2022) / 333 (2023), Hyte-kerroin
- Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisten osuus, % 20 vuotta täyttäneet: 86,2 (2020) / 83 % (2023)
- Lähivirkistykseen soveltuvien alueiden saavutettavuus, enintään 300 m, % väestöstä: 97,1 (2018)
- Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista: 48,6 (2022) / 48,9 (2023)

Turvallisuus

- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista: 5,1 (2021) / 5,8 (2023)
- Koulukiusaaminen loppunut tai vähentynyt kiusaamisesta kertomisen jälkeen, % 8. ja 9. luokan oppilaista: 57,8 (2021) / 49,6 (2023)
- Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista: 15,1 (2021) / 14,6 (2023)
- Asuinalueen turvallisuus hyvin hoidettu, % 18 vuotta täyttäneet: 88 (2022) / 89 (2024)



Hyvinvointia ja terveyttä tuottava elämäntapa

Koulunkäynnistä pitävien osuus on laskenut. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden osuus on laskenut.

Elämänlaadun kokemus on parantunut 4.- ja 5.-luokkalaisilla, mutta heikentynyt 8.- ja 9.-luokkalaisilla ja aikuisilla. Erittäin heikkoa osallisuutta kokeneiden 8.- ja 9.-luokkalaisten osuus on noussut.

Ylipainossa/lihavuudessa ja nukkumisessa ei ole tapahtunut muutoksia. 8.- ja 9.-luokkalaisten huolta herättävä päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö tai rahapelaaminen on lisääntynyt.

Kokemukset terveydentilasta ovat heikentyneet 8.- ja 9.-luokkalaisilla ja työikäisillä. MOVE tulokset paraniivat 5.-luokkalaisilla, mutta huononivat 8.-luokkalaisilla.

Minun arkeni ja elämäni -kyselyssä (2024) 78 % oululaisista koki päivittäisen elämänsä kokonaisuutena erittäin hyvänä tai hyvänä. Osuus laski vuoden 2021 kyselyyn verrattuna.

HYTE-KUNTAKORTTI 2/4

Oppiminen ja kasvu ihmisenä

- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä: 6,3 (2022) / 5,7 % (2023), Hyte-kerroin
- Pitää koulunkäynnistä, % 8. ja 9. luokan oppilaista: 56,6 (2021) / 46,1 (2023)

Mielen hyvinvointi ja mahdollisuus elää omannäköistä elämää

- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista: 85,7 (2021) / 86,8 (2023)
- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista: 67,9 (2021) / 63,8 (2023)
- Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus, % 20 vuotta täyttäneet: 55,7 (2020) / 51,5 (2023)
- Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista: 11,6 (2021) / 12,7 (2023)

Ruoka, liikunta, lepo ja muut elintavat

- Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista: 15 (2021), / 14,3 (2023), Hyte-kerroin
- Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI ≥ 30 kg/m²), % 20 vuotta täyttäneet: 22 (2020) / 21 (2023)
- Nukkuu arkisin alle 8 h, % 8. ja 9. luokan oppilaista: 38,5 (2021) / 38,4 (2023)
- Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista: 4,3 (2021) / 7 (2023)

Fyysinen terveys

- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä: 6,6 (2022) / 6,5 (2023), Hyte-kerroin
- Kokee terveydentilansa keskimääräiseksi tai huonoksi % 8. ja 9. luokan oppilaista: 25,6 (2021) / 28,5 (2023), Hyte-kerroin
- Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky: 33,9 (2023) / 29,8 (2024)
- Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky: 32,5 (2023) / 34,9 (2024)
- Niiden osuus, jotka uskovat, että todennäköisesti eivät jaksu työskennellä vanhuuseläkeikään saakka, % 20–64-vuotiaat: 20 (2020) / 24,3 (2023)
- 500 metrin matkan kävelemisessä suuria vaikeuksia kokevien osuus, % 65 vuotta täyttäneet: 16,2 (2020) / 11,8 (2023)



Sujuva arki ja pärjäävyys

Usean mittarin mukaan taloudellisessa toimeentulossa on eriarvoisuutta. Erityisesti lasten ja lapsiperheiden taloudellinen eriarvoisuuden kasvu on huolestuttavaa.

Minun arkeni ja elämäni -kyselyn (2024) mukaan 33 % toivoi muutosta rahan riittävyyteen arkeen ja peruselämään.

Työllisyystilanne on heikentynyt viime vuosina. Korkea nuorisotyöttömyys on Oulussa pitkään jatkunut ongelma.

Taidetta ja kulttuuria harrastaa 48 % 8.- ja 9.-luokkalaisista. Aikuisista 10 % harrastaa itse kulttuuria tai osallistuu harrasteryhmään tai ohjattuun toimintaan. Kaupungin palveluista kirjastopalvelut on koettu parhaiten hoidetuksi palveluksi. Myös muihin kulttuuripalveluihin oululaiset ovat tyytyväisiä. Kaikukortti mahdollistaa kulttuurin harrastamisen varallisuudesta riippumatta. Kulttuurihyvinvoinnin seurantamittareita tulee kehittää.

HYTE-KUNTAKORTTI 3/4

Arjen raha-asiat

- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä: 2,2 (2022) / 2 (2023), Hyte-kerroin
- Perheen koettu taloudellinen tilanne kohtalainen tai sitä huonompi, % 8. ja 9. luokan oppilaista: 23,4 (2021) / 30,5 (2023)
- Lasten pienituloisuusaste: 12,5 (2022) / 12,7 (2023)
- Rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeitä tai lääkärikäynneistä tinkimään joutuneiden osuus, % 20 vuotta täyttäneet: 19,5 (2020) / 19,4 (2023)
- Toimeentulotukea saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä: 1,3 (2022) / 1,3 (2023)

Työ ja valmiudet työelämään

- Työttömät, % työvoimasta: 12,5 (2023) / 13 (2024)
- Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä: 37,5 (2023) / 40 (2024)
- Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta: 17 (2022) / 16,8 (2024)
- Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15–64-vuotiaista: 5,1 (2023) / 5,4 (2024)

Kulttuurihyvinvointi

- Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista: 50 (2021) / 48 (2023)
- Kirjasto, lainoja asukasta kohden: 18 (2022) / 17 (2023)
- Kaikukorttien kirjaus/luovutetut liput: 4551 (2023) / 3211 (2024)



Kaupungin toiminta hyvinvoinnin edistämisessä

Terveystiedon edistämisen aktiivisuus 2024

Hyvällä tasolla (75-100 pistettä):

Kuntajohto: 93

Liikunta: 86

Kulttuuri: 80

Parannettavaa (25-74 pistettä):

Perusopetus: 64

Lukiokoulutus: 70

HYTE-kerroin 2024

HYTE-kerroin euroa / asukas: 18,9

HYTE-kerroin, 0-100: 63

HYTE-kerroin, 1 000 euroa: 4187,2

HYTE-KUNTAKORTTI 4/4

Hyte-kerroin, prosessi-indikaattorit

Kuntajohto

- Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista 100 (2024)
- Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista 100 (2024)
- Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen 100 (2024)
- Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä 100 (2024)
- Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja: 100 (2024)

Liikunta

- Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa: 100 (2024)
- Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikunnisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille: 100 (2024)

- Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen: 0 (2024)
- Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin: 100 (2024)

Kulttuuri

- Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä: 100 (2024)

Peruskoulut

- Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit: 86 (2024)
- Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus: 89 (2024)
- Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koulussa: 75 (2024)
- Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä: 0 (2024)



YHTEISÖLLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

Osallisuus on tunne, joka syntyy, kun ihminen kokee kuuluvansa johonkin ja kokee, että hänellä on mahdollisuus vaikuttaa omassa yhteisössään.

Yhteisöllisyys, yhteisöt ja yhteisöllinen elämä ovat välttämättömiä ihmisen olemassaololle ja toiminnalle. Johonkin kuulumisen tunteen löytää usein itselle tärkeän ja merkityksellisen yhteisön toimintaan osallistumisesta. Tällainen yhteisö voi löytyä vaikkapa työn, harrastuksen tai järjestötoiminnan kautta. Osallisuutta kokeva ihminen pystyy vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Osallisuus lisää hyvinvointia. Syrjäytyminen on osallisuuden ulkopuolelle jäämistä.

Kaupungilla on merkittävä rooli paikallisyhteisönä, vaikka yhteisöllisyys ei määräydy pelkästään asuinpaikan mukaan. Kaupunki kokoaa yhteen monia asukkailla tärkeitä yhteisöjä ja vertaisryhmiä sekä tukee näiden toimintaa. Osallisuutta edistetään parhaiten arjen ympäristöissä, siellä missä ihmiset luontevasti tapaavat toisiaan. Kaupungilla on käytössä myös osallistava budjetointi.

Oulussa on aina arvostettu kuntalaisten omaa toimintaa ja vaikuttamista. Kaikilla ikä- tai sosiaaliryhmillä ei kuitenkaan ole samanlaisia mahdollisuuksia tai osaamista vaikuttaa. Tähän etsitään malleja.

Yhteisöllisyys ja osallisuus lisäävät turvallisuuden tunnetta, joka vahvistaa fyysistä, henkistä ja sosiaalista terveyttä, hyvinvointia sekä elämänlaatua. Kaikille kaupunkilaisille tulee taata turvallinen ympäristö. Turvallisuuden edistämisessä turvallisuuskulttuuri ulotetaan kaikkiin kasvu- ja toimintaympäristöihin, myös kotiin ja vapaa-aikaan. Tapaturmien ja väkivallan ehkäisy on jokaisen asia ja kuuluu niin yksittäiselle kansalaiselle kuin eri toimialojen ammattilaisille ja päättäjillekin.

Kaupunkisuunnittelun avulla tuetaan alueiden elinvoimaa, rakennetaan paikallista identiteettiä, lisätään elinympäristön turvallisuutta, terveellisyttä ja esteettömyyttä sekä edistetään asukkaiden hyvinvointia. Monimuotoisella elinympäristöllä torjutaan alueiden eriytymistä sekä lisätään sosiaalista

tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä. Hyvinvointia ja elinvoimaa tukevan kaupunkisuunnittelun yhtenä työkaluna on maankäytön toteuttamisohjelma, jossa esitetään viiden vuoden suunnitelma asunto- ja työpaikkarakentamisen suunnista huomioiden palveluverkot ja joukkoliikenne kestävän kasvun periaatteita noudattaen.

Kaupunkiympäristön merkitys terveellisten elintapojen tukemisessa on merkittävä. Hyvä elinympäristö luo pohjan asukkaiden toimivalle arjelle ja perustarpeiden tyydyttämiselle. Se tarjoaa mahdollisuuden asumiseen, palveluiden käyttämiseen, työssäkäyntiin, ulkoiluun, harrastuksiin, mutta myös lepoon ja yksityisyyteen.

YHTEISÖLLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

Oululainen asukas kokee kuuluvansa yhteisöön ja pystyvänsä vaikuttamaan asioihin

Osallisuus- ja vuorovaikutussuunnitelman tavoitteena on vahvistaa ja kehittää vuorovaikutuksen ja osallisuuden muotoja. Suunnitelman seuranta vuosilta 2023–2024 on raportoitu helmikuussa 2025.

Keskeiset toimenpiteet:

- Kohtaamispaikkatoimintaa on kehitetty yhteistyössä järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Villa Victorissa edistetään vähemmistöryhmien osallisuutta.
- Osallistuvaa budjetointia kehitetään Decidim-alustan avulla. Tavoitteena on, että aluemallia kokeillaan vuosina 2026–2027.
- Hyvinvoinnin edistämisen palveluissa on tehty alueellisen idearahan pilotointia sekä järjestetty yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja kulttuurihyvinvointia lisääviä tilaisuuksia.
- Oulun kaupunki järjesti kesällä ja syksyllä 2024 ensimmäistä kertaa puistoruokailun pilotin alle 18-vuotiaille lapsille ja nuorille. Alueiden valinnassa huomioitiin alueiden sosioekonomiset erot.
- Oululaiset ovat voineet osallistua myös Pohteen vaikuttamistoimielimiin ja erilaisiin osallisuustilaisuuksiin.

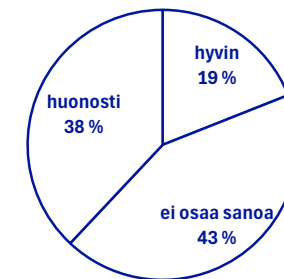
Edistetään hyviä väestösuhteita

Kaupunki on laatinut rasisminvastaisen toimenpideohjelman 2025–2027. Toimenpideohjelman tarkoituksena on tunnistaa, ennaltaehkäistä ja torjua rasismia sen kaikissa muodoissa, tukea rasismien uhreja sekä lisätä vuorovaikutusta ja luottamusta eri väestöryhmien välillä Oulussa.

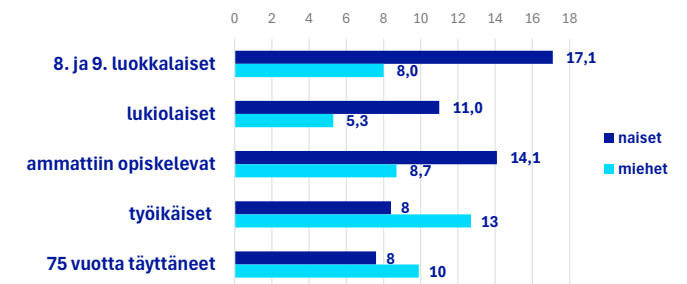
Keskeiset toimenpiteet:

- Kaikille avoimia tapahtumia järjestetään säännöllisesti (Kaikkien kesäfestarit, käsityökerho Villaa ylle, Värikkäät Ravintolat, jalkapallokerhotoiminta, Art-Being Family Club)
- Ystäväperhetoimintaa on toteutettu yhteistyössä SPR:n ja MLL:n kanssa.
- Hyvinvointialueella on KotoPohde-hanke
- Kirjastot ovat syrjinnästä vapaita alueita ja avoina kaikille asiakkaille. Kirjastoon luotiin turvallisen tilan periaatteet ja edistettiin yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Monikielisestä kirjastosta siirtolainattiin aineistoa eri kielillä asiakkaiden käytettäväksi. Lukevin kaupunki -kampanja avattiin Oulun kirjamessuilla 19.10.2024.

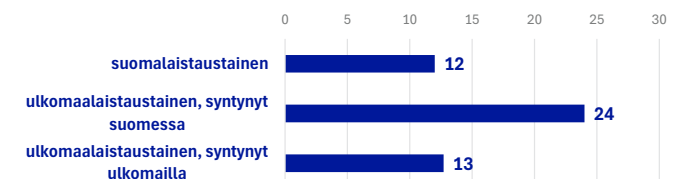
KUNTALAISTEN VAIKUTTAMISMAHDOLLISUUDET
HOIDETTU (Kapa 2024)



ERITTÄIN HEIKKOA OSALLISUUTTA KOKENEIDEN OSUUS %
(Kouluterveyskysely ja Terve Suomi 2023)



ERITTÄIN HEIKKOA OSALLISUUTTA KOKENEIDEN OSUUS %
8. JA 9. LUOKKA (Kouluterveyskysely 2023)



YHTEISÖLLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Oulun kaupungin toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteilla ja toimenpiteillä edistetään yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista. Suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden uusi raportointi tehdään vuonna 2025.

Keskeiset toimenpiteet:

- Varhaiskasvatus ja perusopetuksessa on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ja annettu koulutusta.
- Liikuntapalvelut myöntää tunnustuspalkinnon tasa-arvoisesta liikuntakulttuurista.
- Turvallisemman tilan periaatteet ja osallisuuden tiekartta lapsille ja nuorille valmistunut.
- Kulttuuripalveluissa kohdennetut palvelut erityisryhmille. Henkilöstön osaamista lisätty. Kulttuuritalo Valveen fyysistä esteettömyyttä parannettu. Kaikukortti käytössä.
- Kirjastot ovat syrjinnästä vapaita alueita. Monipuolinen aineisto ja moninaisuuden huomiointi.
- Oulu Sinfonia on vienyt musiikkia sellaisille asukasryhmille, jotka eivät pääse kuulemaan sitä konserttisaliin. Ohjelmistossa on huomioitu eri ikäryhmät.
- Villa Victor tukee vähemmistöryhmien osallisuuden edistämisen. Tehdään rasismien vastaista työtä.
- Kotoutumispalveluissa rasismien vastainen työ ja ukrainalaisten pakolaisten osallisuuden edistäminen.

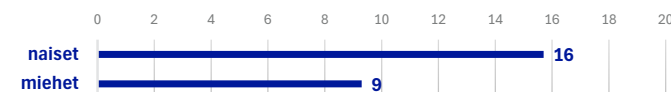
Kenenkään ei tarvitse tuntea yksinäisyyttä

On tunnistettu yksinäisyyden taustatekijöitä eri ikäryhmissä. On koottu ja tehty näkyväksi yksinäisyyttä lievittäviä keinoja, toimintoja sekä hyviä käytäntöjä.

Keskeiset toimenpiteet:

- Harrastus- ja kaveritoimintaa on lisätty tavoitteena ”kaikille yksi harrastus ja yksi kaveri”. Kaveritaitoja käsitellään päiväkodeissa, kouluissa ja nuorisopalveluissa.
- Lähekkö nää luontoon -toiminnassa on käynnistetty luontokaveritoiminta. Kaikkien kaupunki-kampanja. Löytävä vanhustyö ja elämäntahti-verkostojen työskentely.
- Matalan kynnyksen tapahtumia ja verkostoitumistilaisuuksia järjestetään eri puolilla kaupunkia.
- International House Oulu järjestää verkostoitumistilaisuuksia.
- Pohde koordinoi yksinäisyyden ehkäisyn kehittämistä osana osallisuusverkostoa.

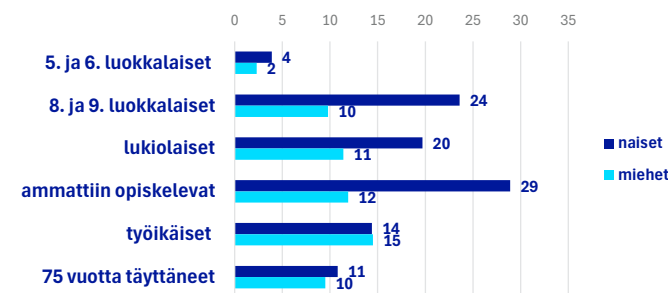
SYRJINTÄÄ TYÖSSÄ TAI TYÖNHAUSSA KOKENEET, % TYÖSSÄ OLLLEISTA TAI TYÖTÄ HAKENEISTA (Terve Suomi 2023)



SYRJINTÄÄ TYÖSSÄ TAI TYÖNHAUSSA KOKENEET, % TYÖSSÄ OLLLEISTA TAI TYÖTÄ HAKENEISTA (MoniSuomi 2023, Pohjois-Pohjanmaa)



ITSENSÄ YKSINÄISEKSI TUNTEVIEN OSUUS % (Kouluterveyskysely ja Terve Suomi 2023)



YHTEISÖLLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

Asuminen, ympäristö ja luonto

Oululainen asukas kokee asuin- ja elinympäristönsä terveelliseksi ja viihtyisäksi/virikkeelliseksi

Edistetään luonnosta saatavia hyvinvointivaikutuksia ylläpitämällä ja rakentamalla viheralueita, puistoja ja reittejä sekä kehittämällä uusia toimintamalleja.

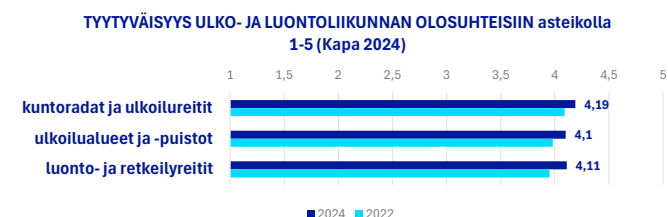
Keskeiset toimenpiteet:

- Rakennettu maastoliikuntareitistöjä sekä laadukasta kävely- ja pyörätieverkostoa.
- Tarjolla lähiliikuntapaikkoja, hiihtolatuja, kuntoratoja, kuntosaleja, ulkokuntoilupuistoja, uimahalleja ja palloiluhalleja.
- Lähekkö nää luontoon -toiminnan käynnistäminen. Tuodaan lähiluonto osaksi oululaisten arkea.
- Ympäristöohjelmalla parannetaan ja ylläpidetään elinympäristön laatua ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Ohjelmasta raportoidaan vuosittain.
- Oulun seudun virkistys- ja vapaa-ajan alueiden kehittämissuunnitelman laadinta on aloitettu syksyllä 2024 asukaskyselyllä, jolla selvitettiin asukkaiden ja alueella muuten liikkuvien näkemyksiä siitä, miten seudun vapaa-ajan ja virkistyskohteita, alueita ja reittejä tulisi kehittää.

Mahdollistamme monipuoliset asumisen mahdollisuudet

Maankäytön toteuttamisohjelmalla ja asuntopoliittisilla linjauksilla mahdollistetaan monipuoliset asumismahdollisuudet ja edistetään täydennys- ja tiivistämisrakentamista. Monimuotoisella ja viihtyisällä elinympäristöllä torjutaan alueiden eriytymistä ja edistetään sosiaalista tasa-arvoa.

Järjestetään maksuton asumisneuvontaa. Asumisneuvojilta saa neuvontaa asumisen asioissa, kuten asumisen tukien hakemisessa, uuden asunnon hakemisessa, talousongelmissa ja hädöissä.



YHTEISÖLLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

Asuminen, ympäristö ja luonto sekä turvallisuus

Palveluiden saavutettavuutta ja esteettömyyttä edistetään asukaslähtöisesti

Tunnistetaan esteettömyyttä edistävät ja estävät tekijät yhteistyössä neuvostojen ja kokemusasiantuntijoiden kanssa. Saavutettavuus huomioidaan nettisivu-uudistuksessa.

Keskeiset toimenpiteet:

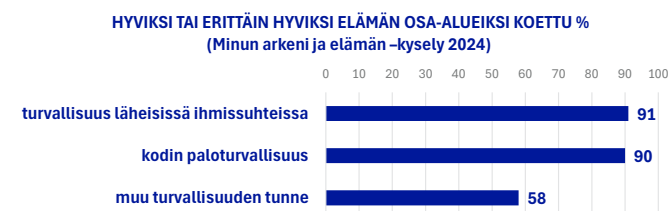
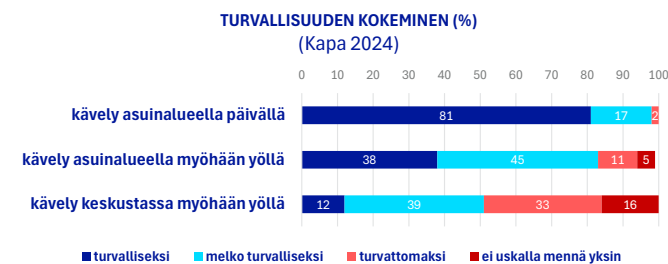
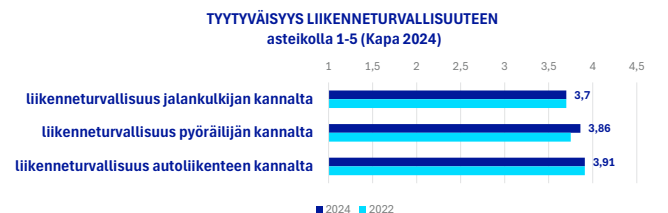
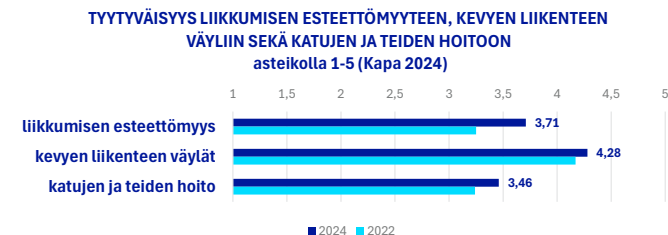
- Avoimen hallinnon toimintasuunnitelman toimenpitein edistetään esteettömyyttä ja saavutettavuutta.
- Esteettömyyden edistämiseksi on tehty yhteistyötä neuvostojen ja kokemusasiantuntijoiden kanssa. Esteettömyysasiantuntija osallistuu suunnitteluun.
- Uusien nettisivujen suunnittelu on tehty saavutettavuus edellä.
- Julkaistu opas esteettömien ja saavutettavien tapahtumien järjestämiseen.
- Pohteella saavutettavuutta ja esteettömyyttä edistetään vammais- ja vanhusneuvostojen, asiakasraatien, KotoPohde-hankkeen sekä kokemus- ja kehittäjäasiakastoiminnan kautta.

Oululainen asukas kokee asuin- ja elinympäristönsä turvalliseksi

Tiedotetaan turvallisuutta edistävistä toimenpiteistä, järjestetään kampanjoita ja tapahtumia. Liikenneturvallisuuden ja sydänturvallisuuden edistäminen.

Keskeiset toimenpiteet:

- Kuntalaisen kokeman turvallisuuden tunteen edistämiseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet sovittiin huomioitavaksi seuraavassa hyvinvointisuunnitelmassa.
- Liikenneturvallisuutta edistetään poikkihallinnollisella yhteistyöllä. Liikenneturvallisuus on yksi liikennesuunnittelun lähtökohta. Liikenneturvallinen kunta –pilotti.
- Sydänturvallisuuskampanjat ja ensiapukoulutukset. Yhteisötiloille hankittiin sydäniskurit osallistuvan budjetoinnin määrärahalla.
- Ympäristöterveydenhuolto suojelee ihmisten terveyttä elinympäristön haitallisilta tekijöiltä antamalla ohjausta ja neuvontaa sekä valvonnan keinoin. Ympäristöterveydenhuolto valvoo mm. tupakkalakia, elintarviketurvallisuutta, uima-veden ja talousveden laatua sekä asumis- ja sisäilmaterveyttä.
- Turvallisemman tilan periaatteet on laadittu kaupunkitasoisesti. Turvallisemman tilan periaatteisiin liittyvä koulutus järjestettiin yhdessä Yhdenvertainen Oulu hankkeen kanssa.



YHTEISÖLLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

Johtopäätökset ja pohdinta

Indikaattoritiedot viittaavat siihen, että kokemukset osallisuudesta ja mahdollisuudesta vaikuttaa, ovat heikentyneet ja yksinäisyyden tunteet ovat lisääntyneet. Näihin huolenaiheisiin on tärkeää kiinnittää edelleen erityistä huomiota seuraavan valtuustokauden aikana. Arvioinnin perusteella kohtaamispaikka-toimintaa on kehitetty ja osallistuvaa budjetointia on edistetty, mutta alueellisesti emme ole vielä saavuttaneet riittävän hyvin asetettuja tavoitteita. Kohtaamispaikkatoiminnan laajentamista tutkitaan osana yhteisötoiminnan palveluverkkoselvitystä. Osallistuvan budjetoinnin toteutusta alueellisena selvitetään edelleen vuonna 2025. Osallisuuden tiekartta on valmistunut lasten ja nuorten osalta. Työikäisen tuen polku -kehittämistyötä on tehty poikkihallinnollisesti, mutta ikäihmisten osallisuuden tiekartta tulee nostaa erityiseen keskiöön vuonna 2025 ja seuraavassa hyvinvointisuunnitelmassa.

Lähidemokratiatoimikunnan toimintaa kansalaisdemokratian edistämiseksi tehostettiin vuosien 2023 ja 2024 aikana mm. Hyte-rahalla. Toimikunnan lakkauttaminen ja tehtävien siirtäminen hyvinvointi-, kulttuuri- ja liikuntalautakunnalle valtuustokauden vaihtuessa päätettiin alkuvuonna 2025. Alueellinen osallisuus ja sen edistäminen onkin syytä varmistaa rakenteissa ja suunnitelmissa seuraavassa hyvinvointisuunnitelmassa jo valtuustokauden alussa.

Rasisminvastainen toimenpideohjelma on julkaistu maaliskuussa 2025, ja sen toteuttamisessa ollaan vielä alkuvaiheessa. **Turvallisemman ja rohkeamman tilan periaatteet** on julkaistu, ja niitä hyödynnetään muun muassa kirjastoissa, kulttuuripalveluissa, kouluissa, varhaiskasvatuksessa sekä yhteisötiloissa. Näitä periaatteita on edelleen seuraavan valtuustokauden aikana syytä korostaa kaikissa kaupungin palveluissa.

Segregaatioon liittyvää tietojohtamista tulisi myös kehittää yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Nuorisopalveluiden kokemukset positiivisen erityiskohtelun määrärahasta tulisikin huomioida osana segregaatiotyötä seuraavalla valtuustokaudella.

Vaikka liikenneturvallisuutta on edistetty, liikennevalistuksen osalta on vielä parannettavaa, erityisesti pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden näkökulmasta. Oululaiset kokevat olonsa turvalliseksi, mutta indikaattorit osoittavat, että turvallisuuden kokemus vaihtelee suuresti eri tilanteissa, ja erityisesti myöhään yöllä kävely keskustassa koetaan turvattomaksi. Turvallisuusohjelmaa ei tämän valtuustokauden aikana päivitetty vaan turvallisuuden edistämisen päätettiin siirtää seuraavan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmaan. Pohteen, kuntien ja maakuntaliiton allekirjoittama strateginen yhteistyösopimus on osaltaan selkeyttänyt rooleja ja vastuita turvallisuuden edistämässä hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta.

YHTEISÖLLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

- Yksinäisyyttä ja heikkoa osallisuutta kokeneiden osuudet ovat suurimmat yläasteikäisten ja toisella asteella opiskelevien tyttöjen keskuudessa. (Kouluterveyskysely 2023).
- Aikuisväestössä yksinäisyyttä kokeneiden osuudet ovat yhtä suuret naisilla ja miehillä, mutta heikkoa osallisuutta kokeneiden miesten osuudet ovat naisia suuremmat. (Terve Suomi 2023).
- Yläasteikäisten osalta syntyperän mukaan heikkoa osallisuutta kokeneiden osuus on selvästi korkein Suomessa syntyneiden ulkomaalaistaustaisten keskuudessa (24 %). Suomalaistaustaisten (12 %) ja ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisilla (13 %) osuudet ovat yhtä suuret. (Kouluterveyskysely 2023)
- Syrjintää syntyperän, etnisen taustan tai ihonvärin perusteella kokeneiden maahanmuuttajien osuus on 40 % (MoniSuomi 2022)
- 8.- ja 9.-luokkalaisista ja lukiolaisista alle 10 % kokee, että koulussa on hyvät vaikuttamismahdollisuudet. (Kouluterveyskysely 2023)
- Aikuisväestöstä 19 % kokee, että kuntalaisten vaikuttamismahdollisuudet on hyvin hoidettu. (Kapa 2024)
- Oululaisten äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa on alhainen (53 % vuonna 2021). (Sotkanet)

Asuminen, ympäristö ja luonto

- Asuinalueiden olosuhteisiin tyytyväisiä on 83 %, osuus laski hieman. (Terve Suomi 2023)
- Hyviksi tai erittäin hyviksi elämän osa-alueiksi koki 85 % asumisen ja 81 % luonnon. (MAE 2024)
- Oululaiset ovat hyvin tyytyväisiä kuntoratoihin ja ulkoilureitteihin, ulkoilualueisiin ja -puistoihin sekä luonto- ja retkeilyreitteihin. (Kapa 2024)
- Tyytyväisyys liikkumisen esteettömyyteen, kevyen liikenteen väyliin sekä katujen ja teiden hoitoon on noussut. (Kapa 2024)
- 75 vuotta täyttäneistä 8 % kokee ulos lähtemisessä suuria vaikeuksia. (Terve Suomi 2023)
- Ikääntyminen lisää tapaturmariskiä. Oululaisilla 65 vuotta täyttäneillä oli kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitojaksoja noin 333/10 000 vastaavan ikäisistä vuonna 2023. Vuosittaiset vaihtelut ovat suuria. Määrä kasvoi edellisestä vuoteen verrattuna. Naisilla on miehiä enemmän hoitojaksoja. (Sotkanet)
- Tyytyväisyys pientalotontin ja vuokra-asunnon saantiin on noussut. (Kapa 2024)

Turvallisuus

- Koulukiusaamista vähintään kerran viikossa kokee 4.- ja 5.-luokkalaisista 7 % ja 8.- ja 9.-luokkalaisista 6 %. Koulukiusausta kokeneiden osuudet ovat pienemmät toisen asteen oppilaiden keskuudessa. (Kouluterveyskysely 2023)
- Työikäisistä 76 % ja 75 vuotta täyttäneistä 52 % kokee päivittäisen elämän erittäin tai hyvin turvalliseksi. (Terve Suomi 2023)
- Tyytyväisyys liikenneturvallisuuteen pyöräilijöiden kannalta on parantunut. Liikenneturvallisuudessa jalankulkijan ja autoilijan kannalta ei ole tapahtunut muutoksia. (Kapa 2024)
- Kävelyn asuinalueella turvalliseksi tai melko turvalliseksi päivällä kokee 98 % ja myöhään yöllä 83 %. (Kapa 2024)
- Kävelyn keskustassa myöhään yöllä kokee turvalliseksi tai melko turvalliseksi 51 %, osuus laski hieman. (Kapa 2024)
- Poliisin tietoon tulleiden rikoslakirikosten määrä oli 19 058 vuonna 2023. Rikosten määrä nousi hieman edellisestä vuodesta. Huolestuttavaa on se, että erityisesti huumausainerikokset kasvoivat ja Oulussa huumausaineiden käyttörikokset 1000 asukasta kohden olivat suurten kaupunkien korkeimmat. (Tilastokeskus)



HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ TUOTTAVA ELÄMÄNTAPA

Toimintakyky tarkoittaa ihmisen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia edellytyksiä selviytyä hänelle itselleen merkityksellisistä ja välttämättömistä jokapäiväisen elämän toiminnoista siinä ympäristössä, jossa hän elää. Terveellisillä elintavoilla, kuten nukkumisella, ravitsemuksella, liikunnalla, päihteettömyydellä ja mielekkäällä tekemisellä, on vaikutusta jokaisen ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille, toimintakyvylle ja arjessa pärjäämiselle.

Puolet sairauksista johtuvat elintavoista. Niihin jokainen voi vaikuttaa. Kaupungin rooli on luoda asukkailleen mahdollisimman hyvät puitteet hyvinvointinsa edistämiseen ja ylläpitoon sekä auttaa erityisesti niitä, jotka eivät itse täysin tähän kykene. Terveellisten elintapojen edistämisessä yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on myös oleellista.

Terveellisten elintapojen omaksumisessa varhaiskasvatuksella ja koululla on merkittävä rooli, sillä varhaiskasvatuksessa ja kouluissa toteutetuilla toimenpiteillä voidaan tavoittaa kattavasti kaikki

lapset perhetaustasta riippumatta. Mahdollisuus mielekkääseen harrastamiseen on kaikkien lasten ja nuorten saatavilla.

Liikunta on kaupungin peruspalvelu ja tärkeä osa asukkaiden hyvinvointia. Monipuoliset liikuntapalvelut ovat oululaisten käytettävissä iästä, sukupuolesta, varallisuudesta, taidoista tai liikunta-aktiivisuudesta riippumatta.

Oululaiset tarvitsevat hyviä toimintamalleja ja tukea mielen hyvinvointiin. Yhteisövaikuttavuuteen perustuva verkostokeskeinen toimintatapa on ensisijaista. Sovitut käytänteet ja tiedonkulku tukevat kuntalaisten sujuvaa palveluihin ohjaustumista. Mielen hyvinvointia tukevia uusia ratkaisuja kehitetään ennalta ehkäisevinä kaikkiin ikäryhmiin.

Kansalaisopistossa opinnot perustuvat elinikäisen oppimisen periaatteeseen sekä ihmisen omaan haluun oppia ja kehittyä. Vapaan sivistystyön palveluilla onkin suuri merkitys kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisessä.

Kaupungilla on tärkeä rooli maahanmuuttajien kotoittamisessa. Onnistunut integraatio luo edellytyksiä kunnan asukkaiden hyvinvoinnille sekä sille, että väestöryhmien väliset suhteet ovat hyvät ja paikallisyhteisöt aidosti monikulttuurisia.

Kestävän tulevaisuuden teemoja tulee toteuttaa yhdessä ja moniammatillisesti. Lapsille ja nuorille asetetut tavoitteet eivät voi toteutua, jos me aikuiset emme pysty parantamaan omaa toimintaamme. Tekojemme kautta voimme välittää lapsille ja nuorille toiveikasta mutta realistista tulevaisuuskuvaa. Kestävän tulevaisuuden kasvatus lähtee pienistä arjen asioista, toisen ihmisen kohtaamisesta ja empatiasta. Jos tunnemme empatiaa toisiamme kohtaan, opimme empatiaa myös koko ympäröivää luontoa kohtaan. Kun empatia ja toivo siivittävät toimintaamme, se tuo hyvinvointia myös meille itsellemme.

HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ TUOTTAVA ELÄMÄNTAPA

Oppiminen ja kasvu ihmisenä

Digihyvinvointi on tasapainoinen osa elämää

Oulun kaupunki vahvistaa kaikenikäisten digiosaamistaitoja ja tarjoaa digipajoja sekä digitukea. Digipalveluiden rinnalla tarjotaan myös kasvokkain tapahtuvaa palvelua haavoittuvassa asemassa oleville.

Keskeiset toimenpiteet:

- Oulu10-asiointipisteissä ja kirjastoissa saa ohjasta ja tukea sähköiseen asiointiin sekä monipuolista digitukea.
- Digituki-sivustoon on koottu opastusta sähköisten palveluiden ja laitteiden käyttöön. Sivuilta saa tietoa eri palvelutarjoajien antamasta digineuvonnasta.
- Avustusten hakeminen siirtynyt sähköiseen eAsiointiin. Avustusklinikoilla saa neuvontaa eAsiointin käyttöön.
- Oulu-opisto tarjoaa monipuolisia tietotekniikkakursseja aloittelijoille ja edistyneille.
- Kehitetään digitaalisia kulttuuripalveluita ja hyödynnetään Lämpio alustaa.
- Hyvinvoinnin edistämisen palveluissa on hyödynnetty Lämpio-alustaa kulttuurikatsomoissa.
- Pohteen digihyvinvoinnin verkosto edistää digitukea.

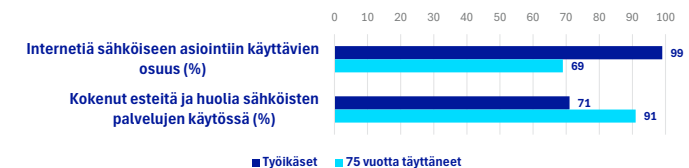
Elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia kehitetään kaikenikäisille ja vieraskieliselle

Oppimisen mahdollisuuksia kehitetään yhteistyössä ei toimijoiden kanssa. Oululaisilla vieraskielisillä on mahdollisuus opiskella ja kehittää osaamistaan. Kestävän tulevaisuuden opinvirta edistää oululaisten kestävää elämäntapaa.

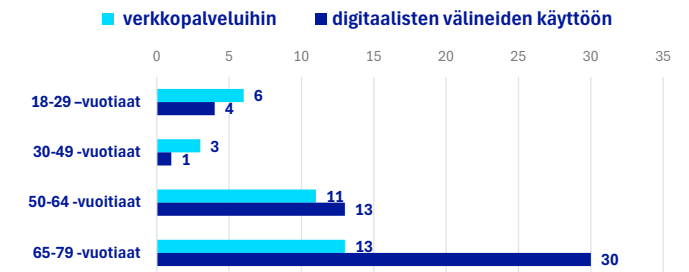
Keskeiset toimenpiteet:

- Perusopetus- ja nuorisopalveluissa oppimisen mahdollisuuksia kehitetään yhteistyössä eri koulutuksen järjestäjien kanssa (mm. Peda-päivät, Amis tutuksi -luennot, Teknologiaiistai)
- Oulun osaamiskeskus ohjaa vieraskielisiä asiakkaita opintoihin ja työpaikkoihin.
- Villa Victor tarjoaa suomen kielen opetusta ja tapahtumia vieraskielisille.
- Business Oulu tukee työnhakijoiden osaamisen kehittämistä.
- Kirjasto tarjoaa monipuolisia palveluja eri ikäryhmille ja erityisryhmille.
- Liikuntapalvelut tekee yhteistyötä kansalaisopistojen kanssa.
- Kestävän tulevaisuuden opinvirran teemoja (luontosuhde, kiertotalous ja ilmasto-osaaminen) edistetään erityisesti lasten ja nuorten parissa.

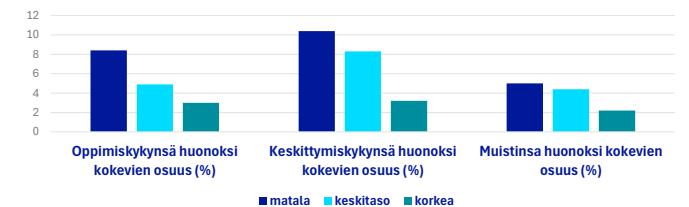
SÄHKÖISTEN PALVELUIDEN KÄYTTÖ (%)
(Terve Suomi 2023)



TUEN TARVE (%)
(Kapa 2024)



OPPIMIS- JA KESKITTYMISKYKY JA MUISTI KOULUTUSTASON MUKAAN
(Terve Suomi 2023)



HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ TUOTTAVA ELÄMÄNTAPA

Oppiminen ja kasvu ihmisenä

Oululaisella asukkaalla on mahdollisuus mielekkääseen vapaa-aikaan

Selvitetään kaupungin harrastustilojen saavutettavuutta sekä tilojen käytön periaatteita. Harrastusmahdollisuuksia kootaan Pohteen palvelutarjottimeen.

Keskeiset toimenpiteet:

- Pohjois-Pohjanmaan digitaalinen hyvinvoinnin ja terveyden palvelutarjotin Reittis. Kokoaa kuntien, järjestöjen ja seurakuntien sekä hyvinvointialueen tarjoamia palveluja. Toimii myös ammattilaisten työvälineenä asiakkaiden palveluhajauksessa.
- Liikuntapalvelut tarjoaa liikuntatiloja vuoronjako-periaatteiden mukaisesti kuntalaisille, seuroille ja järjestöille.
- Hyvinvoinnin edistämisen palveluissa on etsitty toimitiloja yhdessä alueen toimijoiden kanssa yhteisötoimintaan. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden tilojen avaamista yhdistyksille organisoidaan edelleen alkuvuodesta 2025.
- Palvelukeskittymien toiminnan kautta on saatu lisää sisältöä ja toimijoita lapsiperheiden vapaa-ajan toimintaan.

Fyysiseen terveyteen liittyvät huolenaiheet tunnistetaan riittävän varhain

Oulun kaupunki toteuttaa väestötason vaikuttamistyötä yhteistyössä yhdistysten ja järjestöjen kanssa sekä kehittää hoito- ja palveluketjuja esimerkiksi MiePäVäki-verkostossa.

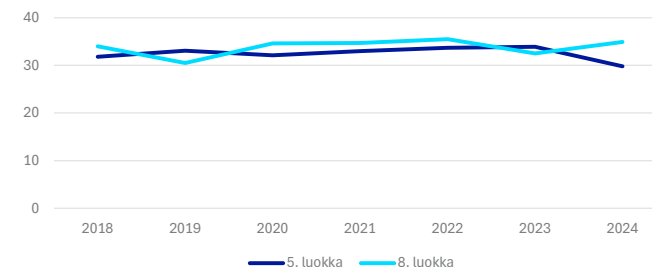
Keskeiset toimenpiteet:

- Vaikuttamistyötä tehdään erilaisilla kampanjoilla, tapahtumilla, tietoisuilla ja luennoilla yhdessä yhdistysten ja järjestöjen kanssa.
- Liikuntaneuvonnalla on palveluketjut ja ohjautumisen kriteerit työikäisille yhteistyössä Pohteen kanssa. Pro-terveysluennot yhteistyössä ODL Liikuntaklinikan kanssa. Terveyskuntomittaukset eri kohderyhmille alueellisesti.
- MOVE-mittaukset: Toteutetaan kouluilla opetussuunnitelman mukaisesti.
- Yhteisövaikuttavuustyön kautta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa ilmeneviin huoliin saadaan mukaan Pohteen sote-palvelut.
- International House Oulun toimijat järjestävät tapahtumia ja verkostotilaisuuksia verkostokumppaneiden kanssa. Lisätty toimijoiden tietoisuutta asiakkaiden palvelutarpeista sekä kirkastettu rooleja ja vastuita.

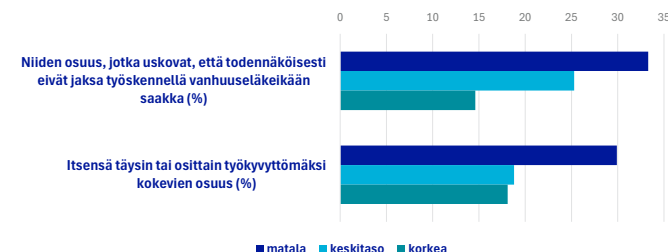
VAPAA-AJAN TOIMINTA JA PAIKAT NUORILLE (%)
8. ja 9. luokka, kouluterveyskysely 2023



LASTEN JA NUORTEN FYYNINEN TOIMINTAKYKY
% OPPILAISTA, JOILLA HEIKKO FYYNINEN TOIMINTAKYKY (MOVE)



KOETTU TYÖKYKY KOULUTUSTASON MUKAAN
(Terve Suomi 2023)



HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ TUOTTAVA ELÄMÄNTAPA

Mielen hyvinvointi ja mahdollisuus elää omannäköistä elämää

Mielen hyvinvointiin liittyvät huolet tunnistetaan riittävän varhain

Vahvistetaan mielenterveyden edistämiseen liittyvää osaamista yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Keskeiset toimenpiteet:

- Järjestetty mielenterveyden ensiapu -koulutuksia henkilöstölle yhteistyössä koulutuspalveluiden kanssa. Mielenterveyden ensiapu -ohjaajakoulutukset tulossa.
- Yhteisövaikuttavuuteen perustuva monialainen verkostotyön toimintamalli.

Häpeän tunne ”mielenterveyshaasteista” vähenee ja kynnys hakea apua ja tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa paranee

Keskeiset toimenpiteet:

- Toteutetaan yhteisövaikuttavuuteen perustuvaa monialaista verkostotyön toimintamallia kaikissa kehitysympäristöissä ja palveluissa.
- Tehdään tunnetuksi järjestötoimijoiden mielen hyvinvointia edistäviä toimintoja ja palveluita.
- Tuetaan järjestöjen toimintaedellytyksiä heikommassa asemassa olevien omlulaisten auttamiseksi.
- Aloitettu stigman vastainen työskentely erityisesti päihde- ja mielenterveysongelmiin liittyen.

Mielenterveyspalveluiden saavutettavuuden parantaminen vieraskielisille

Keskeiset toimenpiteet:

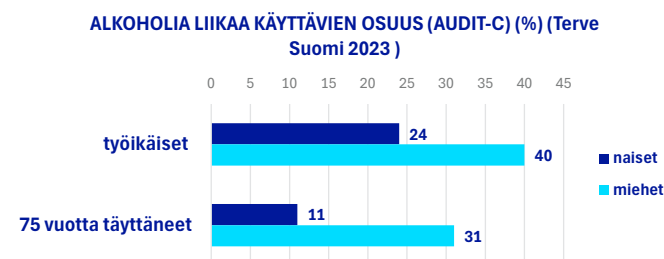
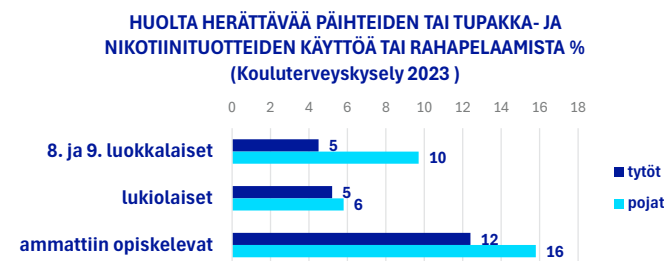
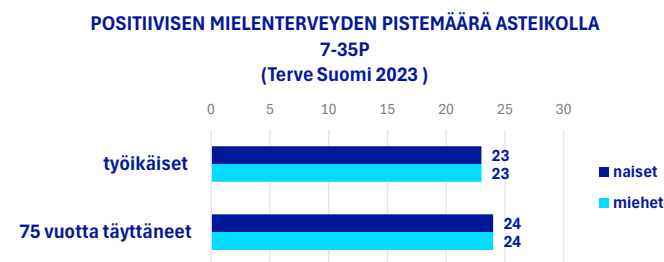
- Yhteistyö valtakunnallisten järjestöjen kanssa, jotka tuottavat monikielisiä mielenterveyspalveluita.
- Kotoutumispalveluissa kielitietoista mielenterveystyötä on edistetty järjestöjen tuottaman materiaalin avulla ja palveluihin ohjaamisella (esim. Mieli ry).

Ehkäisevällä päihdetyöllä (EPT) on selkeä rakenne ja toimintatapa

Laadittu ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelma 2023–2025, joka sisältää myös lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyön.

Keskeiset toimenpiteet:

- EPT toteutuu perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti. Nuorisopalveluiden EPT-ohjausta vahvistetaan.
- Tehty EPT osaamiskartoitus nuorisopalveluille, ja vastaava kysely tehdään myös kouluille.
- EPT tapahtumat ja koulutukset.
- Pohde koordinoi maakunnallista EPT-työtä ja käytössä on Puheeksi ottamisen malli.



HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ TUOTTAVA ELÄMÄNTAPA

Ruoka, liikkuminen, lepo ja muut elintavat

Tuetaan ja ohjataan kaikenikäisiä kuntalaisia elintapoihin liittyen – toimintakyky säilyy hyvänä mahdollisimman pitkään.

Elintapaohjauksella on selkeä rakenne ja toimintamalli.

Keskeiset toimenpiteet:

- Liikuntaneuvonta/elintapaohjaus eri ikä- ja kohderyhmille. Neuvonnan laajentaminen kaupungin eri alueille.
- Terveyskuntomittaukset ja ohjaus tarvittaessa elintapaohjaukseen.
- Pohteen ja kaupungin välisiä yhdyspintoja on käyty läpi.

Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

Liikuntaneuvontaa ja terveystestauksia kuntalaisille. Matalan kynnyksen liikuntaryhmät. Kattava ja monipuolinen jalankulun, pyöräilyn ja ulkoilun verkosto.

Keskeiset toimenpiteet:

- Ohjattua liikuntatoimintaa eri-ikäisille (vauvauinti, perhevesileikkikoulut, uimakoulut, perheliiuntaryhmät, nuorten Action-toiminta, terveysliikuntaryhmät, ikääntyneiden liikuntaryhmät, soveltavan liikunnan ryhmät).
- Erilaiset palvelukonseptit eri kohderyhmille (Seniorikortti 65+, päiväliikkujan kuntokortti, kuntouttavan työtoiminnan liikuntakortti).
- Maksuttomat harjoitus- ja kilpailuvuorot alle 18-vuotiaitten ryhmille sekä uinninopetus esikoululaisille ja luokka-asteille 1.-6.
- Liikkumisen ohjausta liikenneturvallisuustyöryhmän sekä kävelyn ja pyöräilyn työryhmän kautta.
- Yhteistyötä työllisyyspalveluiden kanssa työttömien liikunnan mahdollisuuksien lisäämiseksi.
- Kouluilla harrastamisen aarrearkun kerhoja ja omaa kerhotoimintaa.
- Palvelukeskittymän toiminnan kautta lisää vapaa-ajan toimintaa lapsiperheille.
- Koulujen ja päiväkotien tilojen käyttö liikunnallisen elämäntavan vahvistamiseksi.
- Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa MOVE- ja puoli päivää pihalla -toimintamallit. MOVE-hankkeessa pilottikoulujen perheet saavat liikuntaneuvontaa.

Erityistä tukea tarvitsevien liikunnan tukeminen

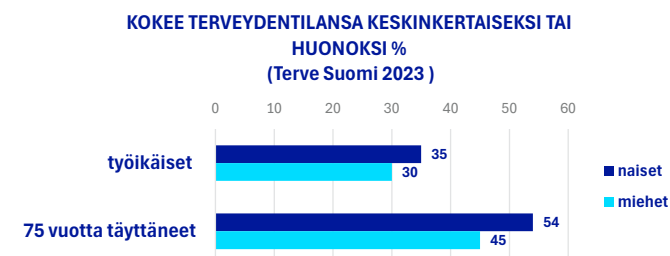
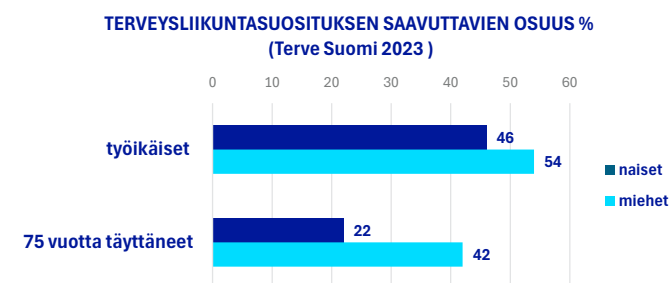
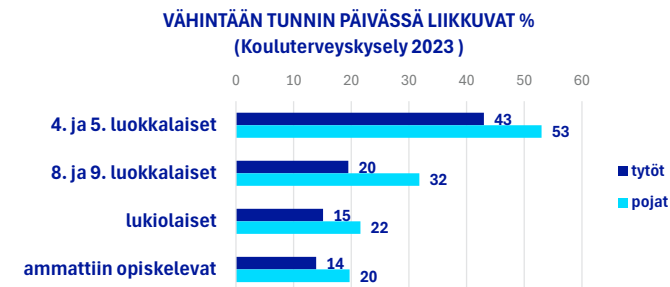
Keskeiset toimenpiteet:

- Järjestetty soveltavan liikunnan ryhmiä, tapahtumia ja lajikokeiluja sekä välinelainausta. Soveltavan liikunnan nettisivut.
- Käytössä liikunta-avustajakortti.
- Lähekkö nää luontoon -toiminnassa tuetaan niiden luontoon pääsyä, joille lähiluonto ei ole saavutettavissa.

Kotoutumissuunnitelman kautta edistään ulkomaalaistaustaisten elintapoja ja annetaan tietoa ja ohjataan palveluihin

Keskeiset toimenpiteet:

- Yksilöllisissä kotoutumissuunnitelmissa annetaan ohjausta terveellisistä elämäntavoista ja hyvinvoinnista.
- Liikuntapalvelut on järjestänyt ulkomaalaistaustaisille oululaisille liikuntaneuvontaa ja ohjattua liikuntaa.
- International House Oulu tarjoaa kattavasti ohjausta ja neuvontaa vieraskielisille oululaisille. Kehitetty Howspace-alusta asiakastyön tueksi. Tehty yhteistyötä Järjestövarikon ja harrastamisen aarrearkun kanssa.



HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ TUOTTAVA ELÄMÄNTAPA

Johtopäätökset ja pohdinta

Digihyvinvoinnin tukeminen on tärkeä huomioida seuraavallakin valtuustokaudella. Erityisesti yli 75-vuotiaat ovat kokeneet esteitä digitaalisten palveluiden käytössä.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelut yhdessä työllisyyspalveluiden, Oulu-opiston ja Aikuislukion kanssa ovat käynnistäneet suomen kielen opetuksen kokonaisuuden selkeyttämistä. Tätä työtä tehdään osana kotoutumisen ja maahanmuuttotyön palveluverkko-selvitystä.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden yhdistyksille maksutta tarjottavien tilojen käytön periaatteita ja ohjeita määritellään alkuvuodesta 2025. Yhteisötoiminta koordinoi kokonaisuutta. Pohteen Reittis-sivusto on avattu maaliskuussa 2025 ja sitä kehitetään jatkuvasti. Reittiksestä asukkaat voivat etsiä omaa hyvinvointia tukevaa toimintaa, jota Pohjois-Pohjanmaan kunnat, järjestöt, seurakunnat ja hyvinvointialue sekä valtakunnalliset toimijat järjestävät. Reittis toimii myös ammattilaisten työvälineenä asiakkaiden palveluohjauksessa.

Stigman vastaista työtä on edelleen syytä kehittää seuraavan valtuustokauden aikana. Työ on mahdollista huomioida osana rasismin ja syrjinnän vastaista työtä.

Koettu mielen hyvinvointi on heikentynyt kaikissa ikäluokissa. Mielen hyvinvointia tukevaan ennaltaehkäisevään toimintaan tulee edelleen panostaa vahvasti seuraavalla valtuustokaudella. Mielenterveyden ensiapukoulutuksia järjestettiin kaksi vuonna 2024. Ohjaajakoulutus pyritään järjestämään vuonna 2025 yhteistyössä järjestöjen kanssa. Ohjaajia olisi tärkeä saada, jotta varmistetaan jatkossakin mielen hyvinvoinnin osaaminen.

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma tulee huomioida seuraavan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmassa. Valtuustokauden aikana järjestettiin Pohjoisella alueella ehkäisevän päihdetyön osaajakoulutus. Ehkäisevästä päihdetyöstä tulisi saada läpileikkaava periaate keskeisten ammattiryhmien toiminnassa ja tämä edellyttää jatkossakin koulutusta ja osaamisen ylläpitämistä. Huumevalistushanke Nuorten navigaattori käynnistyi alkuvuonna 2025. Huolen aiheiksi

ovat nousseet syrjäytymisriskissä olevien nuorten altistuminen päihde- ja peliongelmiille, huumeiden helppo saatavuus ja nuorten huumekuolemien lisääntyminen.

Ravinnolla, liikunnalla, levolla ja muilla elintavoilla kuntalainen voi merkittävästi vaikuttaa omaan hyvinvointiinsa. Elintapaohjauksella/liikuntaneuvonnalla ja terveystuntomittauksilla tuetaan kuntalaisia hyvien elintapojen toteuttamiseen. Liikunnan edistämiseksi ja liikunnallisen elämäntavan vahvistamiseksi tarjotaan ohjattuja liikuntaryhmiä eri kohderyhmille sekä erilaisia palvelukonsepteja eri asiakassegmenteille (esim. Seniorikortti 65+, liikunta-avustajakortti, päiväliikkuajan kuntokortti, Action-toiminta).

Yleinen hyvinvoinnin ja terveyden taso on jatkuvasti kohentunut, mutta hyvinvoinnin ja terveyden jakautuminen väestössä on yhä eriarvoisempaa. Eriarvoisuus ilmenee sosioekonomisten ryhmien välillä lähes kaikilla hyvinvoinnin ja terveyden alueilla. Elintavat määrittävät sosioekonomisia terveyseroja. Hyviä elintapoja tukevat toimet tulisi kohdentaa heille, jotka tukea tarvitsevat.

HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ TUOTTAVA ELÄMÄNTAPA

Oppiminen ja kasvu ihmisenä

- Koulun käynnistä pitää 73 % 4.- ja 5.- luokkalaisista, 46 % 8.- ja 9.- luokkalaisista, 61 % lukiolaisista ja 74 % ammattiin opiskelevista. Osuudet ovat laske-neet. (Kouluterveyskysely 2023)
- Vaikeuksia oppimistaidoissa kokee 41 % 8.- ja 9.- luokkalaisista, 48 % lukiolaisista ja 46 % ammattiin opiskelevista. Osuudet ovat nousseet. (Kouluterveyskysely 2023)
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuus 5,7 % vuonna 2023, osuus laski. (Sotkanet)
- Oppimiskykynsä huonoksi koki 5 % työikäisistä ja 12 % 75 vuotta täyttäneistä. (Terve Suomi 2023)
- Työikäisistä 71 % ja 75 vuotta täyttäneistä 91 % koki esteitä ja huolia sähköis-ten palvelujen käytössä. (Terve Suomi 2023)
- Aikuisväestöstä kirjastopalveluita vähintään kerran kuukaudessa käyttävien osuus 24 %, naisten osuus on miehiä suurempi. (Terve Suomi 2023)
- Aikuisväestöstä osallistuu jonkin kerhon, järjestön, yhdistyksen tai harrastus-ryhmän toimintaan aktiivisesti 30 % ja silloin tällöin 22 %. (Kapa 2024)

Mielen hyvinvointi ja mahdollisuus elää omannäköistä elämää

- Tyytyväisiä elämäänsä on 87 % 4.- ja 5.-luokkalaisista, 64 % 8.- ja 9.-luokkalai-sista, 67 % lukiolaisista ja 64 % ammattiin opiskelevista. Tyttöjen osuudet ovat hieman poikia alhaisemmat. (Kouluterveyskysely 2023)
- Elämänlaatunsa hyväksi kokee 50 % työikäisistä (osuus laskenut) ja 51 % 75 vuotta täyttäneistä (osuus noussut). (Terve Suomi 2024)
- Positiivista mielenterveyttä kokee 24 % 8.- ja 9.-luokkalaisista, 25 % lukio-laisista ja 21 % ammattiin opiskelevista. Osuudet ovat laskeneet. Tyttöjen osuudet ovat selvästi alhaisemmat. (Kouluterveyskysely 2023)
- Positiivisen mielenterveyden pistemäärä laski hieman työikäisillä ja 75 vuotta täyttäneillä pysyi ennallaan. Sukupuolten välillä ei ole eroja. (Terve Suomi 2024)

HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ TUOTTAVA ELÄMÄNTAPA

Ruoka, liikunta, lepo ja muut elintavat

- Harvemmin kuin 6 päivänä viikossa hedelmiä, marjoja ja kasviksia syö 90 % 8.- ja 9.-luokkalaisista, 87 % lukiolaisista ja 95 % ammattiin opiskelevista. (Kouluterveyskysely 2023)
- Useita kertoja päivässä kasviksia, hedelmiä ja marjoja syö 28 % työikäisistä ja 40 % 75 vuotta täyttäneistä. (Terve Suomi 2024)
- Vähintään tunnin päivässä liikkuu 46 % 4.- ja 5.-luokkalaisista, 25 % 8.- ja 9.-luokkalaisista, 18 % lukiolaisista ja 16 % ammattiin opiskelevista. Tytöt liikkuvat poikia vähemmän. (Kouluterveyskysely 2023)
- Terveysliikuntasuosituksen mukaisesti liikkuu 50 % työikäisistä ja 31 % 75 vuotta täyttäneistä. Naiset liikkuvat miehiä vähemmän. (Terve Suomi 2023)
- Ylipainoisia on 14 % 8.- ja 9.-luokkalaisista, 16 % lukiolaisista ja 24 % ammattiin opiskelevista. (Kouluterveyskysely 2023)
- Lihavia on 21 % työikäisistä ja 16 % 75 vuotta täyttäneistä. (Terve Suomi 2023)
- Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista on 7 % 8.- ja 9.-luokkalaisista, 6 % lukiolaisista ja 14 % ammattiin opiskelevista. (Kouluterveyskysely 2023)
- Alkoholia liikaa käyttää 32 % työikäisistä ja 21 % 75 vuotta täyttäneistä. Miesten osuus on naisia korkeampi. (Terve Suomi 2023)
- Rikostilaston mukaan huumausaineiden käyttö on kasvanut Oulussa vuonna 2023. (Tilastokeskus)

Fyysinen terveys

- Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokee 11 % 4.- ja 5.-luokkalaisista, 29 % 8.- ja 9.-luokkalaisista, 26 % lukiolaisista ja 33 % ammattiin opiskelevista. Tyttöjen osuudet ovat poikia korkeampia. (Kouluterveyskysely 2023)
- Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokee 33 % työikäisistä ja 50 % 75 vuotta täyttäneistä. Naisten osuus on hieman miehiä korkeampi. (Terve Suomi 2023)
- 5. luokan oppilaista 30 % ja 8. luokan oppilaista 35 % on heikko fyysinen toimintakyky. Tilanne parani 5. luokan oppilaiden osalta, mutta heikkeni 8. luokan oppilaiden osalta. (MOVE 2024)
- Toimintarajoitteita terveysongelmien vuoksi on 30 % työikäisistä ja 47 % 75 vuotta täyttäneistä. (Terve Suomi 2023)
- Oulun sairastavuus- ja työkyvyttömyysindeksit ovat korkeimmat verrattuna muihin suuriin kaupunkeihin. Pohteen muihin kuntiin verrattuna Oulun tilanne on hyvä. (THL)



SUJUVA ARKI JA PÄRJÄÄVYYS

Sujuva arki tukee hyvinvointia sekä rakentaa vahvaa mielenterveyden ja pärjäävyyden pohjaa. Tavallinen, toimiva arki suojaa myös arkisissa elämän muutostilanteissa. Kun arjen asiat sujuvat, on meillä voimavaroja lasten kasvatukseen, opintoihin, työssä käyntiin, harrastamiseen tai omasta ja läheisten hyvinvoinnista huolehtimiseen.

Kaikille suunnattujen palvelujen lisäksi tarvitaan kohdennettuja palveluita, joilla parannetaan palvelujen tasa-arvoista saatavuutta ja käyttöä. Palvelujen suunnittelussa on otettava entistä paremmin huomioon käyttäjien erilaiset kulttuuriset, taloudelliset ja sosiaaliset lähtökohdat. Näin kuntalaisten erilaisia mahdollisuuksia elää hyvinvoivina ja terveinä tasoitetaan ja huonommassa asemassa olevat saadaan tasavertaisempaan asemaan muiden kanssa.

Kunnassa tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on ennaltaehkäisevää hyvinvointivointityötä, ja sitä voidaan toteuttaa omissa palveluissa ja yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tärkeitä toimijoita ovat myös kunnassa toimivat järjestöt ja vapaaehtoistyö. Järjestöt tarjoavat kohtaamisen paikkoja ja tekemistä kaikenikäisille.

Kulttuuripalveluiden merkitys alueen elinvoimaisuuden ja asukkaiden hyvinvoinnin kannalta on suuri. Jokaisella on oikeus kulttuuripalveluihin iästä, kulttuuritautista ja elämäntilanteesta riippumatta ja palvelut ovat luonteva osa kuntalaisten jokapäiväistä elämää. Avustustoiminnalla luodaan mahdollisuuksia kulttuurin omaehtoiselle harrastamiselle ja ammatilliselle taidetoiminnalle.

Kirjastopalvelut tukevat asukkaiden hyvinvointia, tarjoamalla kaikille yhtäläisiä mahdollisuuksia tietoon, lukukokemuksiin, osaamisen kehittämiseen sekä kansalaistoimintaan.

SUJUVA ARKI JA PÄRJÄÄVYYS Arjen raha-asiat

Sosioekonominen asema ei määritä kenenkään osallistumisen ja koulutuksen mahdollisuuksia

Oulun kaupunki tekee työtä köyhyyden ilmiön ymmärtämiseksi ja sen vaikutusten vähentämiseksi.

Keskeiset toimenpiteet:

- Samalta viivalta -ratkaisuja lapsiperheköyhyyteen. Kehittämistyö yhteistyössä Itlan kanssa. Varhainen talousongelmien tunnistaminen, vaikutusten vähentäminen lapsiin ja nuoriin, vapaa-ajan toiminnan edistäminen.
- Työelämä- ja yrittäjyyskoulutus tarjoaa työkaluja oululaisille lapsille, nuorille sekä opettajille kaupungin työelämäohjelman, Työn Taitajien sekä erilaisten hankkeiden kuten Aurora Entrepreneurialis -hankkeen avulla.
- BusinessOulu tukee työnhakijoiden osaamisen ja työkyvyn kehittämistä.
- Hyvinvoinnin edistämisen palvelut järjestää ilmaisia tapahtumia ja toimintaa alueilla. Tiedotetaan alueella toimivien tahojen toiminnasta (esim. Ruoka-apu.fi, Prikka, seurakunta) ja avustuksia antavista tahoista. Aino-neuvonnan ja elämänkaariverkostojen kanssa kehitetään ja otetaan käyttöön puheeksi ottamisen mallia.

Oululainen asukas saa tukea taloudellisissa huolissa ja ongelmissa sekä oppii hoitamaan talousasioitaan

Oulun kaupunki kokoaa toimintamalleja arjen raha-asioiden edistämiseksi ja tekee tukimuodot sekä maksuttomat toiminnot näkyviksi.

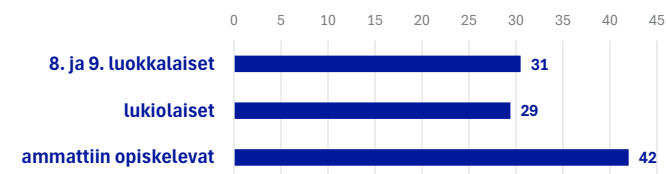
Keskeiset toimenpiteet:

- Työllisyyspalvelut ohjaa työttömiä työnhakijoita matalan kynnyksen talous- ja asumisneuvontaan.
- Kotoutumispalvelut ohjaa oikean tuen piiriin yhteistyössä eri viranomaisten kanssa. Ohjaus eri toimijoiden järjestämän avun piiriin (mm. Help Center, ruoka-apu, Järjestövarikko ja Samalta viivalta -hanke).
- Nuorisopalvelut antaa talousneuvonta nuorille yksilöllisesti ja teemapäivien kautta.
- Työelämä- ja yrittäjyyskasvatuksessa tuodaan esiin talousosaamista yhtenä keskeisenä taitona.
- Liikuntapalveluissa alle 18-vuotiaiden ryhmien maksuttomat harjoitus- ja kilpailuvuorot. Erilaiset ilmaiset tai edulliset palvelukonseptit.
- Kaikukortilla saa maksuttomia pääsylippuja kulttuuritapahtumiin ja -paikkoihin, kuten konsertteihin, teattereihin ja museoihin sekä kurssipaikkoja kansalaisopistoihin.
- Villa Victorin ja International House Oulun matalan kynnyksen maksuttomat toiminnot.
- Pohde ylläpitää taloudellisen hyvinvoinnin verkostoa

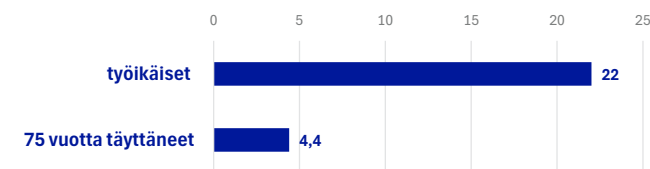
Arjen raha-asioihin liittyvät palvelut tukevat myös vieraskielisten hyvinvointia

- International Housen PopUp palvelut (KELA, sosiaalipalvelujen päivystys, talousneuvola) antavat matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa taloushuolissa. Ukraina Help, Help Center, Ruoka-apu, Järjestövarikko ja Samalta viivalta -hanke tukevat matalalla kynnyksellä.

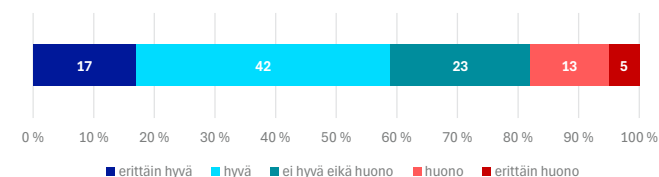
PERHEEN KOETTU TALOUDELLINEN TILANNE KOHTALAINEN TAI SITÄ HUONOMPI %
(Kouluterveyskysely 2023)



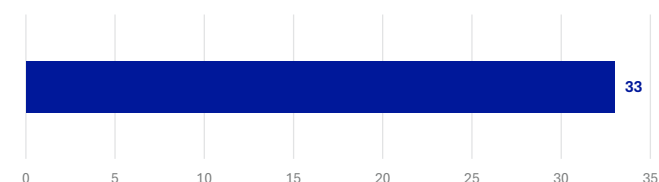
RAHANPUUTTEEN VUOKSI RUOASTA, LÄÄKKEISTÄ TAI LÄÄKÄRIKÄYNNEISTÄ TINKIMÄÄN JOUTUNEIDEN OSUUS %
(Terve Suomi 2023)



RAHAN RIITTÄVYYS ARKEEN JA PERUSELÄMÄÄN %
(Minun arkeni ja elämäni -kysely 2024)



RAHAN RIITTÄVYYTEEN MUUTOSTA KAIPAA %
(Minun arkeni ja elämäni -kysely 2024)



SUJUVA ARKI JA PÄRJÄÄVYYS

Kulttuurihyvinvointi

Edistämme taiteen ja kulttuurin yhdenvertaista saavutettavuutta eri alueilla

Toteutetaan kulttuurihyvinvointisuunnitelman toimenpiteitä. Monipuolistetaan kulttuurilaitosten ja kaupungin tilojen käyttöä. Ylläpidetään kulttuurikummitoimintaa.

Keskeiset toimenpiteet:

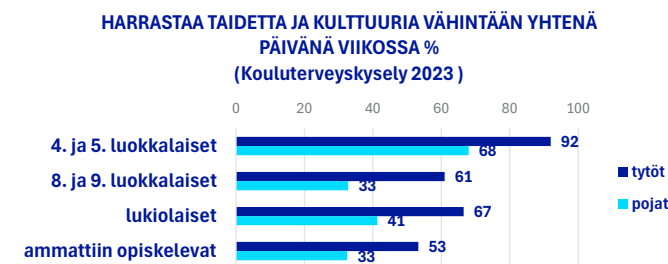
- Kulttuuripalvelut järjesti kotona asuville ikäihmisille eri kaupunginosissa taideklubitoimintaa yhteistyössä järjestökentän, kirjaston ja seurakunnan kanssa. Yhteistyötä on tehty myös ikäihmisten neuvolan kanssa. Lisäksi on toteutettu vapaaehtoisten ikäihmisten kulttuurikummi-toimintaa ikäihmisten palvelu- ja asumisyksiköihin Oulun alueella.
- Oulu Sinfonia sekä muut kulttuuritoimijat ovat vieneet musiikkia ja taide työpajoja laajasti Oulun alueelle ja ympäryskuntiin.
- Taide ja kulttuuritapahtumia tarjotaan alueen päiväkodeissa ja kouluissa. Näin osallistumismahdollisuudet tarjotaan kaikille.
- Järjestetty Kulttuurikatsomoita eri puolille Oulua yhteistyössä Oulu2026-hankkeen kanssa.
- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue jakaa Kaikukortteja.

Madalletaan kulttuurin osallistumisen kynnystä - kehitetään hallinonalat ylittävää yhteistyötä

Oulun kaupunki edistää taiteen ja kulttuurin yhdenvertaista saatavuutta tuottamalla matalan kynnyksen lähikulttuuripalveluja, harrastusmahdollisuuksia ja tapahtumia eri kaupunginosissa.

Keskeiset toimenpiteet:

- Kulttuuripalvelujen moniammatillinen yhteistyö nuorisopalvelujen, Byströmin ohjaamon, perusopetuksen, aikuislukion, työllisyyspalvelujen ja maahanmuuttajapalveluiden kanssa.
- Kohdennetut kulttuuripalvelut erityisryhmille, kuten ikäihmiset, mielenterveyskuntoutujat, neuroepätyypilliset nuoret, heikoimmassa asemassa olevat lapsiperheet ja maahanmuuttajaperheet.
- Konsertti- ja kulttuuritapahtumia järjestetään eri kaupunginosissa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Perusopetuksessa taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta edistetään maksetuilla kyydeillä ja edullisilla bussilipuilla.
- Oulu Sinfonian ilmaiskonsertit ja yhteistyö koulujen kanssa.
- Villa Victorin matalan kynnyksen kulttuuripalvelut ja tapahtumat.
- Kirjaston yhteistyö taidemuseon, teatterin ja muiden toimijoiden kanssa sekä maksuttomat tilaisuudet.



Johtopäätökset ja pohdinta

Taloudellinen hyvinvointi ja arjen raha-asiat ovat Minun arkeni ja elämäni -kyselyn tulosten ja indikaattoritiedon mukaan kaikenikäisten kuntalaistemme hyvinvoinnissa keskeinen huolenaihe. Taloudellista hyvinvointia on edistetty yhdessä Pohteen TAHVO-verkoston kanssa. Toimintamalleja arjen raha-asioiden edistämiseksi on koottu osana Samalta viivalta yhteistyötä, mutta taloudellisen hyvinvoinnin edistämiseksi toimintamalleja täytyy edelleen koota, kehittää ja tehdä näkyväksi viestinnällisesti.

Tilastokeskuksen elinolotilaston mukaan suomalaisien toimeentulovaikkeudet lisääntyivät jo kolmatta vuotta peräkkäin ja oli lähes samalla tasolla kuin vuonna 2004. Suomalaisista 9 % kuului vuonna 2024 kotitalouksiin, joilla oli vaikeuksia tai suuria vaikeuksia saada tulot riittämään pakollisiin menoihin.

Toimeentulovaikkeudet lisääntyivät eniten kahden vanhemman lapsiperheillä, joissa asuvista henkilöistä lähes 9 % koki vaikeuksia saada rahat riittämään. Yhden vanhemman lapsiperheissä toimeentulovaikkeuksia kokevien osuus oli kuitenkin edelleen suurin. Erityisesti köyhyys- ja syrjäytymisriskissä olevien lasten osuus kasvoi, ja oli vuonna 2023 jo yli 17 %.

KELAn 20.2.2025 julkaistun tiedotteen mukaan perustoimeentulotuen kustannukset ovat nousseet 100 miljoonaa euroa, vaikka saajakotitalouksien määrä pysyi suunnilleen edellisvuoden tasolla. KELAn mukaan menojen kasvu selittyy pitkälti sosiaaliturvan leikkauksilla sekä sosiaaliturvan piiriin tulleilla sotaa paenneilla ukrainalaisilla. Oulun kaupunki on lupautunut koordinoimaan Prikkakeskuksen jatkon varmistamista hankerahoituksen päättymisen jälkeen. Tämä selvitystyö tehdään vuoden 2025 aikana.

Kaupungin palveluista kirjastopalvelut on koettu parhaiten hoidetuksi palveluksi. Myös muihin kulttuuripalveluihin oululaiset ovat tyytyväisiä. Kulttuuripalveluiden käyttö ja kulttuurin omaehtoinen harrastaminen vaihtelee kuitenkin suuresti eri väestöryhmissä. Kulttuurin yhdenvertaista saatavuutta on edistetty ja osallistumisen kynnystä on madallettu valtuustokaudella monin keinoin. Kulttuurihyvinvointisuunnitelman mukaisia eri asiakasryhmille kohdennettuja taide- ja kulttuuripalveluja sekä toimintaa tulee edelleen lisätä ja järjestää eri kaupunginosissa. Hallintoalat ylittävä yhteistyö on lähtenyt hyvin käyntiin, mutta sitä tulee edelleen kehittää ja näin vahvistaa taide- ja kulttuuritoimintaan osallistumisen ennaltaehkäiseviä vaikutuksia.

SUJUVA ARKI JA PÄRJÄÄVYYS

Arjen raha-asiat

- Perheen koetun taloudellisen tilanteen kohtalaiseksi tai sitä huonommaksi kokee 31 % 8.- ja 9.-luokkalaisista, 30 % lukiolaisista ja 42 % ammattiin opiskelevista. Osuudet ovat nousseet. (Kouluterveyskysely 2023)
- Kiinnostavat harrastukset liian kalliiksi kokee 24 % 8.- ja 9.-luokkalaisista, 22 % lukiolaisista ja 33 % ammattiin opiskelevista. Osuudet ovat nousseet. (Kouluterveyskysely 2023)
- Rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeistä ja lääkärikäynneistä tinkimään joutuneita on 22 % työikäisistä ja 4,4 % 75 vuotta täyttäneistä. Osuudet ovat hieman laskeneet (Terve Suomi 2023)
- Aikuisväestöstä 18 % kokee, että rahan riittävyys arkeen ja peruselämään on huonoa tai erittäin huonoa. Rahan riittävyyteen kaipasi muutosta 33 %. (MAE 2024)
- Pienituloisissa perheissä asuu noin 5 360 oululaista lasta vuonna 2023 (12,7 % alle 18-vuotiaita). (Sotkanet)
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita 25–64-vuotiaita oli 2 % vuonna 2023. (Sotkanet)

Työ ja valmiudet työelämään

- Työikäisistä 24 % uskoo, ettei jaksakaan työskennellä vanhuseläkeikään saakka, ja 17 % kokee itsensä täysin tai osittain työkyvyttömäksi. Matalan koulutustason omaavilla osuudet ovat suuremmat kuin korkeammin koulutetuilla. (Terve Suomi 2023)
- Oululaisten keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä on koko maahan ja muihin suuriin kaupunkeihin verrattuna alhainen: Vuonna 2023 se oli Oulussa 56,8 vuotta ja koko maassa 59,8 vuotta. (Sotkanet)
- Työkyvyttömyyseläkettä saavien työikäisten osuus on Oulussa korkea (6,5 % vuonna 2023) verrattuna muihin suuriin kaupunkeihin. Noin puolella syyt työkyvyttömyyteen johtuvat mielen-terveyden ja käyttäytymisen häiriöstä. (Sotkanet)
- Oulun työttömyysaste vuonna 2024 oli 13 %. Työttömänä oli yhteensä keskimäärin 13 806 henkilöä, eli 1 002 enemmän kuin vuonna 2023. (TEM)
- Nuorisotyöttömien osuus 18–24-vuotiaasta työvoimasta vuonna 2024 oli 16,8 %. Osuus on selvästi suurten kaupunkien korkein. (Sotkanet)
- Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevien 18–24-vuotiaiden osuus oli 14,9 prosenttia vuonna 2022. Osuus nousi edelliseen vuoteen verrattuna. (Sotkanet)

Kulttuurihyvinvointi

- Taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa harrastaa 80 % 4.- ja 5.-luokkalaisista, 48 % 8.- ja 9.-luokkalaisista, 57 % lukiolaisista ja 45 % ammattiin opiskelevista. Tyttöjen osuudet ovat poikia korkeampia. (Kouluterveyskysely 2023)
- Kirjoja omaksi ilokseen vähintään kuukausittain lukee 30 % 8.- ja 9.-luokkalaisista, 38 % lukiolaisista ja 20 % ammattiin opiskelevista. Osuudet ovat nousseet muiden osalta paitsi ammattiin opiskelevien kohdalla. (Kouluterveyskysely 2023)
- Aikuisväestöstä 10 % harrastaa itse kulttuuria tai osallistuu harrasteryhmään tai ohjattuun toimintaan. (Terve Suomi 2023)
- Aikuisväestöstä 31 % käyttää kirjasto- ja muita kulttuuripalveluita kuukausittain. Muita kulttuuripalveluita kuin kirjastopalveluita kuukausittain käyttää 12 %. (Terve Suomi 2023).
- Palveluita tarvinneista 98 % on sitä mieltä, että kirjastopalveluita on riittävästi tarjolla, ja 85 % kokee, että muita kulttuuripalveluita on riittävästi tarjolla. (Terve Suomi 2023).
- Kaupungin palveluista kirjastopalvelut on koettu parhaiten hoidetuksi palveluksi. (KAPA 2024)



LASTEN OULU



Oppiminen ja kasvu ihmisenä

Tarjotaan kaikille lapsille lain mukainen yhdenvertainen mahdollisuus osallistua varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa kohdennetaan positiivisen erityiskohdelun määrärahoja eriarvoistumisen ehkäisyssä.

Asuminen, ympäristö ja luonto

Ehkäistään kaavoituksessa eri toimintamallein lasten ja perheiden eriarvoistumista. Otetaan lapset mukaan leikkipuistojen ja leikkipaikkojen suunnitteluun. Lapsen luontosuhteen vahvistaminen kestävän tulevaisuuden opinvirran mukaisesti.

- STEAM-pedagogiikan keinoin on viety yksiköissä eteenpäin Kestävän tulevaisuuden opinvirran tavoitteita.
- Lähekkö nää luonto -toimintaa edistetään osana Kestävän tulevaisuuden opinvirtaa.

Ruoka, liikkuminen, lepo ja muut elintavat

Tavoitetaan ja aktivoidaan erityisesti liian vähän liikkuvia lapsia ja nuoria sekä kohdennetaan heihin toimenpiteitä. Tuetaan vähävaraisten liikuntamahdollisuuksia. Kehitetään kouluruokailua Oulun kiertotaloustiekartan mukaisesti osallistaen lapsia ja nuoria.

- Hyvinvointia kOuluun 2024–2025 -hankkeessa pilotoidaan Moven koulukoh- taisten tulosten edistämistä. Lisää liikettä koulupäivään -vuosikellon toimen- piteillä tuetaan kouluarjen liikkumista.
- On järjestetty ilmaisia matalan kynnyksen liikuntaryhmiä lähellä kotia tai omalla asuinalueella. Koulut tukevat vähän liikkuvien oppilaiden hakeutumista ryhmiin. Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten liikuntaa tuetaan kouluil- la tapahtuvan kerhotoiminnan avulla.
- Liikuntapalvelut tukee lasten ja nuorten liikkumista monin eri tavoin, kuten alle 18-vuotiaiden ryhmien maksuttomat harjoitus- ja kilpailuvuorot, vauvauin- ti, perhevesiliikuntaryhmät, uimakoulut, eskareiden ja luokka-asteiden 1.-6. uinninopetus, perheliikuntaryhmät, lasten hiihtokoulut ja lasten luistelukoulut. Myös maksuttomat lähiliikuntapaikat, erilaiset perheliikuntatapahtumat ja nuorten liikuntatapahtumat sekä monipuoliset liikuntamahdollisuudet (mm. hiihtoladut- ja kuntoradat, kuntosalit, ulkokuntoilupuiستot, uimahallit, palloilu- hallit jne.) tukevat liikunnallisen elämäntavan toteutumista.
- Rakennettu matalan kynnyksen maastoliikuntareitistöä mm. koulujen ympä- rille (Pöllönkanakaan maastoliikuntareitti on ollut lasten suosiossa). Kehitetty talvikunnossapitoa, jotta lapset pääsevät omin voimin kouluun. Rakennettu lisää alikulkua turvaamaan erityisesti lasten koulumatkojen liikkumista omin voimin. Liikenneturvallisuuystyöryhmässä on edustajat varhaiskasvatuksesta sekä opetuksesta.
- Puistoruokailupilotti toteutettiin kesäkuussa 2024.

Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

Parannetaan haavoittuvassa asemassa olevien lasten osallistumis- ja vaikuttamis-mahdollisuuksia. Koulutetaan henkilöstöä lapsen oikeuksista ja yhdenvertaisuudesta. Edistetään syrjimättömyyden kulttuuria kaikissa toimintaympäristöissä.

Lapsivaikutusten arvioinnin toimintamallin toteuttaminen ja kehittäminen. Laaditaan osallisuuden tiekartta.

- Oulun kaupungin johtoryhmä päätti vuonna 2024, että jokaisen kaupungin työntekijän tulee perehtyä verkkokoulutuksen avulla lapsen oikeuksiin. Toimialojen laajennettuihin johtoryhmiin kuuluvat suorittavat lisäksi lapsivaikutusten arviointiin ja lapsibudjetointiin liittyvän verkkokoulutuksen.
- Välittävän toimintakulttuurin vahvistaminen päiväkodeissa, kouluissa ja nuorisopalveluissa. Yhteisölliset tilaisuudet yksiköissä ja alueella esimerkiksi vanhempainillat, harrastus- ja hyvinvointimessut, vanhempien olohuoneet ja hyvinvointiviikot. Tilaisuuksia järjestetään yhteistyössä alueen toimijoiden ja järjestöjen kanssa. Osallistetaan lapsia ja nuoria sekä muita alueen toimijoita esim. seurakuntia, järjestöjä ja kolmannen sektorin toimijoita.
- OPH/OKM kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan ehkäisyn toimenpideohjelman laadinta yhteistyössä sivistys- ja kulttuuripalveluiden turvallisuusjohtamisen tiimin, Pohteen ja 3. sektorin kanssa.
- Yhteisövaikuttavuusmallin mukaisesti järjestetään perheiden tarvitsema tuki.
- Tunne- ja turvataitokasvatus, kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy, lasten ja nuorten rikollisuuden ehkäisy, lasten läheis- ja vertaissuhteiden tukeminen, lasten suojeleminen kaikenlaiselta väkivallalta, syrjinnältä ja eriarvoisuuden torjunta lasten ja lapsiryhmien kannalta, haavoittuvassa asemassa olevien lasten oikeuksien turvaaminen, lasten kuuleminen, osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen, tukioppilas- ja oppilaskuntatoiminta, yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoito, perheiden tukeminen, lasten uutiset ja lasten vaikuttamiskanavien esille nosto.

Kulttuurihyvinvointi

Lisätään lasten kulttuuripalveluiden saavutettavuutta ja tasa-arvoisuutta asuin-alueesta tai taloudellisesti tilanteesta riippumatta.

- Kulttuuripalvelut on mukana Oulu lupaa lapsille kulttuuritoimintamallissa ja lapsiystävällinen kunta toimintamallissa. Turvallisen tilan periaatteet on tehty Kulttuuritalo Valveen tuottamaan toimintaan ja siellä tapahtuvaan toimintaan. Haavoittuvassa asemassa oleville lapsiperheille on tuotettu kulttuuritoimintaa mm. ensi- ja turvakodissa. Kaikukortti on otettu mukaan Kulttuuritalo Valveen tuottamiin lasten harrastusryhmiin. Heikinharjun vastaanottokeskuksen perheille tuotettiin taidetyöpajoja. Maahanmuuttaja perheille on tuotettu omaa taidesisältöistä kerhotoimintaa. Tuotetaan maksutonta näyttelytoimintaa lapsille mm. Lumotut sanat sanataidefestivaalia.
- Varhaiskasvatuksen täydennyskoulutushanke (ESR) Taiteen taimet ja kulttuurituutorit vahvistaa henkilöstön taidekasvatusosaamista lisäten lasten kulttuurihyvinvointia
- Oulu sinfonia on järjestänyt lapsille suunniteltuja konsertteja. Maksullisissa konserteissa on huomioitu lapset ja lapsiperheet erilaisin hintatyypein. Koulu-konserttien ja ilmaiskonserttien avulla on pyritty saavuttamaan myös ne lapset joiden perheen taloudellinen tilanne ei mahdollista konserteissa käyntiä. Konserttien ohjelmistosuunnittelussa on huomioitu myös lasten toiveita.
- Kirjasto on mukana Lapsiystävällinen kunta -toimintamallissa. Henkilökunta on suorittanut lasten oikeudet koulutusta. Kirjasto osallistui Ilon päivän tapahtumaan. Kirjastossa on käytössä turvallisen tilan periaatteet. Kirjasto on mukana STEAM-toiminnassa (oppimateriaalit, kirjallisuusvinkit, Digiverstas) ja Oulu lupaa lapsille -kulttuuritoiminnassa. Kirjaston yhteistyö varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen kanssa on suunnitelmallista. Kirjasto teki aktiivista lukutaitotyötä lasten monipuolisen lukutaidon tukemiseksi: satuhetket, kirjavinkkaukset, mediatyöpajat, musavinkkaukset. Kirjasto panosti lasten- ja nuortenaineiston hankintaan. Kirjastoauto Onneli käy n. 100 päiväkodilla, kirjastoauto Kauno n. 30 koululla.

YHTEISÖVAIKUTTAVUUTEEN PERUSTUVA MONIALAINEN VERKOSTYÖ- Oulun kaupunki, Pohde, järjestöt ja srk yhteistyönä

Oulussa on syksystä 2019 alkaen vaiheittain lähetty toteuttamaan yhteisövaikuttavuuteen perustuvaa monialaista verkostotyötä varhaiskasvatuksen, opetuksen, sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen sekä kolmannen sektorin ja seurakunnan yhteistyönä. **Tavoitteena on palveluiden rajat ylittävä, yhteiseen tavoitteeseen ja sovittuun toimintatapaan perustuva yhteistyö, joka tukee lasten ja nuorten pärjäämistä ennalta ehkäisevästi ja riittävän pitkäkestoisesti** liian myöhään reagoivan, eriytyneen toiminnan sijaan. Yhteisövaikuttavuustyötä johtavat monialaiset sote-keskusalueittain organisoituneet johtotiimit. Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö **Itla ja Oulun yliopisto toimivat taustatukiorganisaatioina** yhdyspinnassa toteuttavassa kehittämistyössä.

Oulussa on järjestetty yhdessä alueen toimijoiden kanssa yhteisövaikuttavuustyöstä **säännöllistä koulutusta ja alueellisia Teams-tapaamisia yhteisenä keskustelualustana** henkilöstölle. Toimijoiden tueksi on myös tuotettu materiaalia yhteisövaikuttavuustyön käyttöönoton, seurannan ja juurruttamisen tueksi. Alueilla toteutetun yhteisövaikuttavuustyön etenemisen arvioimiseksi on kehitetty tilannekuvakysely -työkalu, joka toteutettiin ensimmäisen kerran keväällä 2024 Oulun kaupungin, Pohteen ja 3. sektorin henkilöstölle. saatujen kokemusten pohjalta yhteisövaikuttavuustyötä on edelleen kehitetty ja työkalua käytetään myös jatkossa yhteisövaikuttavuustyön arviointiin ja kehittämiseen.

Yhteisövaikuttavuudessa **seurataan kuukausittain ja vuositasolla sovituin seurantatiedoin monialaisen verkostotyön toteumaa**. Kuukausittain kerätään palautetta kentän toimijoilta sekä seurataan sovittujen palveluiden koordinaatiopuhelimen ns. Luurin käyttöastetta. Vuositasolla seurataan mm. koulujen opiskeluhuollon asiantuntijaryhmien toteutumaa (dia 27). Tavoitteena on jatkossa saada monialaisen verkostotyön toteumatiedot myös Pohteen asiakas- ja potilastietojärjestelmistä.

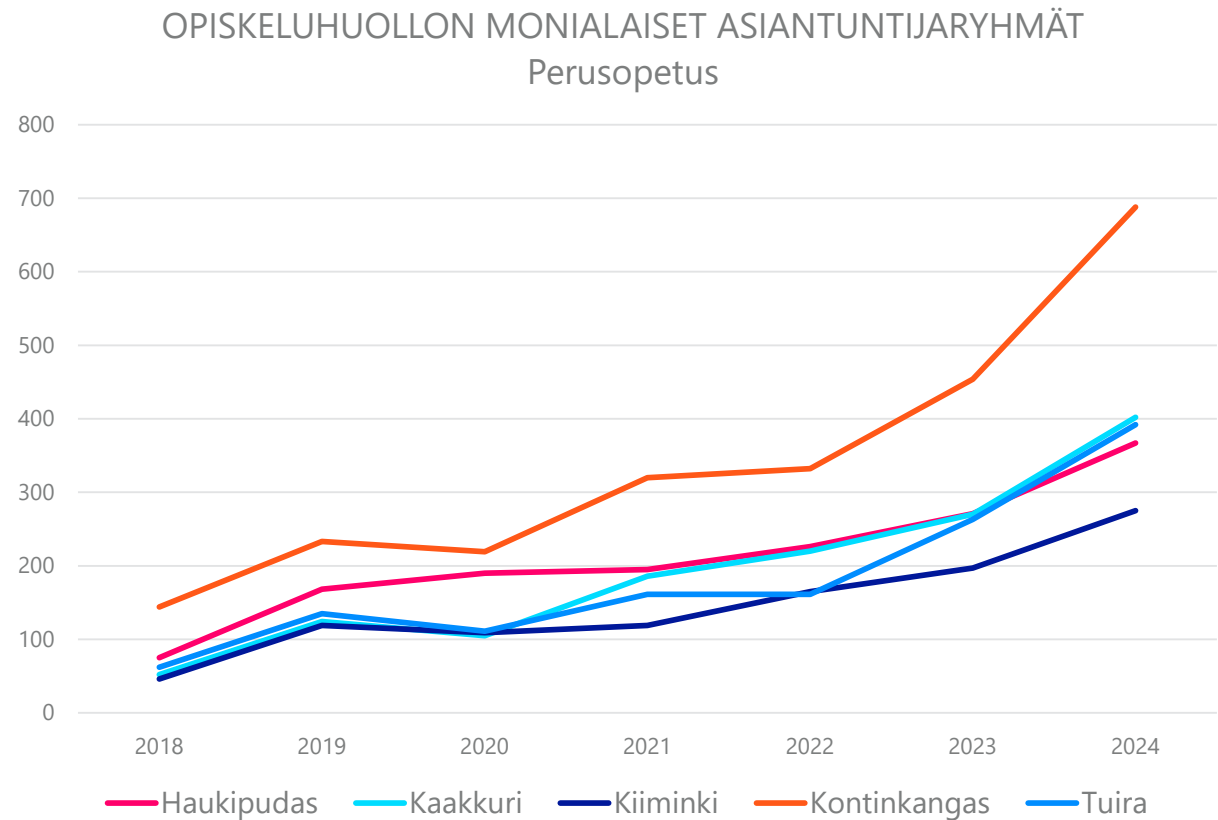
Osana yhteisövaikuttavuuden viitekehystä Oulussa on v. 2023–2024 on toteutettu **Samalta viivalta Oulu kehittämiskokeilu (Itla)**, jossa etsittiin uudenlaisia ratkaisuja lapsiperheköyhyyden vaikutusten minimoimiseksi lasten ja nuorten arjessa. Kehittämiskokeilun tulokset olivat lupaavia, ja kokeilun aikana syntynyt taloudellisen tuen verkoston koordinaatio linjattiin osaksi sivistys- ja kulttuuripalveluiden hyvinvoinnin edistämisen tiimin tehtäviä.

Oulussa on aloitettu syksyllä 2024 digitaalisen **Näkymä -tilannetyökalun** (Itla) pilotointi kahdella Sikun alueella. Näkymään kentän toimijat voivat jättää havaintojaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin liittyvistä asioista. Näkymään kertyvien tietojen avulla pystytään kehittämään uusia, lapsia ja nuoria tukevia paikallisia ratkaisuja tarvittaessa hyvinkin nopeasti. Näkymän pilotointi jatkuu vuosien 2025 ja 2026 ajan kaupungin ja Pohteen yhteistyönä.

Opiskeluhuollon monialaiset asiantuntijaryhmät perusopetuksessa

— esimerkki yhteisövaikuttavuuden seurantaindikaattorin toteutumasta

YV alue (sote-keskus)	Aloitus
Kaakkuri	9/2019 ja 8/2020
Tuira	5/2021
Kontinkangas	2/2022
Kiiminki	4/2023
Haukipudas	4/2023



- Oulun kaupunki sai kolmannen UNICEF:n Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen maaliskuussa 2024.
- OULU lapsiystävällisenä kuntana haluaa varmistaa, että kaikki kaupungin työntekijät tuntevat lapsen oikeudet ja sitoutuvat niiden edistämiseen. Tavoitteena on edelleen tehdä lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ratkaisuja arjen toimintaympäristöissä ja eri palveluissa sekä kaupungin hallinnossa.
- Kaupungin johtoryhmän tekemän päätöksen mukaisesti kaikki kaupungin työntekijät koulutautuvat lapsen oikeuksiin eOppivan ja kansallisen lapsistrategian tuottamana verkkokoulutuksena. Toimialojen johtoryhmiin kuuluvat suorittavat em. lisäksi lapsivaikutusten arviointia ja lapsibudjetointia koskevan koulutuskokonaisuuden.
- **Lapsen oikeuksien viikon - vko 47 2024 - tapahtumina mm.**
 - Lapsille, nuorille ja perheille suunnattu maksuton **Ilon päivä** yhteistyössä useiden eri järjestöjen ja seurakuntayhtymän kanssa -mukana noin 40 toimijaa . Osallistujia tapahtumassa oli yli 1800 kävijää.
 - **Lapset mukaan töihin** -päivä 22.11.2024

Lapsen oikeuksien koulutusten toteuma 22.11.2024 mennessä

Johdatus lapsen oikeuksiin – Turvaa lapsen oikeuksien toteutuminen, / koko kaupunki 66,2 %

- Sivistys- ja kulttuuripalvelut 65,2 %
- Kaupunkiympäristöpalvelut 59,25 %
- Tilapalvelut 76,6 %
- BusinessOulu 78,6 %
- Konsernihallinto 58 %

Työkaluina lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi, koko kaupunki 80,6 %

- Sivistys- ja kulttuuripalvelut 100 %
- Kaupunkiympäristöpalvelut 90,5 %
- Tilapalvelut 100 %
- BusinessOulu 73,3 %
- Konsernihallinto 13 %



OULULAINEN LAPSIVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMALLI

Kh:n linjaaman toimintamallin systemaattinen kehittäminen toteutuu

- Kaupunkitason koordinaationa
- Selkeiden roolien ja vastuiden määrittelynä arviointikokonaisuuden toteuttamisessa
- Toimialojen yhteisenä ohjeistuksena ja toimivien käytänteiden kehittämisenä kunkin toimialan osalta
- Arviointityön sisällyttämisenä kaupungin talousarvioprosessiin
- Päätösvalmisteluprosessiin liittyvinä työkaluina ja niiden ylläpitona -valmistelijan työkalupakki
- Valmistelijoiden sähköisen dokumenttipohjan käyttämisenä **www.hyvinvointikertomus.fi** -sivustolla
- Ymmärryksenä siitä, että lapsen oikeudet kuuluvat kaikkien kaupunkiorganisaatiossa työskentelevien tehtäviin
- Koulutuksina ja infona henkilöstölle

Vuonna 2024 sivistys- ja kulttuuripalveluissa toteutettiin esiopetuksen oppilaaksioton lapsivaikutusten arvioinnin jälkiarviointi ja erityisen tuen järjestämistapoja koskevan selvityksen arviointi (päättöksentekoon 2025).

LAPSIBUDJETOINTI OULUN KAUPUNGISSA

- Lapsibudjetointi tarkoittaa **talousarvion tarkastelemista kokonaisvaltaisesti lapsen oikeuksien näkökulmasta**
- Lapsibudjetoinnin pilotointi toteutettiin vuonna 2024 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ja Oulun kaupungin yhteistyönä
- Pilotoinnin keskiössä opiskelijahuolto
- Pilotin aikana kuvattiin opiskeluhuollon kokonaisuuden toteutuminen yhdyspinnassa, opiskeluhuollon budjettiana-lyysi sekä sitä tukeva lapsibudjetoinnin vuosikello
- Lapsibudjetoinnin toimintamallia rakennetaan tällä hetkellä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen vastualueilla toteutuvaksi

LASTEN HYVINVOINTI

- johtopäätökset ja pohdinta

Hyvinvointia edistäviä elintapoja, kehitystä, oppimista ja harrastuksia tukevan kasvu- ja oppimisympäristön rakentaminen ja välittävän toimintakulttuurin vahvistaminen on keskeistä lasten ja nuorten hyvinvoinnille ja terveydelle. Lapsille ja nuorille tarjotaan ilmaisia matalan kynnyksen liikuntaryhmiä lähellä kotia tai omalla asuinalueella ja tuetaan lapsiperheiden yhteistä liikkumista. Huomioidaan erityisesti ne lapset, nuoret ja lapsiperheet, jotka tarvitsevat eniten kannustusta liikkumiseen, kouluilla tarjottava kerhotoiminta ja liikuntapalvelut tukevat lasten ja nuorten hyvinvointia.

Välituntitoimintaa ja -liikuntaa kehitetään edelleen, koska tutkimusten kautta nousee enenevässä määrin älypuhelin käyttöön vaikutus lasten kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Koulun välituntitoiminnalla on suuri positiivinen merkitys lasten hyvinvoinnille, liikkumisen edistämiseksi ja sosiaalisille vuorovaikutussuhteille. Elintapaohjaukseen liittyen etenkin yläkoululaisten ruokailutottumusten huolestuttava kehitys on koko kaupungin alueella kasvanut ja tähän tulee kiinnittää huomiota ja kehittää toimintamalleja laajalaisessa yhteistyössä lapsia ja nuoria osallistaen.

Lapsuusajan monipuolisella liikunnan harrastamisella on iso merkitys lapsen motoriselle kehitykselle ja liikunnallisen elämäntavan syntymiselle. Oulussa tätä tavoitetta tuetaan mm. alle 18-vuotiaiden ryhmien maksuttomilla harjoitus- ja kilpailuvuoroilla, systemaattisella esikoululaisten ja luokka-asteiden 1.-6. uinninopetuksella, perheliikunnan ja ohjattujen liikuntaryhmien toteuttamisella sekä tarjoamalla monipuolisia liikunnan olosuhteita ja mahdollisuuksia (mm. lähiliikuntapaikat, hiihtoladut, kentät, liikuntalaitokset).

Lapsiperheiden hyvinvointia tuetaan tarjoamalla laadukkaita neuvola-, kouluterveydenhuolto- ja varhaiskasvatuspalveluita, perheneuvontaa, ohjausta ja vertaisryhmiä. Yhteisövaikuttavuustyön kautta edistetään monialaista yhteistyötä lapsiperheiden kokonaisvaltaisen tuen saamisen varmistamiseksi ja tuetaan vanhempien osallisuutta sekä vanhemmuutta.

Lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä edistetään varhaisessa vaiheessa, esimerkiksi kiusaamisen vastaisilla ohjelmilla ja toimenpiteillä, jotka ennaltaehkäisevät ja vähentävät lasten fyysisiä tai psyykkisiä oireiluja ja koulupoissaoloja. Lasten merkityksellistä,

myönteistä ja välittävää kohtaamista vahvistetaan edelleen edistämällä hyvinvoivien kasvuyhteisöjen käytänteitä mm. positiivisen pedagogiikan, turvallisemman tilan periaatteiden sekä tunne- ja turvataitokasvatuksen keinoin. Kouluun kiinnittymistä, osallisuuden kokemusta ja mielen hyvinvointia vahvistetaan edelleen olemassa olevien ja kehittyvien toimintamallien myötä lasten kasvuympäristöissä. Systemaattinen yhteistyö ja ryhmäyttäminen tukevat lasten hyvinvointia sekä sujuvaa kasvun ja opin polun etenemistä.

Hyvinvointitiedolla johtamisen näkökulmasta valtakunnallisia, kuntakohtaisia ja alueellisia tietolähteitä tulee hyödyntää enemmän, kun mietitään lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia edistäviä vaikuttavia toimenpiteitä. Ennaltaehkäisevien palvelujen saatavuus on varmistettava, koska mm. lapsiperheköyhyys sekä lasten ja nuorten mielen pahoinvointi ja siihen liittyvät haasteet ovat lisääntyneet aiheuttaen palvelutarpeita, joihin on pystyttävä vastaamaan mm. ylisukupolvisen syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiin ja terveyteen sijoittaminen on tärkeä askel kohti kestävää tulevaisuutta.



Lasten hyvinvointi – Nostoja

- 4.- ja 5.-luokkalaisten osalta elämäänsä tyytyväisten osuus nousi hieman ja yksinäisyyttä kokeneiden osuus laski hieman. Mielialaan liittyviä ongelmia ja terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokeneiden osuudet kuitenkin nousivat, erityisesti tyttöjen osalta. Kokemus kasvuympäristön turvallisuudesta on heikentynyt. Oululaisten 4.- ja 5.-luokkalaisten koettu hyvinvointi, terveys, elämäntavat ja kasvuympäristön turvallisuus ovat hyvällä tasolla verrattuna muissa kuutoskaupungeissa asuviin lapsiin.
- 8.- ja 9.-luokkalaisten osalta elämäänsä tyytyväisten ja positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuudet laskivat. Itsensä yksinäiseksi kokeneiden osuus pysyi ennallaan. Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta sekä erittäin heikkoa osallisuutta kokeneiden osuudet nousivat. Kokemus kasvuympäristön turvallisuudesta ja elintavat ovat hieman heikentynyt. Oululaisten 8.- ja 9.-luokkalaisten elämäntavat ja kasvuympäristön turvallisuus ovat usean mittarin mukaan hyvällä tasolla verrattuna muissa kuutoskaupungeissa asuviin nuoriin. Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, ahdistuneisuutta ja yksinäisyyttä kokeneiden osuudet ovat kuitenkin suurempia kuin muissa kuutoskaupungeissa keskimäärin
- 5. luokan oppilasta 30 % ja 8. luokan oppilaista 35 % on heikko fyysinen toimintakyky. Tilanne parani 5. luokan oppilaiden osalta, mutta heikkeni 8. luokan oppilaiden osalta.
- Koulupoissaolot kasvoivat hieman vuonna 2024 verrattuna edelliseen vuoteen. Poissaolot viimevuosina ovat olleet korkealla tasolla aiempiin vuosiin verrattuna.
- Peruskoulun oppilaista tehostettua tukea sai 14,6 prosenttia ja erityistä tukea 7,7 prosenttia vuonna 2023. Tukea saavien osuudet kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna.
- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0–17-vuotiaiden osuus ikäluokasta oli 1,8 % vuonna 2023. Lastensuojeluilmoitusten määrä on edelleen kasvanut.
- Lasten pienituloisuusaste oli 12,7 % vuonna 2023. Osuus nousi hieman edelliseen vuoteen verrattuna.

4.- ja 5.-luokkalaisten hyvinvointi

Kouluterveyskysely

Fyysinen terveys

- Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi 10,6 %, ei muutosta

Turvallisuus

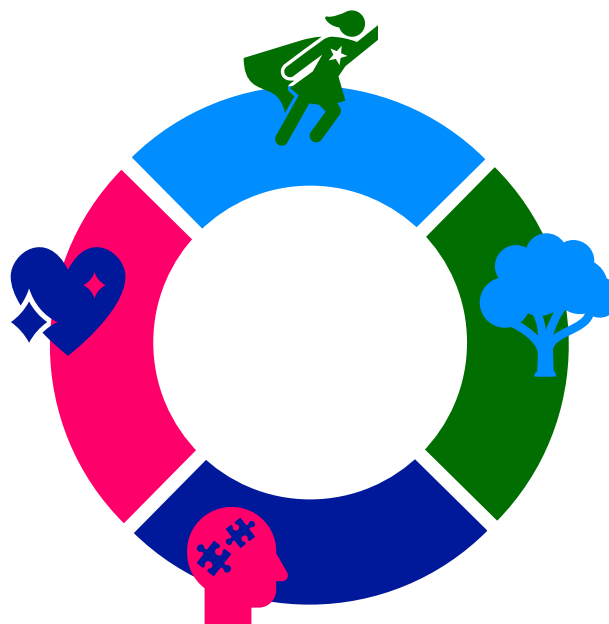
- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa 7,2 %, osuus noussut
- Kiusattu tai muita kiusannut kertonut koulukiusaamisesta koulun aikuiselle: kiusaaminen loppunut tai vähentynyt 65 %, osuus laskenut
- Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa elämän aikana 14,6 %, osuus laskenut

Kulttuurihyvinvointi

- Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa 80,5 %, osuus laskenut
- Harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa 89,5 %, osuus noussut

Oppiminen ja kasvu ihmisenä

- Pitää koulunkäynnistä 72,7 %, osuus laskenut
- Paljon vaikeuksia lukemisessa, laskemisessa ja/ tai kirjoittamisessa 3,8 %, osuus noussut



Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

- Tuntee itsensä usein yksinäiseksi 3,1 %, osuus laskenut
- Ei yhtään läheistä ystävää 0,7 %, ei muutosta
- Kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä 57,8 %, ei muutosta
- Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa 61,2 %, osuus noussut

Mielen hyvinvointi ja mahdollisuus elää omannäköistä elämää

- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä 86,8 %, osuus noussut
- Mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana 21,2 %, osuus noussut

Ruoka, liikkuminen, lepo ja muut elintavat

- Ei syö aamupalaa joka arkiamu 26,6 %, osuus nousut
- Syö pääruokaa kouluruoalla kaikkina koulupäivinä 61,9 %, osuus laskenut
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 46,2 %, osuus laskenut
- Kokee ettei nuku tarpeeksi 8,6 %, osuus laskenut
- Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran 5 %, osuus noussut

Sovellettu Marika Kunnarin (2017) väitöskirjasta. Kehitetään yhteistyössä Pohteen, kuntien ja yhdistysten kanssa.

8.- ja 9.-luokkalaisten hyvinvointi

Kouluterveyskysely

Fyysinen terveys

- Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi 28,5 %, osuus noussut
- Lääkärin toteama pitkäaikainen sairaus tai terveysongelma 21,1 %, osuus noussut

Turvallisuus

- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa 5,8 %, osuus noussut
- Koulukiusaaminen loppunut tai vähentynyt kiusaamisesta kertomisen jälkeen 49,6 % osuus laskenut
- Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana 12 % osuus ei muuttunut

Kulttuurihyvinvointi

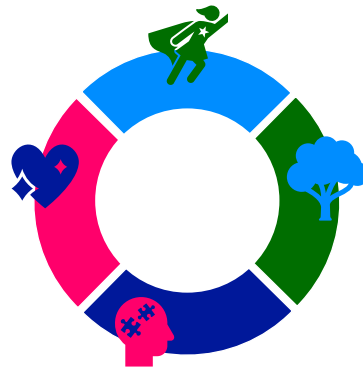
- Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa 47,5 % osuus laskenut
- Käy elokuvissa, teatterissa, konsertissa tai näyttelyissä vähintään kuukausittain 19,3 % osuus noussut
- Lukee kirjoja omaksi ilokseen vähintään kuukausittain 30 % osuus noussut

Arjen raha-asiat

- Perheen koettu taloudellinen tilanne kohtalainen tai sitä huonompi 30,5 % osuus noussut
- Kokee kiinnostavat harrastukset liian kalliiksi 23,6 % osuus noussut

Oppiminen ja kasvu ihmisenä

- Pitää koulunkäynnistä 46,1 %, osuus laskenut
- Paljon vaikeuksia oppimistaidoissa 3,8 %, osuus noussut hieman



Ruoka, liikkuminen, lepo ja muut elintavat

- Ei syö aamupalaa joka arkiamu 39,7 % osuus noussut
- Ei syö koululounasta päivittäin 40,3 % osuus noussut
- Harvemmin kuin 6 päivänä viikossa hedelmiä, marjoja ja kasviksia syövät 89,8 %
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 25,4 % osuus noussut hieman
- Ylipainoisuus 14,3 % osuus laskenut
- Nukkuu arkisin alle 8 h 38,5 %, ei muutoksia
- Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista 7 % osuus kasvanut

Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

- Tuntee itsensä yksinäiseksi 16,9 %, ei muutoksia
- Ei yhtään läheistä ystävää 9,5 %, osuus noussut
- Kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön 65,5 %, osuus laskenut
- Erittäin heikko osallisuuden kokemus 12,7 % osuus noussut
- Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa 7,9 % ei muutoksia
- Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa 41,9 % osuus noussut

Asuminen, ympäristö ja luonto

- Kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille 30,1 %, osuus noussut vähän
- Kokee, että asuinalueella ei ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille, 31,7 % osuus laskenut
- Kokee harrastuspaikkojen sijaitsevan liian kaukana 24,4 % osuus noussut
- Kokee pystyvänsä vaikuttamaan joihinkin elinympäristönsä asioihin 62,9 % osuus laskenut

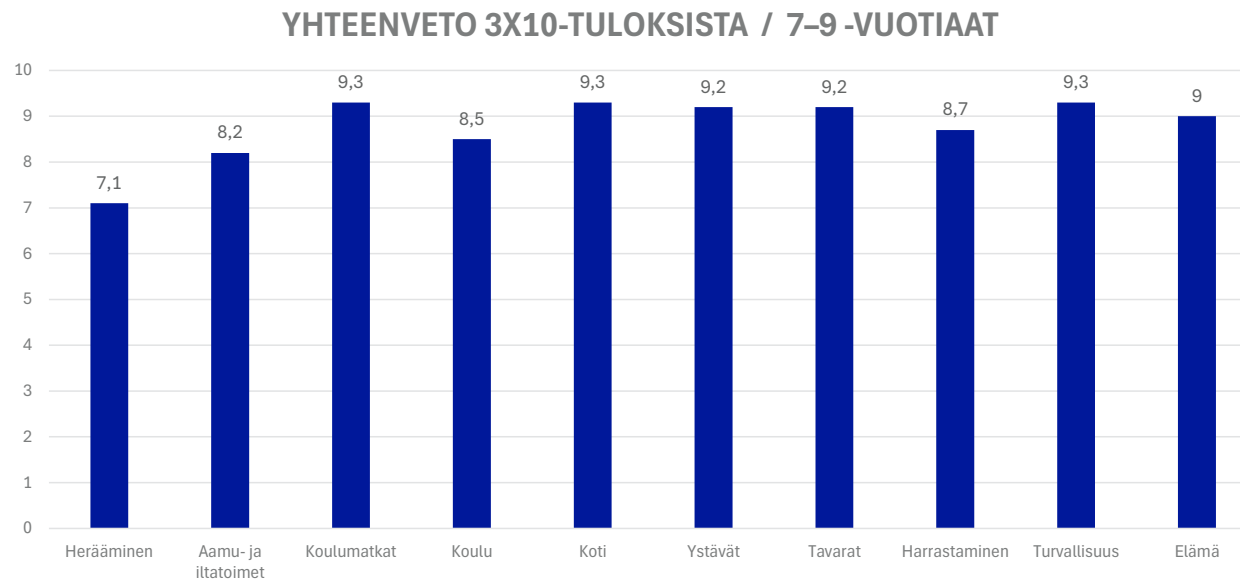
Mielen hyvinvointi ja mahdollisuus elää omannäköistä elämää

- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä 63,8 % osuus laskenut
- Kokenut positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana 23,5 % osuus laskenut
- Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 23,2 % osuus noussut

Sovellettu Marika Kunnarin (2017) väitöskirjasta. Kehitetään yhteistyössä Pohteen, kuntien ja yhdistysten kanssa.

ZekkiPro lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilannekuva

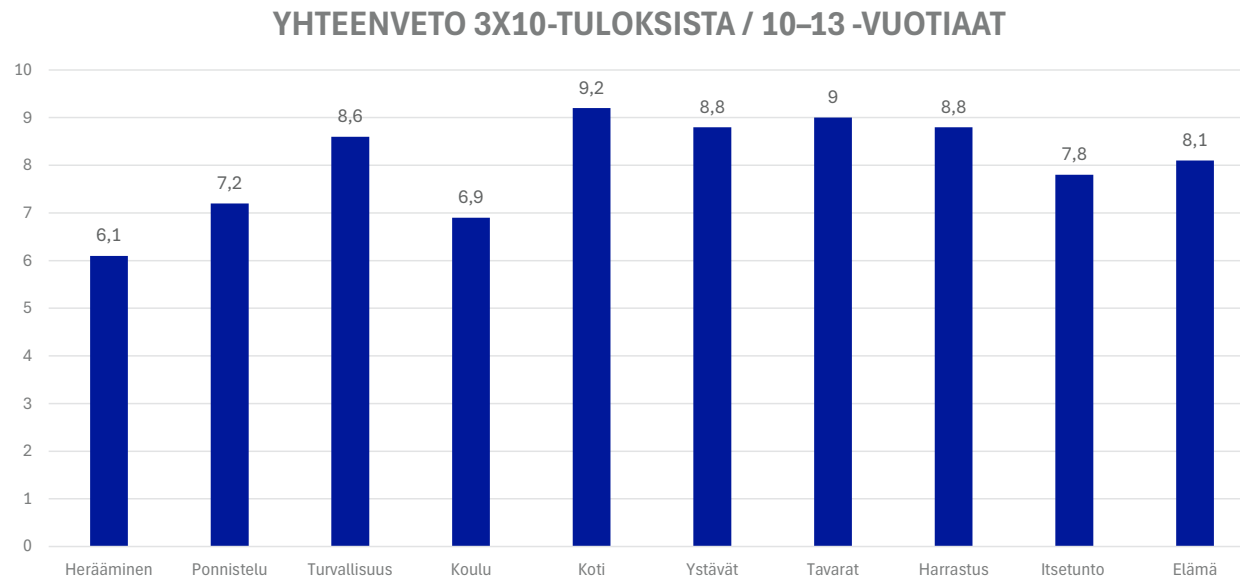
Yhteenveto 3x10-tuloksista / 7–9-vuotiaat



- Pääsääntöisesti 1.–3.- luokkalaiset ovat tyytyväisiä hyvinvoinnin eri osa-alueisiin ja elämään yleisesti.
- Parhaimmat vastauskeskiarvot saivat koulumatkat, turvallisuus ja koti
- Kouluun herääminen tuottaa eniten vaikeuksia

Pohde ja kunnat keräsivät syksyllä 2024 lapsilta ja nuorilta hyvinvointitietoa ZekkiPro-kyselyllä yhteistyössä Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa. ZekkiProssa käytetään 3x10d-elämäntilannemittaria. Nyt käytettävissä on yleiskuva lasten elämäntilanteesta. Tarkemmat tiedot saadaan myöhemmin. Niitä hyödynnetään mm. uuden hyvinvointisuunnitelman laadinnassa.

Yhteenveto 3x10-tuloksista / 10-13 -vuotiaat



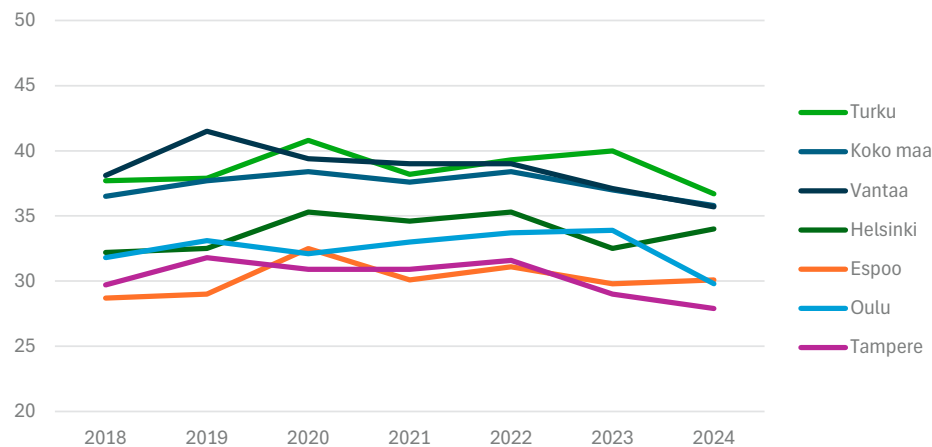
- Heikoimmat vastauskeskiarvot ovat kouluun heräämisen ja koulussa viihtymisen kohdalla
- Myös ponnistelu vaikeuksien voittamiseksi tuottaa haasteita
- Kotona viihtyminen sekä tavaroiden riittävyys saavat parhaimmat vastauskeskiarvot
- Myös ystävät ja harrastukset saavat hyvät vastauskeskiarvot
- Elämään tyytyväisyys hyvällä tasolla

Pohde ja kunnat keräsivät syksyllä 2024 lapsilta ja nuorilta hyvinvointitietoa ZekkiPro-kyselyllä yhteistyössä Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa. ZekkiProssa käytetään 3x10d-elämäntilannemittaria. Nyt käytettävissä on yleiskuva lasten elämäntilanteesta. Tarkemmat tiedot saadaan myöhemmin. Niitä hyödynnetään mm. uuden hyvinvointisuunnitelman laadinnassa.

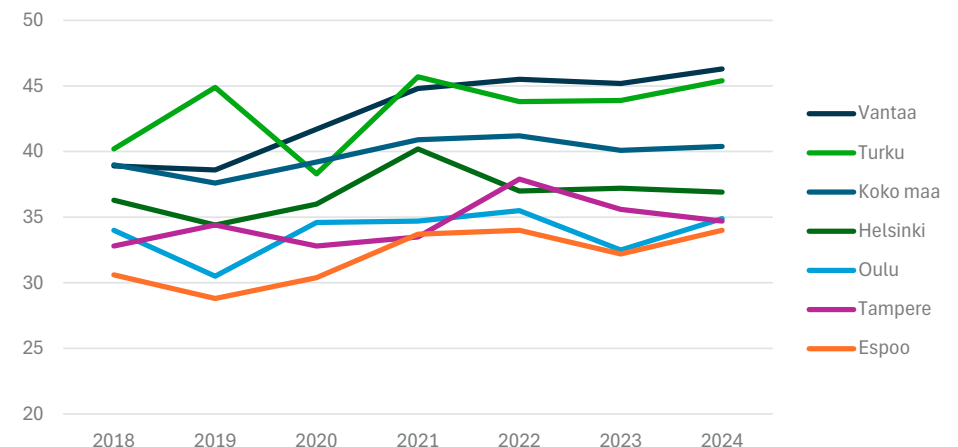
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky - MOVE-mittaus

- Oululaisten 5. luokan oppilasta 30 prosentilla ja 8. luokan oppilaista 35 prosentilla on heikko fyysinen toimintakyky. Tilanne parani 5. luokan oppilaiden osalta, mutta heikkeni 8. luokan oppilaiden osalta. Osuudet Oulussa ovat kuitenkin alhaisempia kuin koko maassa ja suurissa kaupungeissa keskimäärin. Oulussa, Tampereella ja Espoossa on suurten kaupunkien paras tilanne.
- Heikko fyysinen toimintakyky muodostaa riskin henkilön terveydelle ja kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Henkilöllä on vaikeuksia selviytyä väsymättä arjen fyysistä toimintakykyä vaativista toiminnoista.
- Lasten ja nuorten liikkuminen on vähentynyt ja fyysisesti passiivinen aika kasvanut, mikä on heikentänyt lasten ja nuorten toimintakykyä. Lasten ja nuorten fyysisellä toimintakyvyllä on vaikutuksia jo nyt ja tulevaisuudessa niin yksilön hyvinvointiin kuin laaja-alaisesti kaikkialle yhteiskuntaan.

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky, % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky



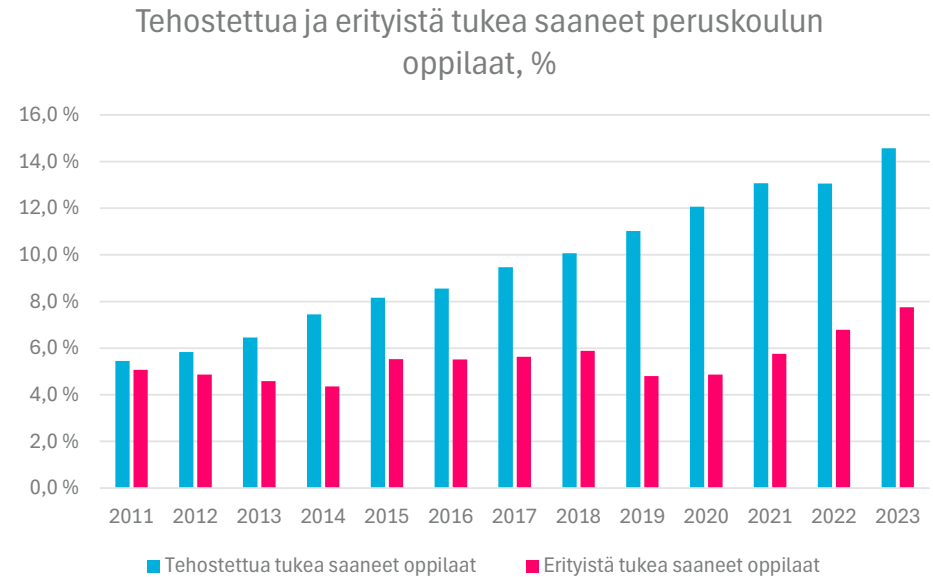
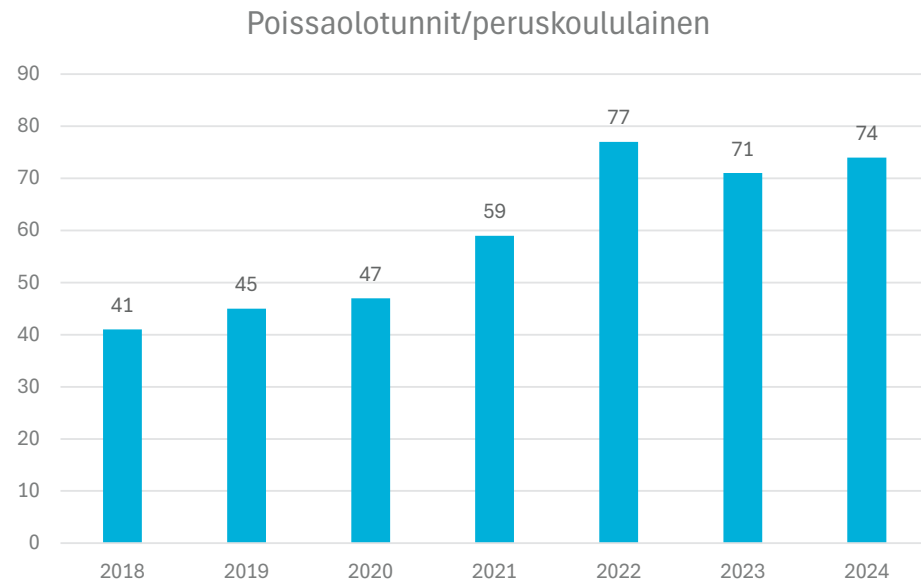
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky, % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky



Lähde: Sotkanet

Koulupoissaolot ja tukea saavat oppilaat

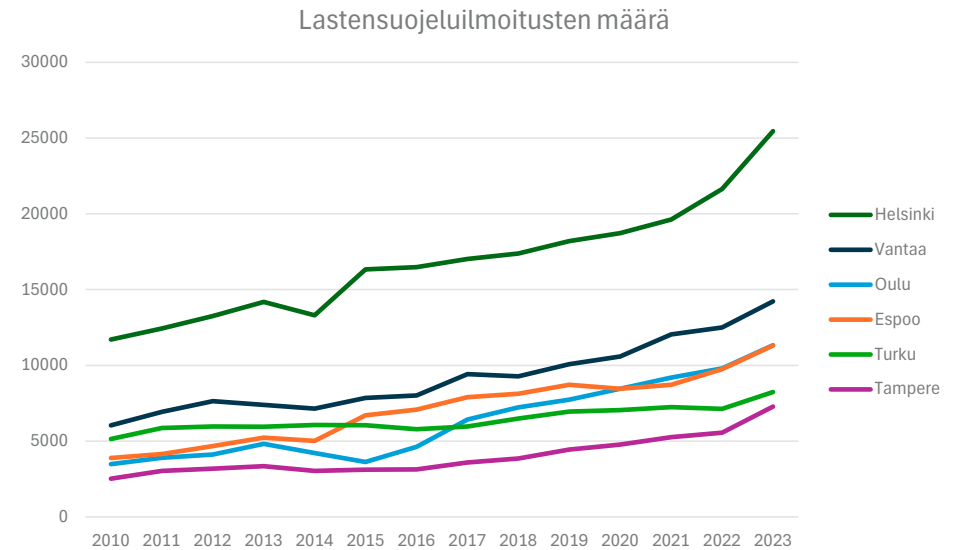
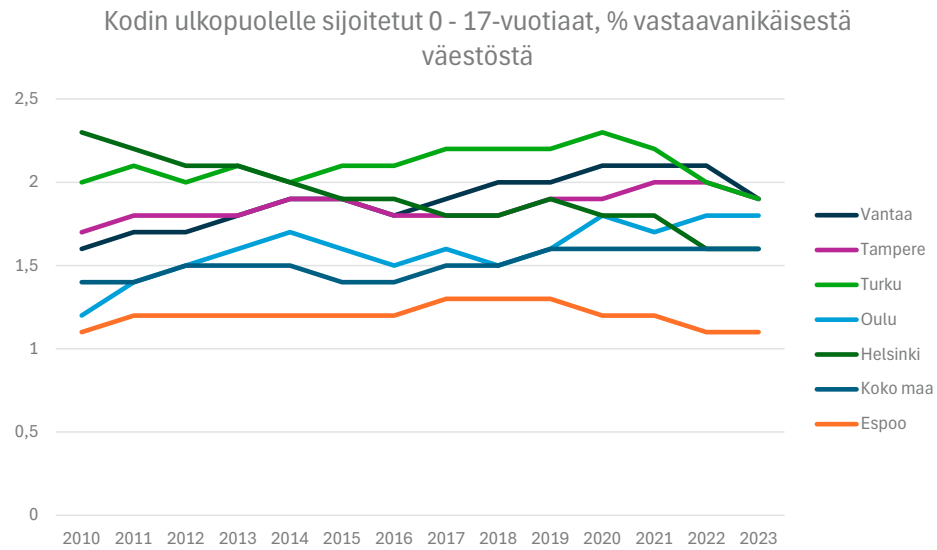
- Koulupoissaolot kasvoivat hieman vuonna 2024 verrattuna edelliseen vuoteen. Poissaolot viimevuosina ovat olleet korkealla tasolla aiempiin vuosiin verrattuna. (Oulun kaupunki)
- Peruskoulun oppilaista tehostettua tukea sai 14,6 prosenttia ja erityistä tukea 7,7 prosenttia vuonna 2023. Tukea saavien osuudet kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna. Poikien osuus tukea saavista on suurempi kuin tyttöjen. (Tilastokeskus)



Lähde: Oulun kaupunki ja Tilastokeskus

Lastensuojelu

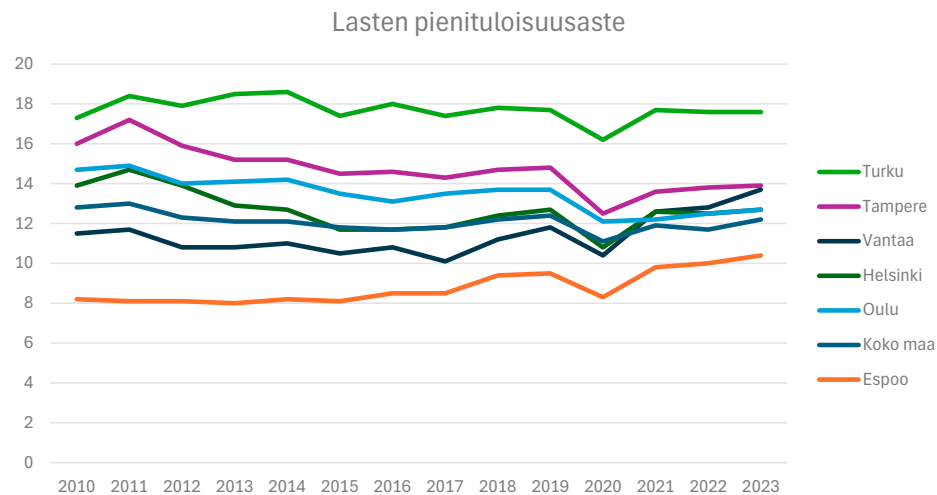
- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17-vuotiaiden osuus ikäluokasta oli 1,8 % vuonna 2023; osuus ei muuttunut edelliseen vuoteen verrattuna
- Lastensuojeluilmoitusten määrä on edelleen kasvanut. Vuonna 2023 tehtiin Oulussa 11 329 lastensuojeluilmoitusta.



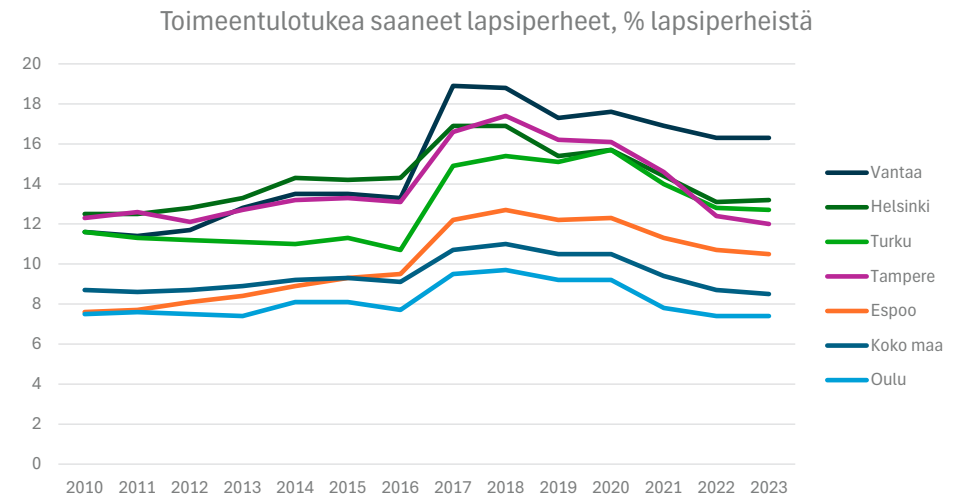
Lähde: Sotkanet

Lapsiperheiden toimeentulo

- Lasten pienituloisuusaste oli 12,7 % vuonna 2023. Osuus nousi hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Tilasto kuvaa, kuinka suuri osa alueen alle 18-vuotiaista kuuluu kotitalouksiin, joiden tulot jäävät suhteellisen pienituloisuusrajan alapuolelle.
- Pitkittyneesti pienituloisten lasten osuus oli 5,3 % vuonna 2023.
- Toimeentulotukea saaneita lapsiperheitä oli 7,4 % lapsiperheistä vuonna 2023. Osuus ei muuttunut edelliseen vuoteen verrattuna. Osuus on Oulussa alhaisin verrattuna muihin suuriin kaupunkeihin.



- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita lapsiperheitä oli 1,7 % lapsiperheistä vuonna 2023
- Kouluterveyskyselyn (2023) mukaan 31 % 8. ja 9. luokan oppilaista koki, että perheen koettu taloudellinen tilanne on kohtalainen tai sitä huonompi. Osuus kasvoi selvästi edellisestä kyselystä (23 %).



Lähde: Sotkanet



NUORTEN OULU



Yhteisöllinen ja turvallinen elinympäristö

- Nuorten Nero -rahan käyttöä lisätty
- Positiivisen erityiskohtelun määrärahaa pilotoitu
- Yhteistyötä kummivaltuutettujen kanssa vahvistettu
- Julkisissa tiloissa tehtävää nuorisotyötä kehitetty

Sujuva arki ja pärjäävyys

- Yhteistyötä kulttuuripalveluiden kanssa lisätty
- Tiivistä yhteistyötä Työllisyyspalveluiden ja oppilaitosten kanssa (esim. BusinessOulun kanssa toteutettu Työn taitajat mallia. Työn Taitajat on oululainen nuorisovaikuttamisen toimintamalli yritysten ja oppilaitosten väliseen yhteistyöhön).
- Erilaisia ryhmätoimintoja järjestetty, kuten Jännittäjät- ja Nepsy-ryhmät

Hyvinvointia ja terveyttä tuottava elämäntapa

- Digitaalista nuorisotyötä kehitetty
- Matalan kynnyksen palveluja tarjottu, kuten päihdetyön jalkautuminen
- Liikunta, luontohyvinvointi ja terveellinen ruoka huomioitu ryhmätoiminnoissa
- Puistoruokailua pilotoitu
- Taidetoiminta ryhmiä toteutettu kohdennetuksi perusopetuksessa ja Tuva-opetuksessa yhteistyössä oppilashuoltoryhmien kanssa
- Sairaalakoulun lapsille ja nuorille on toteutettu mediatyöpajoja

Tulevaisuuden suunnitelmia

- ZekkiPro-hyvinvointimittarin käytön laajentaminen
- Retkitoiminnan palauttaminen
- Antirasismikoulutus henkilöstölle
- Pidä kämppäs -kiertueen pilotointi lukioihin

NUORTEN HYVINVOINTI

- johtopäätökset ja pohdinta

Nuorisopalvelujen osalta hyvinvointisuunnitelmaan kirjatut toimenpiteet ja tavoitteen ovat toteutuneet suunnitellusti ja toimenpiteitä on myös toteutettu suunnitelman ulkopuolelta, jotka niin ikään tukivat nuorten hyvinvointia. esim.

- Nuorisopalvelut pilotoi vuonna 2024 positiivisen erityiskohtelun määrärahaa ja pyysi järjestöiltä ja nuorten ryhmittä ehdotuksia yhdenvertaisen vapaa-ajan toiminnan järjestämiseksi 12-29-vuotiaille oululaisille, haavoittuvassa asemassa oleville nuorille. Toimintaan varattiin positiivisen erityiskohtelun määrärahasta max. 1500 €/järjestö. Toiminnan tuli olla ennaltaehkäisevää, kohdistua haavoittuvassa asemassa oleviin nuoriin, edistää nuorten hyvinvointia, yhdenvertaista osallistumista ja saavutettavuutta, vahvistaa nuorten aktiivista roolia ja olla osallistujalle maksutonta. palvelun tuottajan tuli sitoutua yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen. Hakuajan päättymiseen mennessä saatiin kuusi ehdotusta, joista neljä kriteerit täyttäneitä ehdotusta valittiin toteutettaviksi: Romano Missio ry: Romaninuorten kerho. HDL, Vamos Oulu: Luonto hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäjänä, Puolivälinkankaan asukasyhdistys: Nuranin (työntekijän sukunimi) iltapäivä ja SPR Oulun osasto: Punaisen ristin kahvila, ryhmä Helping hands. Palautteen pohjalta toiminnot koettiin tärkeiksi ja palautteista korostuikin se, että useilla nuorilla on vapaa- ja loma-aikoina tarve maksuttomalle vapaa-ajan toiminnalle, jossa voi tavata muita

nuoria, kokea kuuluvansa joukkoon ja saada myös aikuisen tukea omaan elämäänsä liittyvissä asioissa. Hyvien kokemusten perusteella toimintaa jatketaan myös vuonna 2025.

- Puistoruokailun pilotointi toteutettiin vuonna 2024 ensimmäisen kerran, ja se ylitti odotukset niin alle 18-vuotiaiden kuin nuorten aikuisten osalta. Toiminnalle on ollut todella suuri tarve - kävijät saavat ruokaa sekä yhteisöllisiä kokemuksia.

Nuorten aikuisten palvelut

- Nuorille aikuisille kohdennettuja vapaa-ajan toimintoja on monialaisesti toteutettu runsaasti (ryhmätoiminnot, tapahtumat, retket) ja nuoret ovat osallistuneet toimintaan aktiivisesti.
- Bo:n ja Sikun johtoryhmän nimeämä työryhmä on perehtynyt nuorten työllisyystilanteeseen Oulussa (tehty esiselvitys ja tutustuttu muiden kaupunkien nuorten työllistämisen malleihin), kartoittanut nuorten työllisyyttä edistävät palvelut ja tehnyt avauksia nuorten työllisyyden edistämisen toimenpiteiksi.
- Oppilaitosnuorisotyöhön on saatu avustusrahoituksella 1 htv lisää.
- Ohjaamoon on saatu Kannustin rahoituksella lisää sosiaaliohjauksen resurssi 1 htv.
- Nuorten työllisyyspalveluiden ja nuorten työpajojen yhteistyötä on tiivistetty: omavalmentajat jalkautuvat työpajoille ja yhteistyöryhmä kokoontuu

säännöllisesti, on aloitettu mm. oppisopimus pilotti.

- Nuorten työpajatoiminnassa luontolähtöistä valmennusta on kehitetty ja valmisteltu kansainvälistä yhteistyötä osaamisen vahvistamiseksi.
- Toimintaterapeutin tehtävä Ohjaamossa on jatkunut Kannustin-rahoituksella.

Liikkuvan nuorisotyön uusilla toimenpiteillä vaikutetaan myös kaduilla liikkuviin nuorisojoukkoihin hyödyntämällä esim. katulajeja/-kulttuuria.

Digitaalista nuorisotyötä lähdetään kehittämään tulevan valtuustokauden aikana. Nuorten Oulun palveluiden osalta sivustoa on kehitetty, ja nykyisessä digitaalisessa nuorisotyössä on huomioitu nuorten toiveet toiminnan toteutuksessa.

Julkisissa tiloissa tehtävää nuorisotyötä on kehitetty ja kauppakeskusnuorisotila Nurkan aukioloja on laajennettu kuuteen päivään viikossa.

Nuorten liikunnan mahdollisuuksia tuetaan mm. alle 18-vuotiaiden ryhmien maksuttomilla harjoitus- ja kilpailuvuoroilla, tarjoamalla ohjattua ja maksutonta Action-toimintaa sekä monipuolisia liikunnan olosuhteita ja mahdollisuuksia (mm. lähiliikuntapaikat, hiihtoladut, kentät, liikuntalaitokset).

Projektirahoituksen kautta voitaisiin kehittää toimenpiteitä (mm. harrastuspankki ja harrasteresepti), joilla tavoitettaisiin sellaisia nuoria, jotka eivät ole vielä mukana harrastustoiminnassa.



Nuorten hyvinvointi – Nostoja

- Lukiolaisten osalta elämäänsä tyytyväisten ja positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuudet laskivat. Ahdistuneisuutta, yksinäisyyttä, terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi sekä erittäin heikkoa osallisuutta kokeneiden osuudet laskivat hieman. Kokemus kasvuympäristön turvallisuudesta on hieman parantunut. Elintavat ovat hieman heikentyneet. Lukiolaisten koettu hyvinvointi on parantunut verrattuna 8.- ja 9.-luokkalaisiin ja ammattiin opiskeleviin. Oululaisten lukiolaisten elämäntavat ja kasvuympäristön turvallisuus ovat usean mittarin mukaan hyvällä tasolla verrattuna muissa kuutoskaupungeissa asuviin nuoriin. Yksinäisyyttä kokeneiden osuus on suurempi kuin muissa kuutoskaupungeissa keskimäärin.
- Ammattiin opiskelevien osalta elämäänsä tyytyväisten ja positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuudet laskivat. Itsensä yksinäiseksi, terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta sekä

erittäin heikkoa osallisuutta kokeneiden osuudet nousivat. Kokemus kasvuympäristön turvallisuudesta on heikentynyt. Elintavat ovat hieman parantuneet. Ammattiin opiskelevien koettu hyvinvointi on heikentynyt selvästi verrattuna lukiolaisiin. Oululaisten ammattiin opiskelevien elämäntavat ja kasvuympäristön turvallisuus on usean mittarin mukaan hyvällä tasolla verrattuna muissa kuutoskaupungeissa asuviin nuoriin. Yksinäisyyttä kokeneiden osuus on kuitenkin suurempi kuin muissa kuutoskaupungeissa.

- Nuorisotyöttömien osuus 18-24-vuotiaasta työvoimasta vuonna 2024 oli 16,8 %. Nuorisotyöttömyys on pysynyt Oulussa korkealla tasolla ja se on selvästi suurten kaupunkien korkein.
- Syrjäytymisriskissä olevien 18-24-vuotiaiden osuus oli 15,9 prosenttia (3 947 henkilöä) vuonna 2023. Osuus ja määrä nousivat edelliseen vuoteen verrattuna.

Lukiolaisten hyvinvointi

Fyysinen terveys

- Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi 26 %, osuus laskenut
- Lääkärin toteama pitkäaikainen sairaus tai terveysongelma 19,4 %, osuus noussut

Turvallisuus

- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa 0,6 %, osuus laskenut
- Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana 7,4 %, osuus laskenut
- Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana 30,2 %, osuus hieman laskenut

Kulttuurihyvinvointi

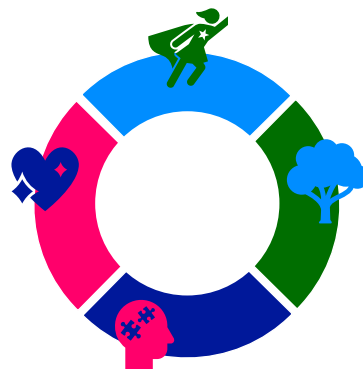
- Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa 56,7 %, osuus laskenut
- Harrastaa taidetta tai kulttuuria ohjatusti vapaa-ajalla vähintään viikoittain 13,7 %, ei muutoksia
- Käy elokuvissa, teatterissa, konsertissa tai näytelyissä vähintään kuukausittain 21,8 %, osuus noussut
- Lukee kirjoja omaksi ilokseen vähintään kuukausittain 36,7 % osuus noussut

Arjen raha-asiat

- Perheen koettu taloudellinen tilanne kohtalainen tai sitä huonompi 29,4 %, osuus noussut
- Kokee kiinnostavat harrastukset liian kalliiksi 21,6 %, osuus noussut

Oppiminen ja kasvu ihmisenä

- Pitää koulunkäynnistä 61,4 %, osuus laskenut
- Vaikeuksia oppimistaidoissa 48 %, osuus nousut



Ruoka, liikkuminen, lepo ja muut elintavat

- Ei syö aamupalaa joka arkipäivä 31,5 %, ei muutoksia
- Ei syö koululounasta päivittäin 28,3 %, osuus noussut
- Harvemmin kuin 6 päivänä viikossa hedelmiä, marjoja ja kasviksia syövät 87,2 %
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 17,6 %, osuus laskenut
- Nukkuu arkisin alle 8 h 46,1 %, osuus noussut
- Ylipainoisuus 15,5 %, ei muutoksia
- Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista 5,5 %, osuus laskenut

Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

- Tuntee itsensä yksinäiseksi 16,4 %, osuus laskenut
- Ei yhtään läheistä ystävää 10 %, osuus noussut
- Kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön 75,1 %, osuus noussut
- Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa 37,6 %, ei muutoksia
- Erittäin heikko osallisuuden kokemus 8,8 %, osuus laskenut
- Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa 9,7 %, osuus noussut hieman

Asuminen, ympäristö ja luonto

- Kokee, että asuinalueella ei ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille 31,4 %, osuus laskenut
- Kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille 29,1 %, osuus hieman laskenut
- Kokee harrastuspaikkojen sijaitsevan liian kaukana 20,4 %, osuus laskenut
- Kokee pystyvänsä vaikuttamaan joihinkin elinympäristönsä asioihin 74,5 %, ei muutoksia

Mielen hyvinvointi ja mahdollisuus elää omannäköistä elämää

- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä 66,9 %, osuus laskenut
- Kokenut positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana 25,2 %, osuus laskenut
- Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 20,7 %, ei muutoksia

Ammattiin opiskelevien hyvinvointi

Fyysinen terveys

- Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi 32,6 %, osuus noussut
- Lääkärin toteama pitkäaikainen sairaus tai terveysongelma 24,7 %, osuus noussut

Turvallisuus

- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa 2,5 %, osuus noussut
- Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana 8,1 %, osuus noussut
- Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana 32,4 %, osuus noussut

Kulttuurihyvinvointi

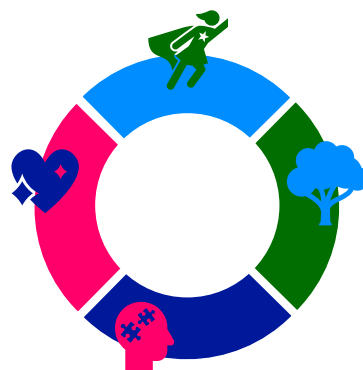
- Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa 44,7 %, osuus noussut
- Harrastaa taidetta tai kulttuuria ohjatusti vapaa-ajalla vähintään viikoittain 9,2 %, osuus noussut
- Käy elokuvissa, teatterissa, konsertissa tai näyttelyissä vähintään kuukausittain 18,2 %, osuus noussut
- Lukee kirjoja omaksi ilokseen vähintään kuukausittain 19,8 %, ei muutoksia

Arjen raha-asiat

- Perheen koettu taloudellinen tilanne kohtalainen tai sitä huonompi 41,8 %, osuus noussut
- Kokee kiinnostavat harrastukset liian kalliiksi 33 %, osuus noussut

Oppiminen ja kasvu ihmisenä

- Pitää koulunkäynnistä 73,7 %, osuus laskenut
- Vaikeuksia oppimistaidoissa 45,6 %, osuus noussut



Ruoka, liikkuminen, lepo ja muut elintavat

- Ei syö aamupalaa joka arkiamu 49,4 %, osuus noussut
- Ei syö koululounasta päivittäin 29,5 %, ei muutoksia
- Harvemmin kuin 6 päivänä viikossa hedelmiä, marjoja ja kasviksia syövät 95,2 %
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 16,3 %, ei muutoksia
- Nukkuu arkisin alle 8 h 56,9 %, ei muutoksia
- Ylipainoisuus 24,2 %, osuus noussut
- Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista 13,8 %, osuus laskenut

Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

- Tuntee itsensä yksinäiseksi 21,9 %, osuus noussut
- Ei yhtään läheistä ystävää 8,8 %, osuus noussut
- Kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön 61,1 %, osuus laskenut
- Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa 35,9 %, osuus laskenut
- Erittäin heikko osallisuuden kokemus 11,9 %, osuus noussut
- Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa 22,1 %, osuus laskenut

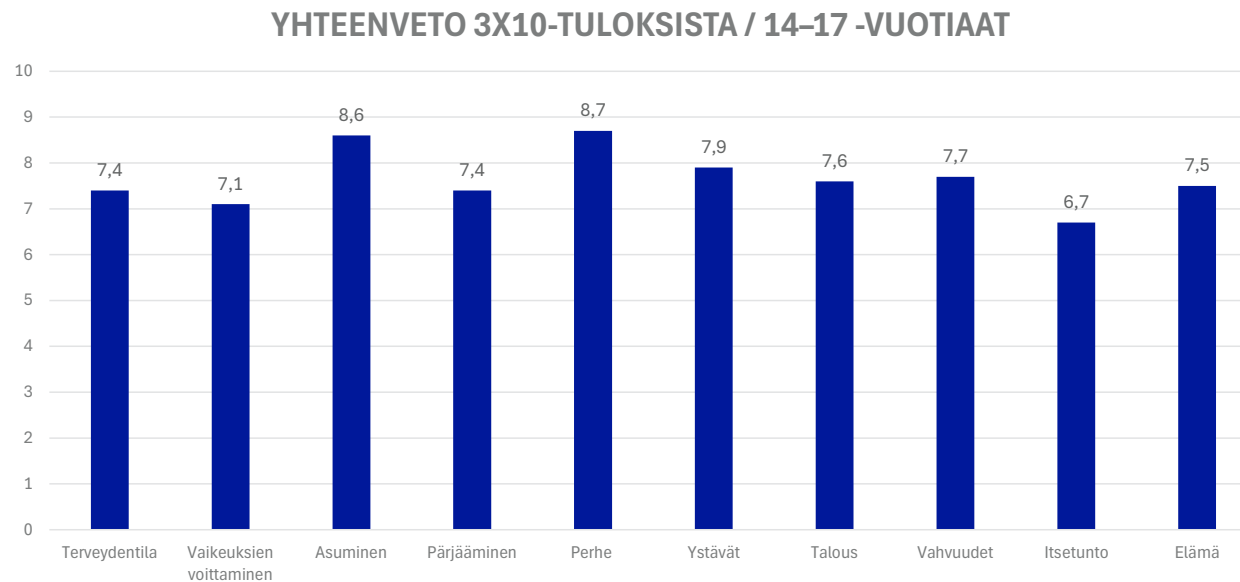
Asuminen, ympäristö ja luonto

- Kokee, että asuinalueella ei ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille, 31 %, ei muutoksia
- Kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille 25,6 %, osuus laskenut
- Kokee harrastuspaikkojen sijaitsevan liian kaukana 25 %, osuus noussut
- Kokee pystyvänsä vaikuttamaan joihinkin elinympäristönsä asioihin 68,2 %, osuus laskenut

Mielen hyvinvointi ja mahdollisuus elää omannäköistä elämää

- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä 63,8 %, osuus laskenut
- Kokenut positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana 21,1 %, osuus laskenut
- Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 22,4 %, osuus noussut

Yhteenveto 3x10-tuloksista / 14–17-vuotiaat

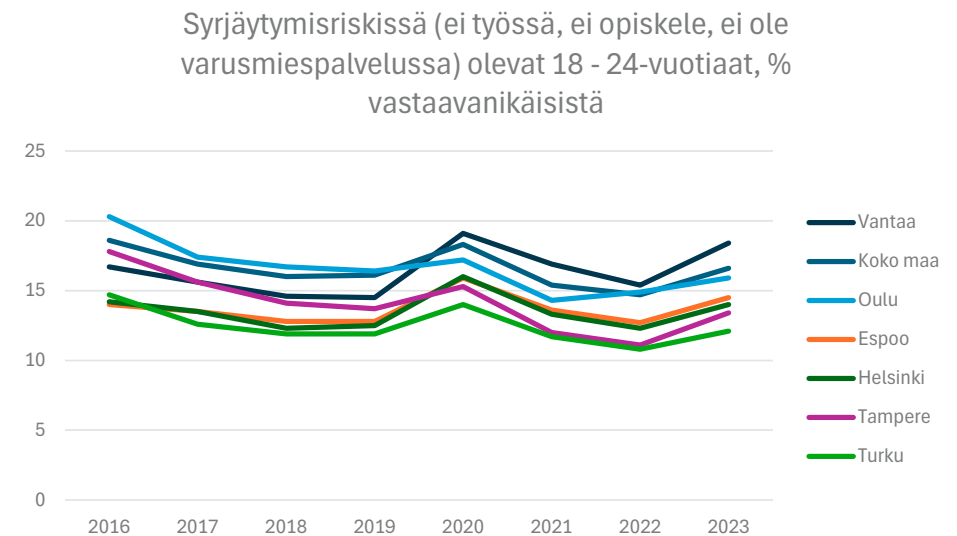
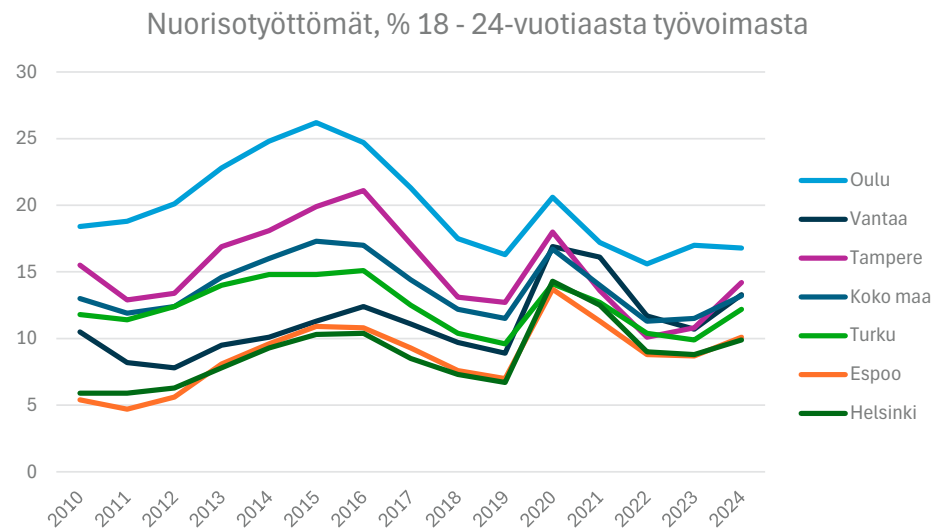


- Heikoimmat keskiarvot ovat itsetunnon ja vaikeuksien voittamisen eli resilienssin ulottuvuuksilla
- Perheen ja asumisolojen suhteen tilanne selvästi valoisampi
- Ystävien ulottuvuudella on myös korkea keskiarvo
- Elämään tyytyväisyys verrattain hyvällä tasolla

Pohde ja kunnat keräsivät syksyllä 2024 lapsilta ja nuorilta hyvinvointitietoa ZekkiPro-kyselyllä yhteistyössä Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa. ZekkiProssa käytetään 3x10d-elämäntilannemittaria. Nyt käytettävissä on yleiskuva nuorten elämäntilanteesta. Tarkemmat tiedot saadaan myöhemmin. Niitä hyödynnetään mm. uuden hyvinvointisuunnitelman laadinnassa.

Nuorten työllisyystilanne ja syrjäytyminen

- Nuorisotyöttömien osuus 18-24-vuotiaasta työvoimasta vuonna 2024 oli 16,8 %. Nuorisotyöttömyys on pysynyt Oulussa korkealla tasolla ja se on selvästi suurten kaupunkien korkein.
- Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevien 18-24-vuotiaiden osuus oli 15,9 prosenttia (3 947 henkilöä) vuonna 2023. Osuus ja määrä nousivat edelliseen vuoteen verrattuna.
- Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavia 16-24-vuotiaita oli vuonna 2023 1,3 prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä (386 henkilöä). Osuus ja määrä ei muuttunut edelliseen vuoteen verrattuna. Oulussa mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien nuorten osuus on suurempi kuin muissa suurissa kaupungeissa.



Lähde: Sotkanet



TYÖIKÄISTEN OULU



Hyvinvointia ja terveyttä tuottava elämäntapa

Mielen hyvinvointi ja mahdollisuus elää omannäköistä elämää

Työikäinen saa tarvittaessa tuen vanhemmuuteen. Oulun kaupunki yhdessä muiden toimijoiden kanssa edistää ja kehittää huoltajien/vanhempien välistä tasa-arvoa. Vanhemmuuden tuen muotojen kokoaminen ja kehittäminen sekä käyttöönotto yhdessä järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Perhe yhteiseksi toimintamallin jatkuvuuden varmistaminen kotouttamisessa sekä toimintamallin käyttöönotto laajemminkin vanhemmuuden tuessa.

Työikäinen saa tarvitsemansa avun ja tuen hyvinvointihuoliinsa, tuen polku koottu osana monialaisen hyvinvointitarjottimen kehittämistyötä (Pohde). Huomioidaan tuen polussa erilaiset perhetyypit ja yksin asuvat.

- Hyvinvoinnin edistämisen palveluissa on osallistuttu Työikäisen tuen kartta - kehittämistyöhön. Kehittämistyössä on kartoitettu työttömien ja työttömyysuhan alla olevien oululaisten hyvinvointihuolia ja voimavaroja sekä kehitetty työikäisten tukea monialaisessa verkostossa. Kehittämistyöhön liittyen on järjestetty neljä työpajaa, joista yksi asukkaille ja kolme ammattilaisille. Työn tuloksena on syntymässä työikäisen tuen kartta sekä vetoamus päättäjille ja johdolle tulevaisuuden strategioiden ja yhteistyösopimusten pohjaksi. Työikäisten elämänkaari-verkoston veturiparina toimiminen. Yhteistyö Business Oulun kanssa.
- Perheiden tuki tunne- ja turvataitokasvatuksen teemoissa. Perheille/vanhemmille enemmän tukea digiturvallisuuden ja -hyvinvoinnin asioissa pystyäkseen turvaamaan lasten kasvun ja kehityksen.
- Kuntouttavan työtoiminnan liikuntapassi palvelu käytössä, yhteistyössä Pohteen kanssa. Terveysliikuntaryhmiä, liikuntaneuvontaa ja terveyskuntomittauksia toteutettu. Työttömien liikuntakampanja yhteistyössä Liikuntapalveluiden ja Business Oulun kanssa. Monipuoliset liikuntamahdollisuudet (mm. hiihtoladut- ja kuntoradat, kuntosalit, ulkokuntoilupuistot, uimahallit, palloiluhallit jne.).
- Oulu sinfonian monimuotoisen konserttisisällön avulla saavutetaan erilaisia ihmisryhmiä. Aiemmin koululaisille suunnatut päiväkonsertit on avattu nyt myös konserttavieraiden saataville. Näin olemme tarjonneet esimerkiksi vuorotöitä tekeville mahdollisuuden tulla konserttiin.
- Kirjasto palveli työikäisiä aineistoillaan ja palveluillaan. Esimerkiksi järjestämällä lukupiirejä, kirjailijavierailuja, digiopastuksia. Ahaa! - kirjasto aikuisten lukutaidon tukena -hankkeessa kehitettiin palveluja aikuisille, joiden lukutaito vaatii tukea: Oppimisen olohuone Pekurin yhteisötilassa yhteistyössä Erilaisten oppijoiden liiton ja TE-palvelujen kanssa, Väsyneiden lukupiiri Hyvän mielen talolla yhteistyössä Hyvän mielen talon kanssa, Lukupöytä Klubitalo Pölkässä yhteistyössä Nuorten ystävien kanssa.
- Mielenterveyshaasteiden kanssa kamppaileville nuorille aikuisille on järjestetty Avoin taidetila -toimintaa, Nurkan Gallerian taidetyöpajoja.

Työ ja valmiudet työelämään

Business Oulu: Tehtävänä on edistää Oulun seudun elinvoimaa luomalla menestymisen mahdollisuuksia alueelle, asukkaille ja yrityksille. Tavoitteena työllisyyden ja elinvoimaisuuden edistäminen, yritys- ja työllisyyspalvelujen jatkuva kehittäminen ja kyky ennakoida ja reagoida paremmin yrittäjien, työnantajien ja työnhakijoiden tarpeisiin. BusinessOulun tavoitteena työnhakijoiden työllistyminen, osaamisen ja työkyvyn kehittäminen.

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025 alkaen. Oulun seudun työllisyysalue koostuu 11 eri kunnasta, joista Oulu toimii vastuukuntana. Tavoitteena on tarjota oman kunnan asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja. Palvelurakennemuutokseen valmistauduttiin jo työllisyyden kuntakokeilun aikana 1.3.2020–31.12.2024, jolloin kokeiltiin erilaisia tapoja edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja kehitettiin uusia ratkaisuja ja palvelumalleja työllistymisen tueksi. huomioiden kotouttamislain kokonaisuudistus. Työllisyysalueen toimintojen ja palveluiden kehittämiseen osallistettiin laajasti kuntien henkilöstöä, ekosysteemitomijoita, erilaisilla palvelutarpeilla olevia työnhakijoita sekä yritysten edustajia.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelut: Yhteistyössä Business Oulun, Hyvinvoinnin edistämisen palveluiden ja järjestöjen kanssa kehitetään toimivampia ratkaisuja välityömarkkinoille, selvitetään mahdollisuuksia osatyökykyisten ja työelämän ulkopuolella olevien työllisyyden edistämisen ja työelämävalmiuksien lisäämisen mahdollisuuksia. Selvitetään yhteistyössä liikuntapalveluiden ja Business Oulun kanssa mahdollisuutta tarjota Pohteen oululaisille kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille ja työttömille liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi työttömien liikunta- ja kulttuurietuutta. Kehitetään työllisyyden edistämistä yhdessä erilaisten toimijoiden, kuten yritysten, yhdistysten ja BusinessOulun kanssa.

- BusinessOulussa on toiminnot ja palvelut järjestetty toimialoittain (toimialatiimit) ja erityisiin palvelutarpeisiin vastaten (työllistymisen edistämisen monialaiset palvelut, nuorten palvelut) työllisyyden ja elinvoimaisuuden edistämiseksi. Läpileikkaavana prosessina on työnvälitys. Lisäksi työllisyyspalveluissa osaamisen kehittäminen, kotoutumisen ja työkyvyn tuki ovat prosesseina läpileikkaavia.
- Työllisyyden edistämisen palveluita kehitetään; tavoitteena työllisyyden ja hyvinvoinnin vahvistaminen.
- Panostetaan kykyyn ennakoida ja reagoida yrittäjien, työnantajien ja työnhakijoiden tarpeisiin tiedolla johtamisen keinoin.

- Yritysten kilpailukyvyyn ja toimintaedellytysten parantamisella luodaan uusia työpaikkoja ja sitä myöten työikäisille työllistymismahdollisuuksia ja hyvinvointia.
- Kuntouttavan työtoiminnan liikuntapassi toimitamallia on toteutettu BusinessOulun, Liikuntapalveluiden ja Pohteen yhteistyönä vuodesta 2023 alkaen.
- Palveluiden kehittämisessä on huomioitu asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet. Yhteistyökumppaneina mm. Pohde, yritykset ja työnantajat, 3. sektori, oppilaitokset, Kela, Oulun kaupungin eri toimijat (esim. Nuorten työpajat, Ohjaamo, Nurkan Galleria, Kiertokaari, Tilapalvelut, Oulun Infra).
- BusinessOulun työllisyyspalveluilla myönnetyllä hyte-avustuksella edistetään työttömien työnhakijoiden hyvinvointia ja työllistymistä kohdentaamalla avustusta työnhakijoiden työnhakutaitojen, työelämätaitojen ja osaamisen kehittämiseen, voimavarojen ja itsetunnon lisäämiseen mm. hyödyntämällä kulttuurin ja luovan toiminnan menetelmiä.
- Rakennetaan vaikuttavia palvelu- ja koulutusmalleja työllistymisen edistämiseksi yhdessä OSAO:n kanssa (mm. nuorten hanke, kotoutumiskoulutusten kehittäminen).
- Villa Victorin suomen kielen opetus ja mentorointi vieraskielisille tukevat työllistymistä ja työelämässä pärjäämistä.

TYÖIKÄISTEN HYVINVOINTI

- johtopäätökset ja pohdinta

- TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kuntaekosysteemin laaja hyödyntäminen ja kehittäminen eri tasoilla osaamisen kehittämiseksi ja työllisyyden lisäämiseksi. Työllisyys on koko kaupungin yhteinen asia ja siihen panostaminen tulee alkaa jo varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tasolta.
- Jatkossa tarvitaan yhteistä kaupungin poikkihallinnollista keskustelua siitä minkälaista yhteistyötä tehdään eri toimijoiden kanssa kaupungin yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Esimerkiksi yhteinen käsitys resurssien kohdentamisesta (mm. avustukset).
- Kuntalaisten hyvinvoinnin ja sujuvien palvelupolkujen edistämiseksi kaupungin tulee yhtenäisesti kehittää yhdyspintatyötä hyvinvointialueen kanssa. Palveluissa tarvitaan monialaista osaamista ja toimijoiden välistä yhteistyötä, toimivia yhteistyökäytänteitä ja toimintamalleja. Yhteisesti sovittujen yhteistyökäytänteiden ja toimintamallien toimivuutta on arvioitava säännöllisesti.
- Kannustavan rahoitusmallin huomioiminen; osoitetaan resursseja ennaltaehkäisyyn, sellaisiin toimiin joilla voidaan pienentää kaupungin velvoitetta rahoittaa työmarkkinatuen, peruspäivärahan ja kassojen maksamien ansiopäivärahojen kuntaosuuksia. Tällä valtuustokaudella on velvoite ollut vain työmarkkinatuen maksuista yli 300 päivää kestäneen työttömyyden jälkeen (jatkossa 101 päivän jälkeen).
- Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilussa saavutettiin hyviä tuloksia ja rakennettiin vaikuttavia työllisyyden hoidon malleja, joita jatkossa tullaan vielä jalostamaan.
- Kotoutumiseen liittyvä yhteinen työskentely kolmikantaisesti (kaupunki, Pohde ja työllisyyspalvelut) saatiin hyvälle alulle.
- Nuorten palveluissa saatiin rakennettua hyviä verkostoja, joiden työskentely on ensiarvoista myös jatkossa nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn.
- Lakisääteisessä työllistymisen monialaisessa edistämisessä (TYM) toimintaa kehitetään ja toimeenpannaan edelleen työllisyyspalvelujen, hyvinvointialueen ja Kelan välisessä tiiviissä yhteistyössä työnhakijan palvelutarpeen mukaisesti tavoitteena työnhakijan työllistyminen, osamisen ja työkyvyn kehittyminen tai soveltuvalle etuudelle siirtymisen tukemiseksi. Yhteistyössä hyödynnetään myös työnhakijan hyvinvointia ja osallisuutta edistäviä palveluja ja toimenpiteitä.



Työikäisten hyvinvointi – Nostoja

- Työikäisten osalta koettu elämänlaatu sekä fyysinen ja psyykkinen terveys ovat heikentyneet. Elämäntavat ovat osittain parantuneet, mutta alkoholia liikaa käyttävien ja riittämättömästi nukkuvien osuudet ovat nousseet. Taloudelliset huolet hieman vähentyneet. Turvallisuuden tunne on pysynyt ennallaan.
- Koulutusryhmien väliset hyvinvointierot ovat edelleen suuria. Matalan koulutustason ryhmässä suurempi osa kokee terveydentilansa, työkykynsä ja elämänlaatunsa huonommaksi kuin korkeammin koulutetut. Toisaalta matalan koulutustason ryhmässä onnelliseksi itsensä kokeneiden osuus on korkeampi kuin korkeammin koulutettujen ryhmässä. Elämäntavat ovat heikoimmat matalan koulutustason ryhmässä, mutta alkoholia liikaa käyttävien ja riittämättömästi nukkuvien osuus on alhaisin matalan koulutustason ryhmässä
- Maahanmuuttaneet kokevat heikkoa osallisuutta, yksinäisyyttä, syrjintää ja toimeentulon vaikeuksia enemmän kuin koko väestö keskimäärin.
- Työttömyys nousi Oulussa vuonna 2024 ja työttömyysaste oli 13 prosenttia.
- Oululaisten korkea sairastavuus näkyy alhaisena eläköitymisikänä ja työkyttämyseläkkeen saajien suurena osuutena.

Työikäisten (20-64-vuotiaat) hyvinvointi

Terve Suomi 2023

Fyysinen terveys

- Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokeneiden osuus (32,7 %) noussut
- Toimintarajoitteita terveysongelmien vuoksi 30,2 %

Turvallisuus

- Päivittäisen elämän erittäin tai hyvin turvallisesti kokevien osuus (75,5 %) noussut
- Turvattomuutta kokevien osuus (3,7 %) noussut
- Lähisuhdeväkivaltaa kokevien osuus 9 %

Kulttuurihyvinvointi

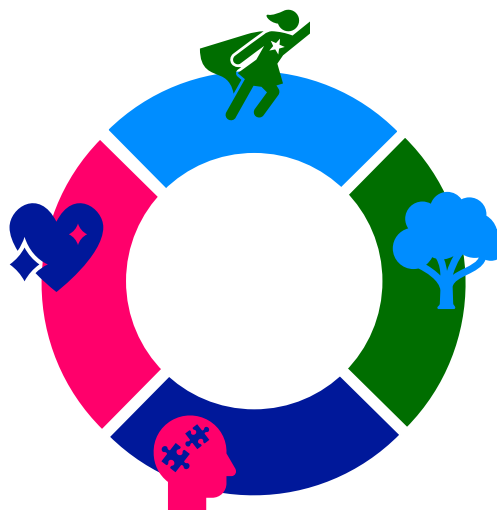
- Harrastaa itse kulttuuria tai osallistuu harrasteryhmään tai ohjattuun toimintaan 10,2 %
- Kuukausittain jotakin kulttuuripalvelua (ml. kirjastopalvelut) käyttää 25 %
- Kuukausittain jotakin kulttuuripalvelua (pl. kirjastopalvelut) käyttää 13,2 %

Työ ja valmius työelämään

- Niiden osuus (24,2 %) noussut, jotka eivät usko jaksavansa työskennellä vanhuseläkeikään saakka
- Itsensä täysin tai osittain työkyvyttömäksi kokeneiden osuus 18,6 %

Oppiminen ja kasvu ihmisenä

- Oppimiskykynsä huonoksi kokee 4,7 %
- Keskittymiskykynsä huonoksi kokee 8,4 %
- Muistinsa huonoksi kokee 3,9 %



Arjen raha-asiat

- Rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeistä ja lääkärikäynneistä tinkimään joutuneiden osuus (21,9 %) hieman laskenut

Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

- Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (14,5 %) noussut
- Erittäin heikkoa osallisuutta kokevien osuus 10,6 %

Asuminen, ympäristö ja luonto

- Asuinalueen olosuhteisiin tyytyväisten osuus (83 %) laskenut

Mielen hyvinvointi ja mahdollisuus elää omannäköistä elämää

- Onnelliseksi (47,7 %) ja elämänlaatunsa hyväksi kokeneiden (50,3 %) osuus laskenut
- Positiivisen mielenterveyden pistemäärä hieman laskenut
- Psykykkisesti kuormittuneiden (20,1 %) ja terveyspalveluita mielenterveysongelmien vuoksi käyttäneiden (19,8 %) osuus noussut
- Itsemurha-ajatuksia on ollut 13,6 prosentilla

Ruoka, liikkuminen, lepo ja muut elintavat

- Kalaa kaksi kertaa viikossa syö 20,6 %
- Useita kertoja päivässä kasviksia, hedelmiä ja marjoja syö 27,5 %
- Liian vähän liikkuvien osuus (49,8 %) laskenut
- Lihavien osuus (21,3 %) laskenut
- Päivittäin tupakoivien (9 %) ja nuuskaavien (6,4 %) osuus noussut
- Alkoholia liikaa käyttävien osuus (32,2 %) noussut
- Riittämättömästi nukkuvien osuus (23,7 %) noussut

Sovellettu Marika Kunnarin (2017) väitöskirjasta. Kehitetään yhteistyössä Pohteen, kuntien ja yhdistysten kanssa.

Aikuisväestön hyvinvointi koulutustason mukaan

Terve Suomi 2023

Fyysinen terveys

- Terveytensä keskitasoisiksi tai sitä huonommaksi kokeneiden osuus; matala 37,8 %, keskitaso 33,7 %, korkea 33,5 %
- Toimintarajoitteita terveysongelmien vuoksi: matala 37,8 %, keskitaso 30,2 %, korkea 32,9 %

Turvallisuus

- Päivittäisen elämän erittäin tai hyvin turvallisiksi kokevien osuus: matala 66,6 %, keskitaso 73,9 %, korkea 75,7 %
- Turvattomuutta kokevien osuus: matala 5,2 %, keskitaso 2,8 %, korkea 3,7 %
- Lähisuhdeväkivaltaa kokevien osuus: matala 6,3 %, keskitaso 9,1 %, korkea 9,2 %

Kulttuurihyvinvointi

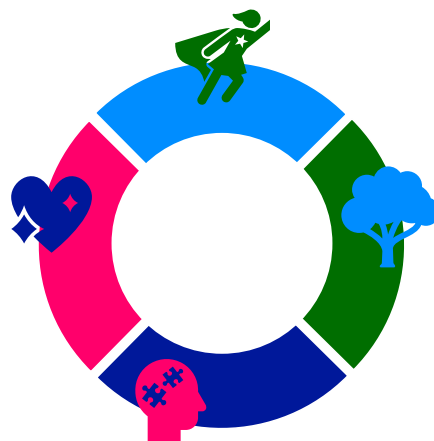
- Harrastaa itse kulttuuria tai osallistuu harrasteryhmään tai ohjattuun toimintaan: matala 6,1 %, keskitaso 12,4 %, korkea 12,1 %
- Kuukausittain jotakin kulttuuripalvelua (ml. Kirjastopalvelut) käyttää: matala 22 %, keskitaso 34,4 %, korkea 37,9 %
- Kuukausittain jotakin kulttuuripalvelua (pl. Kirjastopalvelut) käyttää: matala 8,3 %, keskitaso 11,4 %, korkea 16,8 %

Työ ja valmius työelämään

- Niiden osuus jotka eivät usko jaksavansa työskennellä vanhuseläkeikään saakka: matala 33,3 %, keskitaso 25,3 %, korkea 14,6 %
- Itsensä täysin tai osittain työkyvyttömäksi kokeneiden osuus: matala 29,9 %, keskitaso 18,8 %, korkea 18,1 %

Oppiminen ja kasvu ihmisenä

- Oppimiskykyä huonoksi kokevien osuus: matala 8,4 %, keskitaso 4,9 %, korkea 3 %
- Keskittymiskykyä huonoksi kokevien osuus: matala 10,4 %, keskitaso 8,3 %, korkea 3,2 %
- Muistinsa huonoksi kokevien osuus: matala 5 %, keskitaso 4,4 %, korkea 2,2 %



Arjen raha-asiat

- Rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeitä ja lääkärikäynneistä tinkimään joutuneiden osuus: matala 22,6 %, keskitaso 21,8 %, korkea 14 %

Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

- Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus: matala 13,3 %, keskitaso 13,7 %, korkea 13,1 %
- Erittäin heikkoa osallisuutta kokevien osuus: matala 9,1 %, keskitaso 12,7 %, korkea 8 %

Asuminen, ympäristö ja luonto

- Asuinalueen olosuhteisiin tyytyväisten osuus: matala 80,9 %, keskitaso 83,2 %, korkea 86,7 %

Mielen hyvinvointi ja mahdollisuus elää omannäköistä elämää

- Onnelliseksi itsensä kokeneet: matala 51,7 %, keskitaso 45,2 %, korkea 49,9 %
- Elämänlaatunsa hyväksi kokeneet: matala 50 %, keskitaso 50,2 %, korkea 53,8 %
- Positiivisen mielenterveyden pistemäärä: matala 23,1, keskitaso 23,3, korkea 23,8
- Psyykkisesti kuormittuneita: matala 17,6 %, keskitaso 20,2 %, korkea 15,4 %

Ruoka, liikkuminen, lepo ja muut elintavat

- Kalaa kaksi kertaa viikossa syövien osuus: matala 23,5 %, keskitaso 21,3 %, korkea 31,2 %
- Useita kertoja päivässä kasviksia, hedelmiä ja marjoja syövien osuus: matala 21,7 %, keskitaso 30,4 %, korkea 38 %
- Liian vähän liikkuvien osuus: matala 52,6 %, keskitaso 51,4 %, korkea 49,8 %
- Riittämättömästi nukkuvien osuus: matala 19,7 %, keskitaso 21,3 %, korkea 23,5 %
- Lihavien osuus: matala 22 %, keskitaso 18,8 %, korkea 22,3 %
- Päivittäin tupakoivien osuus: matala 9,8 %, keskitaso 9,1 %, korkea 6,1 %
- Päivittäin nuuskaavien osuus: matala 6,9 %, keskitaso 4,9 %, korkea 5,5 %
- Alkoholia liikaa käyttävien osuus: matala 30,4 %, keskitaso 34,5 %, korkea 32,9 %

Maahanmuuttaneiden hyvinvointi

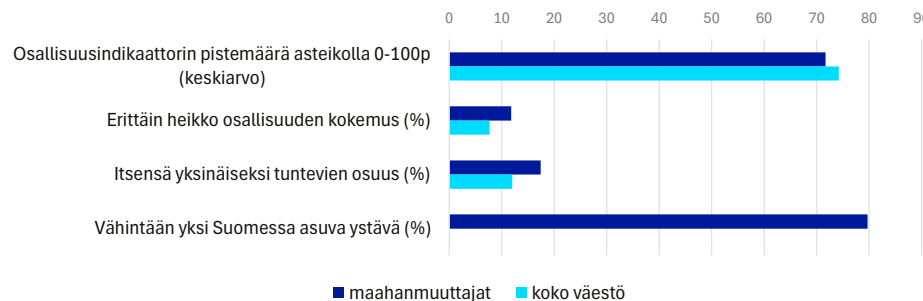
MoniSuomi-tutkimus 2022

- Terve Suomi -väestötutkimuskokonaisuuteen kuuluu myös MoniSuomi-tutkimus, josta saatulla tiedolla voidaan edistää ulkomaalaisväestön yhdenvertaisuutta Suomessa.
- MoniSuomi-tutkimuksessa kerätään tietoa Suomessa asuvan aikuisen ulkomailla syntyneen väestön terveydestä, hyvinvoinnista ja sosiaali- ja terveyspalvelukokemuksista. Jatkossa tutkimus toteutetaan neljän vuoden välein; seuraavan kerran vuonna 2026.
- Suomen maahanmuuttanut väestö voi keskimäärin hyvin. Suurimmalla osalla on vähintään yksi ystävä Suomessa sekä kohtalaisen vahva osallisuuden ja päivittäisen elämän turvallisuuden kokemus.
- Useimmat maahanmuuttaneet kokevat myös terveytensä hyväksi, ja he raportoivat vähemmän pitkäaikaissairauksia kuin koko väestö keskimäärin.
- Syrjintäkokemukset ovat erityisen yleisiä maahanmuuttaneessa väestössä, sillä 43 prosenttia oli kokenut syrjintää edellisen 12 kuukauden aikana.
- MoniSuomi-tutkimus vahvistaa aiempaa tietoa siitä, että taustamaaryhmissä ja sukupuolten välillä on edelleen suuria eroja terveydessä, hyvinvoinnissa, osallisuuden kokemuksissa ja palvelujen tarpeenmukaisessa saamisessa.
- Tiedot ovat saatavilla hyvinvointialueittain. Seuraavilla kahdella dialla on esitetty keskeistä tuloksia Pohjois-Pohjanmaalla asuvien maahanmuuttaneiden hyvinvoinnista. Vertailutietona on hyvinvointialueen koko väestön vastaavat tiedot.

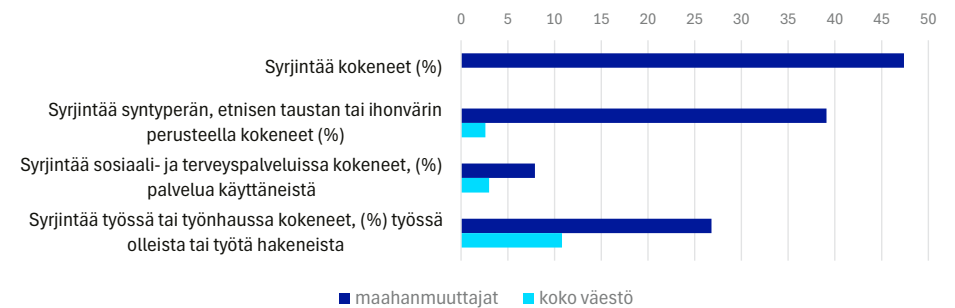
Maahanmuuttaneiden hyvinvointi

MoniSuomi-tutkimus 2022

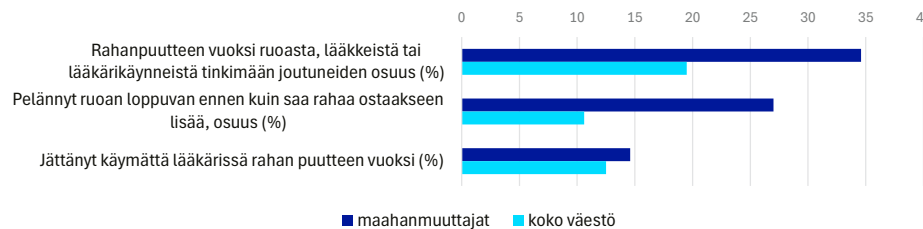
OSALLISUUS, POHJOIS-POHJANMAA
MoniSuomi-tutkimus 2022



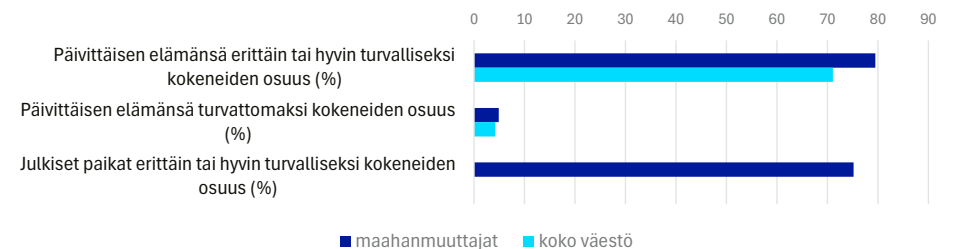
SYRJINTÄÄ KOKENEET, POHJOIS-POHJANMAA
MoniSuomi-tutkimus 2022



TOIMEENTULON VAIKEUDET, POHJOIS-POHJANMAA
MoniSuomi-tutkimus 2022



TURVALLISUUDEN KOKEMUKSET, POHJOIS-POHJANMAA
MoniSuomi-tutkimus 2022



- Maahanmuuttaneista suurempi osa oli kokenut heikkoa osallisuutta, yksinäisyyttä ja syrjintää kuin koko väestö
- 47 % maahanmuuttaneista on kokenut syrjintää. Syrjintäkokemukset ovat yleisiä erityisesti Afrikasta ja Lähi-idästä muuttaneilla ja nuorilla aikuisilla.

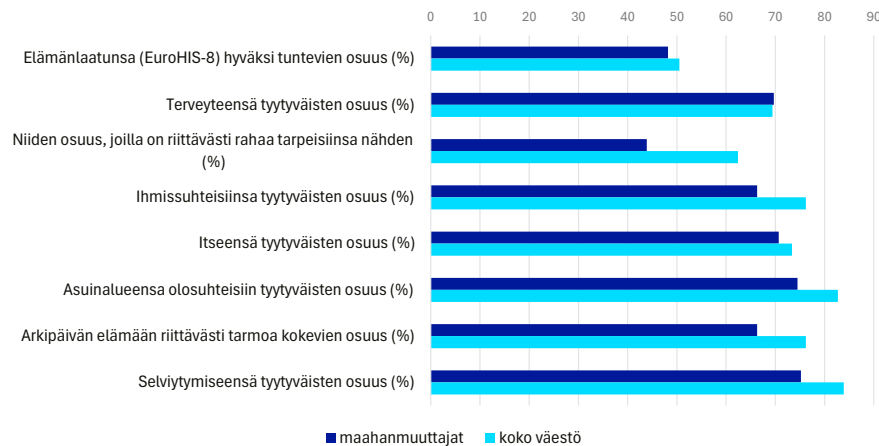
- Maahanmuuttaneilla oli enemmän toimeentulovaikeuksia kuin koko väestössä keskimäärin. Myös taustamaaryhmien välillä oli eroja; toimeentuloon ja kokemukseen rahojen riittävyydestä vaikuttaa muun muassa henkilön koulutus- ja työhistoria sekä esimerkiksi kielitaito ja nykyinen elämäntilanne.

- 80 prosenttia maahanmuuttaneista koki päivittäisen elämänsä erittäin tai hyvin turvallisiksi. Taustamaaryhmä, sukupuoli ja ikä vaikuttivat hieman turvallisuuden kokemuksiin.

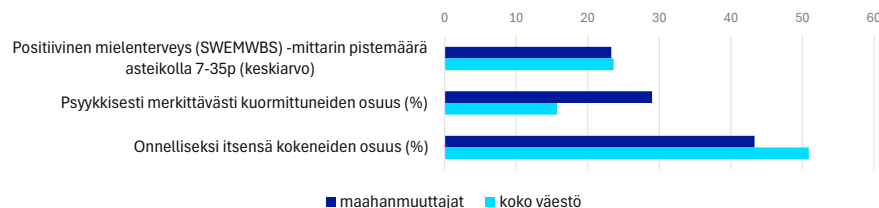
Maahanmuuttaneiden hyvinvointi

MoniSuomi-tutkimus 2022

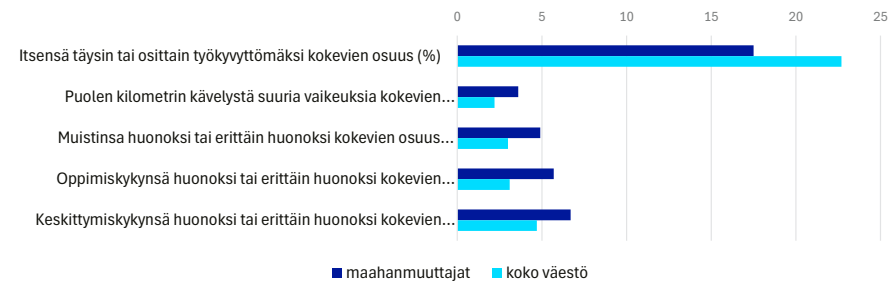
ELÄMÄNLAATU, POHJOIS-POHJANMAA
MoniSuomi-tutkimus 2022



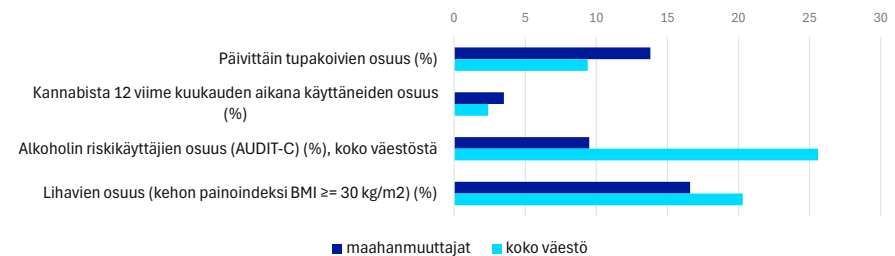
MIELENTERVEYS, POHJOIS-POHJANMAA
MoniSuomi-tutkimus 2022



TYÖ- JA TOIMINTAKYKY, POHJOIS-POHJANMAA
MoniSuomi-tutkimus 2022



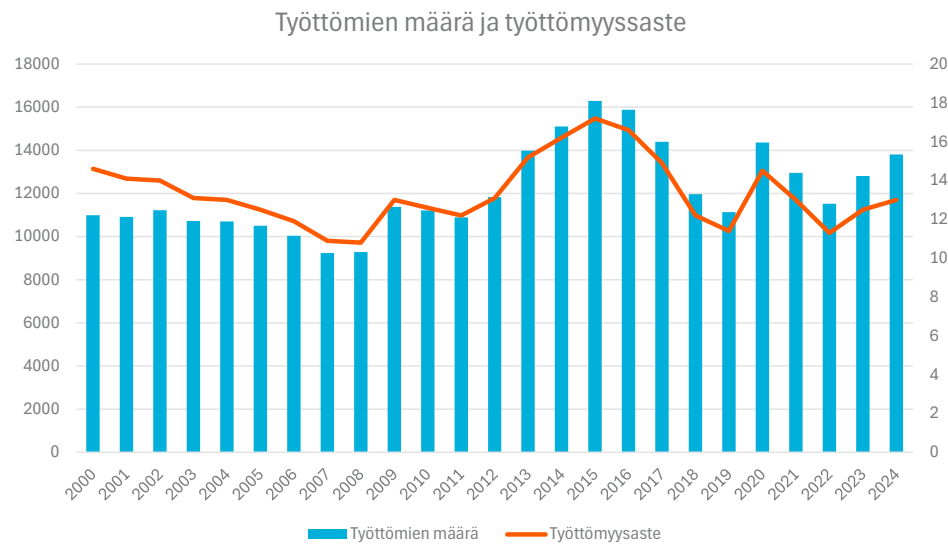
ELINTAVAT, POHJOIS-POHJANMAA
MoniSuomi-tutkimus 2022



- Elämänlaatunsa hyväksi tunsivat 48 % maahanmuuttaneista, hieman vähemmän kuin koko väestö (51 %). Myös muissa elämänlaadun ulottuvuuksissa maahanmuuttaneiden tyytyväisyys oli alemmalla tasolla kuin koko väestön. Ainoastaan terveytensä tyytyväisten osuus oli hieman suurempi maahanmuuttajien keskuudessa.
- Maahanmuuttaneiden positiivisessa mielenterveydessä ei ollut merkittäviä eroja koko väestön keskiarvoon. Psyykkisesti kuormittuneiden osuus oli selvästi suurempi ja onnellisten osuus alhaisempi maahanmuuttaneilla.
- Työkyvyttömäksi itsensä kokeneiden osuus oli alhaisempi maahanmuuttaneilla, mutta toimintakyky oli heikompaa, kuin koko väestöllä.
- Tupakoivien ja kannabista käyttäneiden osuus oli korkeampi maahanmuuttaneilla, mutta alkoholia käyttävien osuus alhaisempi, kuin koko väestöllä.

Työttömyys ja työllisyys

- Työttömyys nousi Oulussa vuonna 2024 ja työttömyysaste oli 13,0 prosenttia.
- Työttömänä oli yhteensä keskimäärin 13 806 henkilöä, eli 1 002 enemmän kuin vuonna 2023.
- Pitkäaikaistyöttömiä oli vuonna 2024 keskimäärin 5 523 (2023: 4 797)
- Nuorisotyöttömiä oli vuonna 2024 keskimäärin 2 241 (2023: 2 085)
- Työllisyysaste (työssäkäyvien osuus 18-64-vuotiaista) laski Oulussa vuonna 2023 ja oli 68,6 prosenttia (koko maa 72,5 %). Työllisten määrä kasvoi hieman.



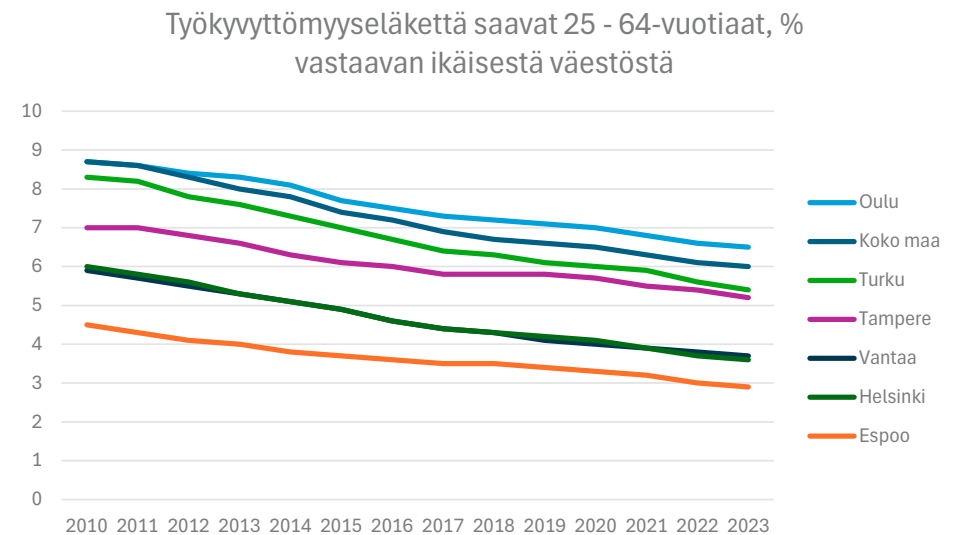
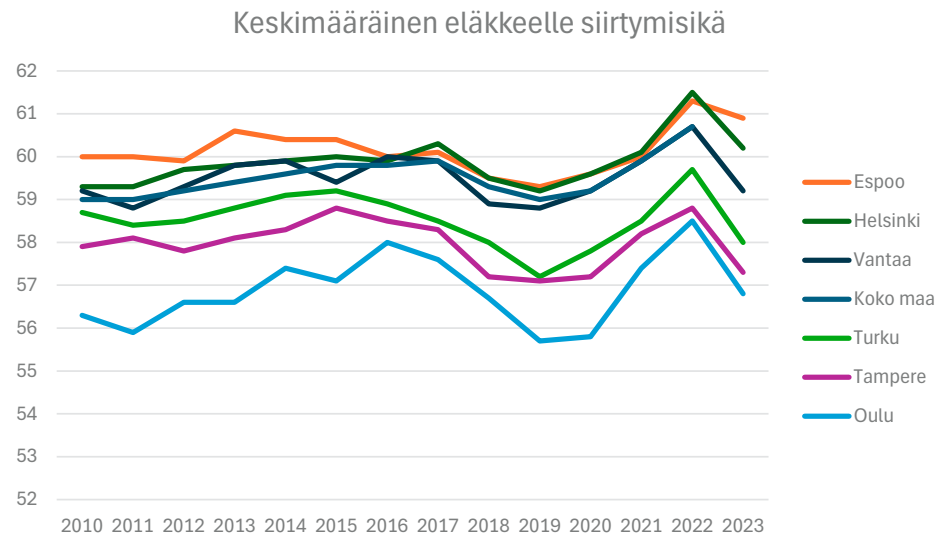
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö



Lähde: Tilastokeskus

Eläkkeelle siirtymisikä ja työkyvyttömyyseläke

- Oululaisten keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä on koko maahan ja muihin suuriin kaupunkeihin verrattuna alhainen. Vuonna 2023 Oulussa keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä oli 56,8 vuotta ja koko maassa 59,8 vuotta.
- Työkyvyttömyyseläkettä saavien työikäisten (25-64-vuotiaat) osuus vastaavasta ikäluokasta on Oulussa korkea (6,5 % vuonna 2023) verrattuna muihin suuriin kaupunkeihin. Noin puolella syyt työkyvyttömyyteen johtuvat mielen-terveyden ja käyttäytymisen häiriöstä.



Lähde: Sotkanet



IKÄVOIMAINEN OULU



Yhteisöllinen ja turvallinen elinympäristö

Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

Yhdistysten välistä yhteistyötä kehitetään. Neuvostojen osallisuuden edistäminen nettisivujen päivittämisessä/saavutettavuuden ja esteettömyyden edistämiseksi. Edistetään kaupungin alueellista tasa-arvoa mahdollistamalla eri tilojen käyttöä ikääntyneiden yhdistystoimintaan.

- Vanhusneuvosto on ollut mukana mm Ainot ja Reinot tapahtuman järjestelyissä. Vanhusneuvosto on antanut lausuntoja asumisympäristöstä ja turvallisesta asumisesta.
- Hyvinvoinnin edistämisen palvelujen asiantuntija vastaa ikäihmisten elämäntietoverkoston toiminnasta.

Asuminen, ympäristö ja luonto

Ikäihminen pärjää halutessaan kotonaan mahdollisimman pitkään. Ikääntymisen mukanaan tuomiin muutoksiin osataan ennalta varautua. Ikääntyneellä on halutessaan mahdollisuuksia ikäystävälliseen asumiseen. Ikäihmisten hyvinvoinnin edistämisen kaupunginosa-alueet palvelukeskittymiä pienemmiksi.

- Kaupungin esteettömyysasiantuntija on vanhus- ja vammaisneuvostojen jäsen.
- Kirjasto järjestää kotipalvelua asiakkaille, jotka eivät jostain syystä pysty itse käyttämään kirjastoa. Kirjasto esitteli palvelujaan Kulttuurikaupunkille! -esitteessä ja oli mukana Seniorimessuilla. Kirjasto oli mukana yhteistyöryhmissä liittyen ikäihmisiin ja heidän palvelujensa kehittämiseen. Laaja lähikirjastoverkko ja kirjastoautopalvelut ovat osa oululaisten lähipalvelua.

Turvallisuus

Ikäihmisille laadittiin palveluopas.

- Palveluoppaaseen oululaiselle ikäihmiselle on koottu Oulun kaupungin ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen keskeiset palvelut puhelinnumeroineen. Opas on jaettu kotitalouksiin, joissa asuu 75 vuotta täyttäneitä. Opas on myös kaupungin nettisivuilta.

Hyvinvointia ja terveyttä tuottava elämäntapa

Mielen hyvinvointi ja mahdollisuus elää omannäköistä elämää

Löytävä seniorityö on keskeinen osa kaupungin, Pohteen, järjestöjen ja yhdistysten sekä muiden toimijoiden yhdyspintayhteistyötä. Ikäihmisten hyvinvointia edistäville palveluille on selkeä rakenne ja yhteistyömuodot on sovittu ja kehitetty yhdessä Pohteen ja yhdistysten kanssa.

- Ikäihmisten mielenhyvinvointia, toimintakykyä ja elintapoja on pyritty edistämään eri tavoin Kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa mukaillen. Pohteen ikäihmisten palvelujen kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä. Kuluneella kaudella on Kulttuuritalo Valveen yleisissä kulttuuripalveluissa ollut Pohteen ja kaupungin yhteinen ikäihmisten kulttuurikoordinaattorin toimi, joka on edistänyt ja toteuttanut Ikävoimainen Oulu -ohjelman ja Kulttuurihyvinvointisuunnitelman ikäihmisille suunnattuja toimenpiteitä. Ikäihmisille on tehty oma kulttuuritapahtumia ja toimintaa esittelevä painettu opas, jota on jaettu laajasti eri toimipisteissä ympäri Oulun. Kotona asuville ikäihmisille on tuotettu löytävän seniorityön mallin kanssa

yhteistyössä taideklubeja Oulun eri asuinalueille. Mielenhyvinvointia on tuettu erityisesti voimavarakeskeisellä taideryhmä toiminnalla joka on suunnattu yli 60 -vuotiaille. Kulttuurilaitokset ovat olleet mukana Seniorimessuilla kertomassa taiteen ja kulttuurin moninaisista hyvinvointivaihteluksista ikäihmisille ja kaupungin tuottamassa kulttuuritoiminnasta.

- Oulu Sinfonia on mukana ikäihmisille suunnatussa Kulttuuria! -esitteessä. Olemme esiintyneet pienryhmissä palvelutaloissa eri puolella Oulua.
- Hyvinvoinnin edistämisen palvelut on osallistunut ikäihmisille suunnattujen tapahtumien järjestämiseen. Kaakkurin yhteisötilalla yhteistyössä olohuonetoiminnan kanssa järjestetty kulttuurikatsomo, Anniina Rokan toteuttama esitys. Idearahalla toteutettu useita kokonaisuuksia, joissa ikäihmisille suunnattua toimintaa. Esimerkiksi Maikkulassa hyvinvointiin liittyvä ilta sekä jumpparyhmä. Ikäihmisille suunnattu mielen hyvinvointiin liittyvä tapahtuma Oulunsalossa. Yhteistyötä tehty eläkejärjestöjen kanssa erityisesti Oulunsalossa. Kaakkuriin toteutettu idearahalla ikäihmisille suunnattu EA-kurssi.

Ruoka, liikkuminen, lepo ja muut elintavat

- Elintavat tukevat tervettä ikääntymistä – toimintakyky säilyy hyvänä mahdollisimman pitkään. Vahvistetaan ikääntyneiden liikunta- ja harastusmahdollisuuksia. Tavoitetaan erityisesti yksinäiset ja vähän liikkuvat ikäihmiset. Turvataan ikääntyneiden liikuntapalvelut (seniorikortti 65+, liikuntaneuvonta, liikuntaluuri, ikäihmisten liikuntaryhmät, KunnonLähde-toiminta). Ikääntyneiden ravitsemusterveyden edistäminen, vajaa-ravitsemusriskin tunnistaminen ja vajaaravitsemuksen ehkäiseminen tukevat toimintakykyä ja auttavat pärjäämään kotona pidempään.
- Liikuntapalvelut on lisännyt ikääntyvien liikuntaryhmiä eri alueille. Jaetaan tietoa ja kehitetään yhteistyötä neuvostojen ja yhdistysten kanssa. Järjestetään toimintakykyä ylläpitävää liikuntaa. Tuetaan ravitsemuksessa, liikunnassa ja palautumisessa (liikuntaneuvonta). Seniorikortti 65+ - palvelukonsepti. Liikuntaneuvonta, liikuntaluuri, yli 65-vuotaiden maksuttomat liikuntavuorot päiväsaikaan, KunnonLähde-toiminta ja monipuoliset liikuntamahdollisuudet eri puolilla kaupunkia (mm. hiihtoladut ja kuntoradat, kuntosalit, ulkokuntoilupuistot, uimahallit, palloiluhallit jne.).

IKÄIHMISTEN HYVINVOINTI

- johtopäätökset ja pohdinta

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden yhdistystoimintaan soveltuvien tilojen maksuttomuus tulee jatkossa edistämään alueellisesti ikäihmisten hyvinvointia yhdistystoiminnan kautta. Kaupungin ja järjestöjen/ yhdistysten yhteinen elämäntuettavuusmahdollistaa myös aiempaa paremmin ikäihmisten hyvinvoinnin edistämisen yhdessä useiden toimijoiden kesken. Hyvinvoinnin edistämisen palveluiden alueelliset toimijaverkostot tukevat myös hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoa. Oulun kaupunki on ollut mukana myös Löytävän seniorityön verkostossa.

Hyte-kerroin tulosindikaattorin Kaatumisiin ja putouksiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä/10 000 vastaavan ikäistä mukaisesti hoitajaksot ovat nousseet vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022. Tähän tulosindikaattoriin vaikuttamiseen tuleekin seuraavalla valtuustokaudella kiinnittää erityistä huomiota. Tämä indikaattori kuvaa muun muassa asumisen ja elinympäristön turvallisuutta, kunnossapidon laatua ja ikääntyneiden toimintakykyä. Vuosittaiset vaihtelut hoitajaksoissa ovat suuria. Määrä kasvoi kuitenkin edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi naisilla on miehiä enemmän hoitajaksoja.

Säännöllisellä liikunnan harrastamisella tuetaan ja ylläpidetään ikääntyvien toimintakykyä, mahdollistetaan omatoimisuutta, lisätään yhteisöllisyyttä sekä saavutetaan iloa ja virkistystä. Ikäihmisten määrän kasvaessa on tärkeää, että turvataan ikääntyneiden liikuntapalveluiden saatavuus (seniorikortti 65+, liikuntaneuvonta, liikuntaluuri, ikäihmisten liikuntaryhmät, KunnanLähde-toiminta).

Vanhusneuvosto on toiminut aktiivisesti usean asian edistämiseksi. Tästä hyvä esimerkki on ikäihmisten palveluopas, joka julkaistiin ensimmäisen kerran alkuvuodesta 2024. Ikäihmisten päivitetyn palveluoppaan tuottaminen on sovittu toteutettavaksi vuoden 2025 lopussa. Tällä valtuustokaudella julkaistu opas on saanut paljon positiivista palautetta. Vanhusneuvosto on voinut käyttää hyte-rahaa myös kouluttamiseen ja opintomatkaan. Vapaaehtoistoiminnan edistämiseen ja tukemiseen Oulun kaupunki on suunnitellut omaa osahanketta osana Kulttuurisäätiön hanketta. Rahoituspäätös varmistuu myöhemmin. Hyvinvoinnin edistämisen toimintojen näkyväksi tekeminen tehokkaammin viestinnällisesti aloitetaan vuoden 2025 aikana. Konsernihallinnon kehittämistöissä aloitti 03/2025 suunnittelija liittyen hyvinvointiviestintään.

Ikäihmisten ravitsemusterveyden edistämiseksi asetetut toimenpiteet ovat jääneet toteutumatta: ikääntyneiden ravitsemusterveyden edistäminen, vajaaravitsemusriskin tunnistaminen ja vajaaravitsemuksen ehkäiseminen tukevat toimintakykyä ja auttavat pärjäämään kotona pidempään. Tähän onkin seuraavalla valtuustokaudella hyvä kiinnittää erityistä huomiota yhdessä Pohteen kanssa. Lisäksi tulevan valtuustokauden aikana on erityisesti panostettava ikääntyneiden digituen varmistamiseen, koordinointiin ja organisointiin. Tähän ei vuoden 2024 aikana ole löydetty sopivaa hankerahoituskanavaa. Virkeästi arjessa – hanke Terveiden edistämisen määrärahalla käynnistyi alkuvuodesta 2025. Hankkeen tavoitteena on ikääntyneiden hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen ryhmämuotoisella toiminnalla niin, että ikääntyneen hyvinvointi paranee ja ikääntynyt voi elää omassa kodissaan mahdollisimman pitkään itsellä mielekäästä arkea.



Ikäihmisten hyvinvointi – Nostoja

- 75 vuotta täyttäneiden osalta elämänlaatu, fyysinen ja psyykkinen terveys on parantunut. Elämäntavat ovat osittain parantuneet. Arkitoimissa vähintään suuria vaikeuksia kokevien osuus (24,2 %) on laskenut, mutta apua riittämättömästi saavien osuus apua tarvitsevista (24,4 %) on noussut. Turvallisuuden tunne heikentynyt.
- Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä oli 91,9 % vuonna 2023 . Osuus on kasvanut viime vuosina.
- 75 vuotta täyttäneiden yksin asuvien osuus vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä oli 43,8 % vuonna 2023. Osuus on laskenut tasaisesti.
- Ikääntyminen lisää tapaturmariskiä. Oululaisilla 65 vuotta täyttäneillä oli kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitojaksoja noin 333/10 000 vastaavan ikäistä vuonna 2023. Vuosittaiset vaihtelut ovat suuria. Määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Naisilla on miehiä enemmän hoitojaksoja.
- 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa Oulussa seuraavan kymmen vuoden aikana noin 8 000:lla. Ikääntyneiden määrän kasvu lisää palvelutarvetta.

75 vuotta täyttäneiden hyvinvointi,

Terve Suomi 2023

Fyysinen terveys

- Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokeneiden osuus (49,6 %) laskenut
- Toimintarajoitteita terveysongelmien vuoksi osuus (47,2 %) laskenut
- 500 m matkan kävelemissä suuria vaikeuksia kokeneiden osuus (20,4 %) laskenut

Turvallisuus

- Päivittäisen elämän erittäin tai hyvin turvalliseksi kokevien osuus (52,4 %) laskenut
- Turvattomuutta kokevien osuus (3,7 %) ei ole muuttunut
- Lähisuhdeväkivaltaa kokevien osuus on 3,7 %

Kulttuurihyvinvointi

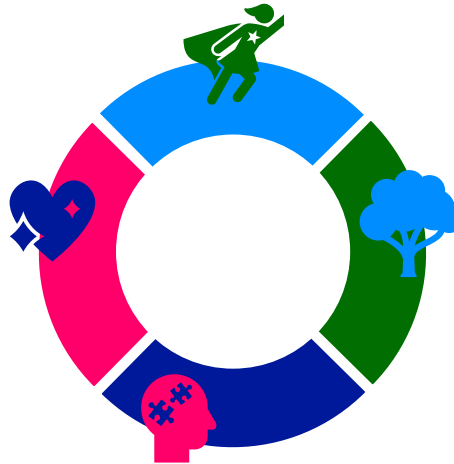
- Harrastaa itse kulttuuria tai osallistuu harrasteryhmään tai ohjattuun toimintaan 10,6 %
- Kuukausittain jotakin kulttuuripalvelua (ml. kirjastopalvelut) käyttää 24,9 %
- Kuukausittain jotakin kulttuuripalvelua (pl. kirjastopalvelut) käyttää 10 %

Arjen raha-asiat

- Rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeistä ja lääkärikäynneistä tinkimään joutuneiden (4,4 %) osuus laskenut

Oppiminen ja kasvu ihmisenä

- Oppimiskykynsä huonoksi kokee 12,1 %
- Keskittymiskykynsä huonoksi kokee 5,3 %
- Muistinsa huonoksi kokeneiden osuus (5,8 %) noussut



Ruoka, liikkuminen, lepo ja muut elintavat

- Kalaa kaksi kertaa viikossa syö 54,3 %
- Useita kertoja päivässä kasviksia, hedelmiä ja marjoja syö 39,5 %
- Liian vähän liikkuvien osuus (68,8 %) laskenut
- Lihavien osuus (15,8 %) ei ole muuttunut
- Päivittäin tupakoivien osuus (2,9 %) noussut
- Alkoholia liikaa käyttävien osuus (20,6 %) laskenut
- Riittämättömästi nukkuvien osuus (13,1 %) noussut

Suhteet toisiin ihmisiin ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

- Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (10,2 %) laskenut
- Erittäin heikkoa osallisuutta kokevien osuus 8,7 %

Asuminen, ympäristö ja luonto

- Asuinalueen olosuhteisiin tyytyväisten osuus (88 %) ei ole muuttunut
- Itsestä huolehtimisessa vähintään suuria vaikeuksia kokevien osuus 5,6 %
- Arkitoimissa vähintään suuria vaikeuksia kokevien osuus (24,2 %) laskenut
- Asunnosta ulos lähtemisessä suuria vaikeuksia kokevien osuus 7,8 %
- Apua riittämättömästi saavien osuus (24,4 %) apua tarvitsevista noussut
- Kokenut esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä 90,8 %

Mielen hyvinvointi ja mahdollisuus elää omannäköistä elämää

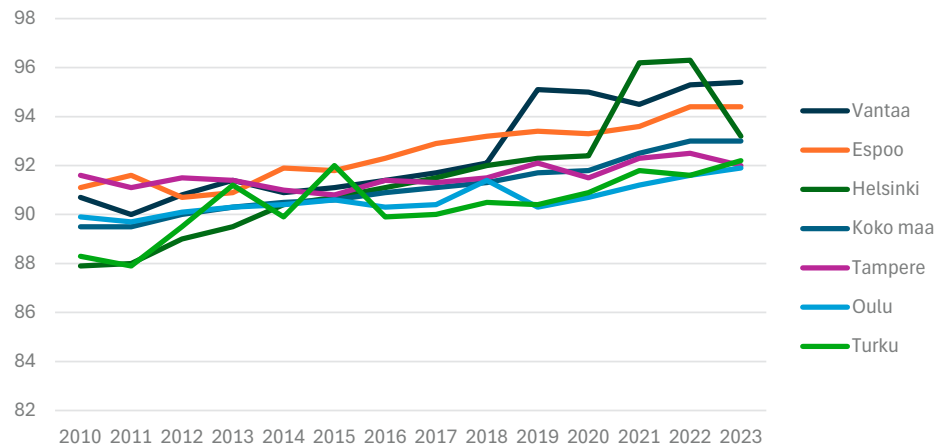
- Onnelliseksi (50,1 %) ja elämänlaatunsa hyväksi kokeneiden (50,6 %) osuus noussut
- Positiivisen mielenterveyden pistemäärä pysynyt ennallaan
- Psyykkisesti kuormittuneiden (8 %) osuus laskenut
- Itsemurha-ajatuksia ollut 4,4 prosentilla

Sovellettu Marika Kunnarin (2017) väitöskirjasta. Kehitetään yhteistyössä Pohteen, kuntien ja yhdistysten kanssa.

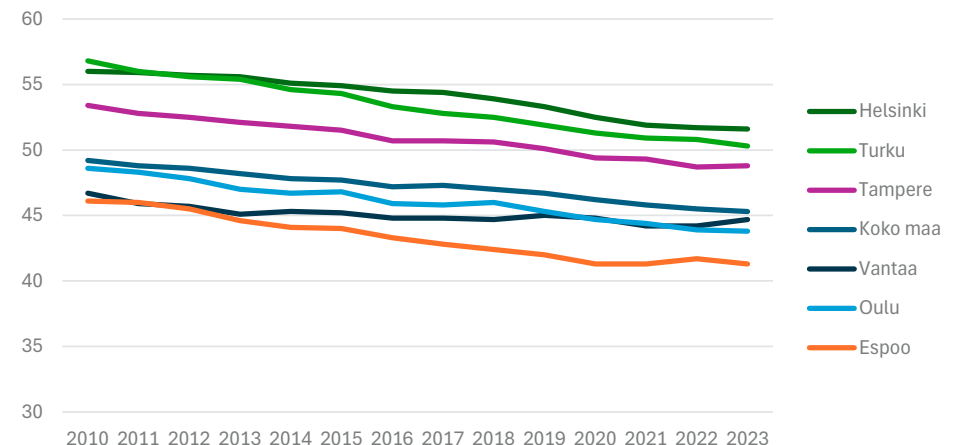
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet

- Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä oli 91,9 % vuonna 2023 . Osuus on kasvanut viime vuosina.
- Oulussa 75 vuotta täyttäneiden yksin asuvien osuus vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä oli 43,8 % vuonna 2023. Osuus on laskenut tasaisesti.
- Omaishoidon tuella hoidettavia 75 vuotta täyttäneitä oli 5,5 % vastaavan ikäisestä väestöstä vuonna 2023. Osuus on Oulussa suurten kaupunkien suurin.

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä



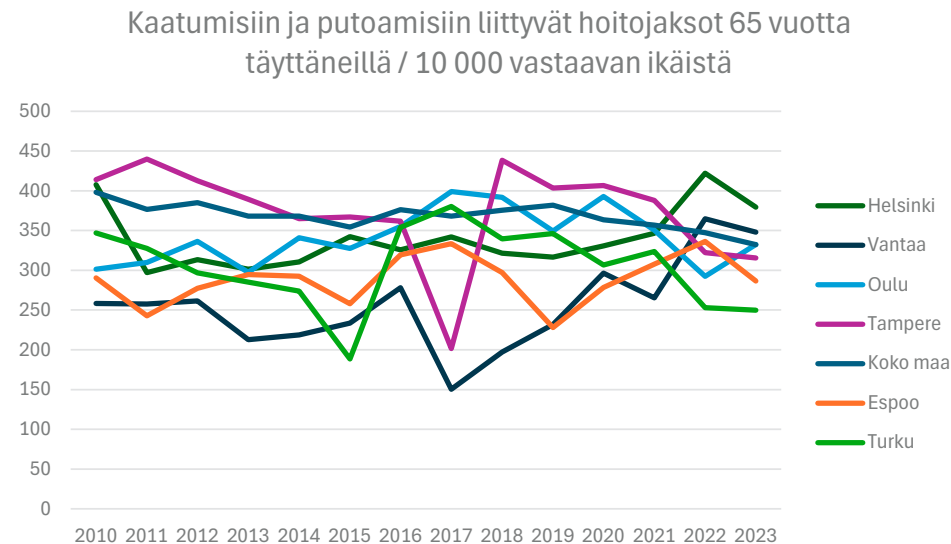
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä



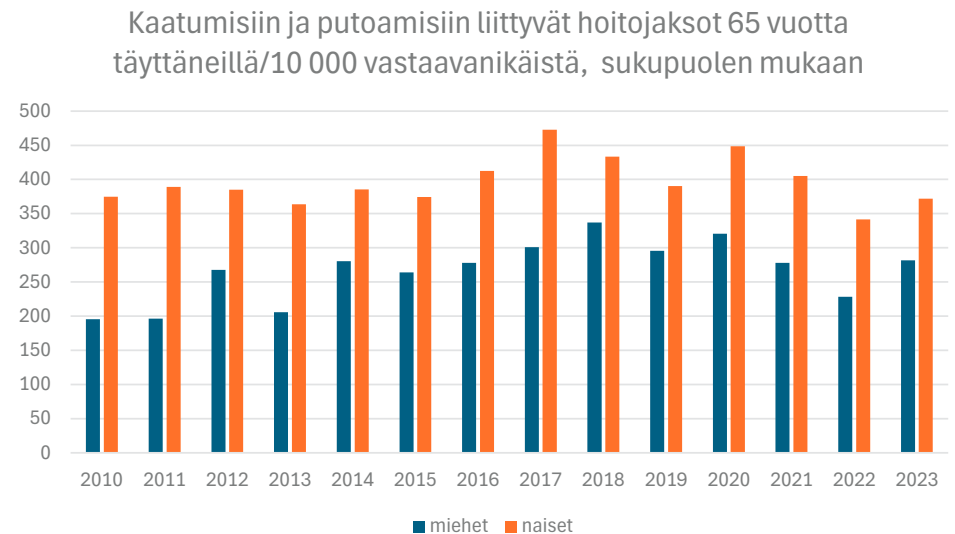
Lähde: Sotkanet

Kaatumiset ja putoamiset

- Ikääntyminen lisää tapaturmariskiä. Oululaisilla 65 vuotta täyttäneillä oli kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitojaksoja noin 333/10 000 vastaavan ikäistä vuonna 2023. Vuosittaiset vaihtelut ovat suuria. Määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Naisilla on miehiä enemmän hoitojaksoja.



- Kaatumiset ja putoamiset voidaan ymmärtää kuvaavan laajemmin iäkkään väestön terveyttä ja toimintakykyä. Kaatumisille altistavia tekijöitä ovat esimerkiksi heikentynyt tasapaino, heikentynyt lihaskunto, monilääkitys, hoitamattomat sairaudet, huono ravitsemus, heikentynyt näkökyky, alentunut kognitiivinen toimintakyky sekä ympäristön ja yksilön toimintakyvyn välinen epäsuhta.



Lähde: Sotkanet

Ikäihmisten määrä ja palvelutarve kasvaa

- 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa Oulussa seuraavan kymmen vuoden aikana noin 8 000:lla.
- Ikääntyneiden määrän kasvu lisää palvelutarvetta. Palvelutarpeeseen vaikuttavat henkilön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja elinympäristön muutokset. Ikääntyminen vaikuttaa palvelutarpeeseen kaupungin eri osa-alueilla hyvinvoinnin, asumisen, kulttuurin, vapaa-ajan ja liikenteen osalta.
- Ikääntymisen aiheuttama kustannuspaine sosiaali- ja terveyspalveluihin on nelinkertainen verrattuna keskimääräiseen väestön palveluiden tarpeeseen.



Lähde: Tilastokeskus



OSA 2. Toimintaympäristö - yleinen indikaattoritieto



Toimintaympäristö- osion sisältö

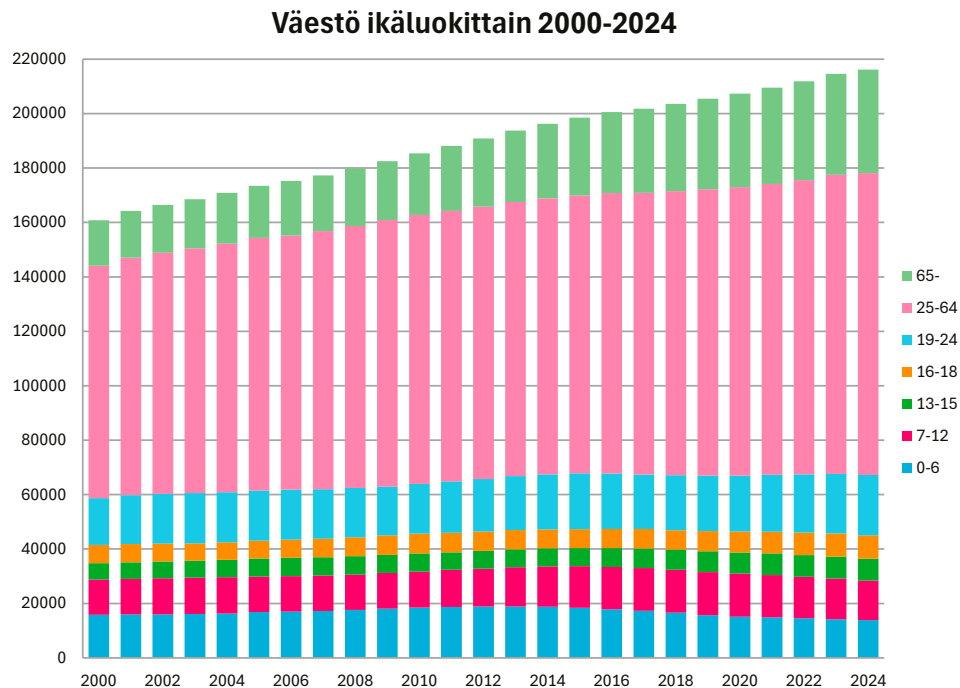
- Toimintaympäristö osiossa on kuvattu väestö- ja perherakennetta, asumista, koulutustasoa, sairastavuutta, toimeentuloa ja elinympäristön turvallisuutta rikostilaston kautta.
- Väestön hyvinvoinnista ja palveluiden käytöstä on paljon muitakin indikaattoreita. Kaikkia ei ole otettu mukaan tähän katsaukseen. Laajaa indikaattoripaketti löytyy **sähköisestä hyvinvointikertomuksesta**. Tiedot avautuvat, kun painaa oikealla olevaa nuolinäppäintä.



Toimintaympäristö – Nostoja

- Väestömäärä kasvaa. Lasten määrä vähenee. Työikäisten ja ikääntyneen väestön määrä kasvaa.
- Luonnollinen väestönkasvu vähentynyt merkittävästi. Muuttoliikkeessä on suuria vaihteluita.
- Oulu saa muuttovoittoa erityisesti opiskeluiässä olevista. Muuttotappiota tulee puolestaan pienistä lapsista (0–4-vuotiaat) ja työelämän alkuvaiheesta olevista (25–29-vuotiaat).
- Vuoden 2024 lopussa Oulussa asui ennakkotiedon mukaan yhteensä noin 10 500 ulkomaan kansalaista (5,1 % väestöstä) ja noin 14 000 vieraskielistä (6,4 % väestöstä). Määrät ovat kasvaneet.
- Lähes puolet asutokunnista on yhden hengen asutokuntia, joiden osuus ja määrä on kasvanut tasaisesti.
- Lapsiperheiden osuus perheistä on vähentynyt.
- Väestön koulutustaso Oulussa on noussut tasaisesti. Oulussa koulutustaso on suurten kaupunkien kolmanneksi korkein.
- Oulun sairastavuus- ja työkyvyttömyysindeksit ovat korkeimmat verrattuna muihin suuriin kaupunkeihin. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen muihin kuntiin verrattuna Oulun tilanne on hyvä.
- Pienituloisuusaste oli 15,5 % vuonna 2023 ja osuus nousi hieman.
- Poliisin tietoon tulleiden rikoslakirikosten määrä oli 19 058 vuonna 2023. Rikosten määrä nousi hieman edellisestä vuodesta. Huolestuttavaa on se, että erityisesti huumausainerikokset kasvoivat ja Oulussa huumausaineiden käyttörikokset 1000 asukasta kohden olivat suurten kaupunkien korkeimmat.

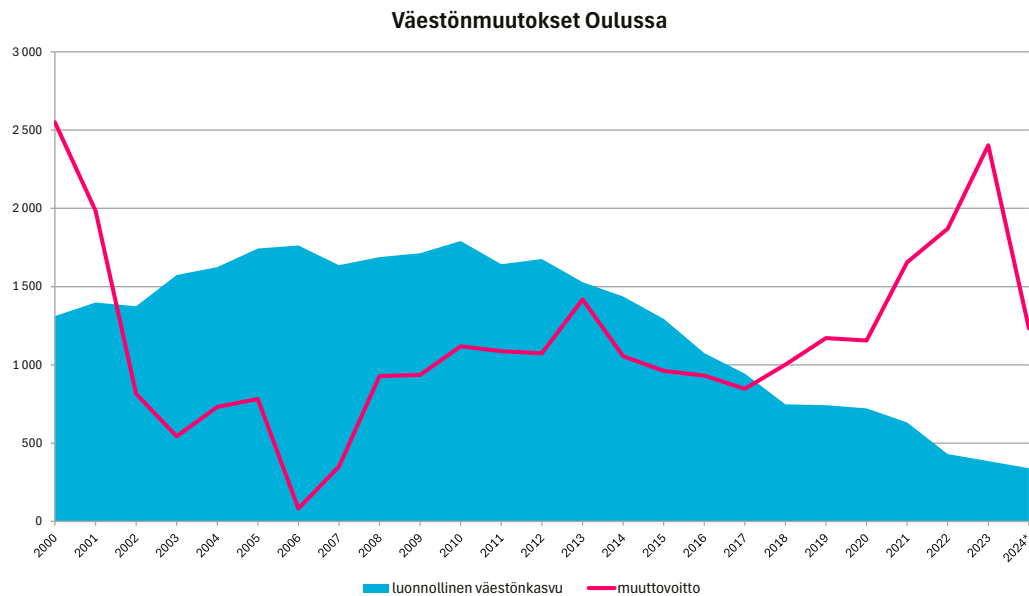
Väestön määrän kasvu ja väestön ikärakenteen muutokset



Lähde: Tilastokeskus

- Oulussa asui 216 152 asukasta vuoden 2024 lopussa. Väkiluku kasvoi vuoden 2024 aikana 1 519 asukkaalla (0,7 %). Väestönkasvu jatkunee positiivisena myös ensi vuosikymmenille.
- Alle kouluikäisten lasten määrä on vähentynyt 10 vuoden ajan. Vuonna 2024 määrä laski 294 lapsella. Tulevina vuosina laskun odotetaan vähenevän ja kääntyvän myöhemmin pienoiseen kasvuun.
- Alakouluikäisten määrä on vähentynyt vuodesta 2020 lähtien ja määrä väheni 482 lapsella vuonna 2024. Määrän odotetaan vähenevän myös tulevina vuosina.
- Yläkouluikäisten määrä on kääntynyt laskuun vuonna 2024, ja määrä väheni 36 lapsella. Määrän odotetaan vähenevän myös tulevina vuosina.
- Lukioikäisten määrä kasvoi 95 nuorella vuonna 2024. Määrä kasvanee vielä seuraavan viiden vuoden ajan ja kääntyyneen sitten laskuun.
- 19-24-vuotiaiden määrä kasvoi 279 nuorella vuonna 2024 ja määrän odotetaan kasvavan myös tulevina vuosina.
- Työikäisten määrä kasvoi 1 073 henkilöllä vuonna 2024 ja määrän odotetaan kasvavan myös tulevina vuosina.
- Yli 65-vuotiaiden määrä kasvoi 884 henkilöllä. Eläkeikäisten määrä on kasvanut pitkään ja määrän odotetaan kasvavan myös tulevina vuosina.

Väestömuutokset



- Oulun väestöä kasvattaa sekä syntyneiden enemmisyys että muuttoliike.
- Uusia oululaisia syntyi vuoden 2024 aikana ennakkotietojen mukaan 1 883. Syntyneiden määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna. Kuolleiden määrä oli 1 543.
- Luonnollinen väestönlisäys eli syntyneiden enemmisyys oli 340 henkilöä, mikä on vähemmän kuin edellisenä vuotena. Luonnollinen väestönkasvu on vähentynyt merkittävästi 10 vuoden ajan.
- Viimeisten viiden vuoden aikana muuttovoitto on ollut keskimäärin yli 1 650 henkilöä vuodessa.
- Vuonna 2024 muuttovoitto oli Oulussa ennakkotietojen mukaan 1 233 henkilöä. Muuttovoitto laski edellisestä vuodesta. Viimeisten kolmen vuoden aikana merkittävä osa muuttovoitosta on tullut maahanmuutosta.

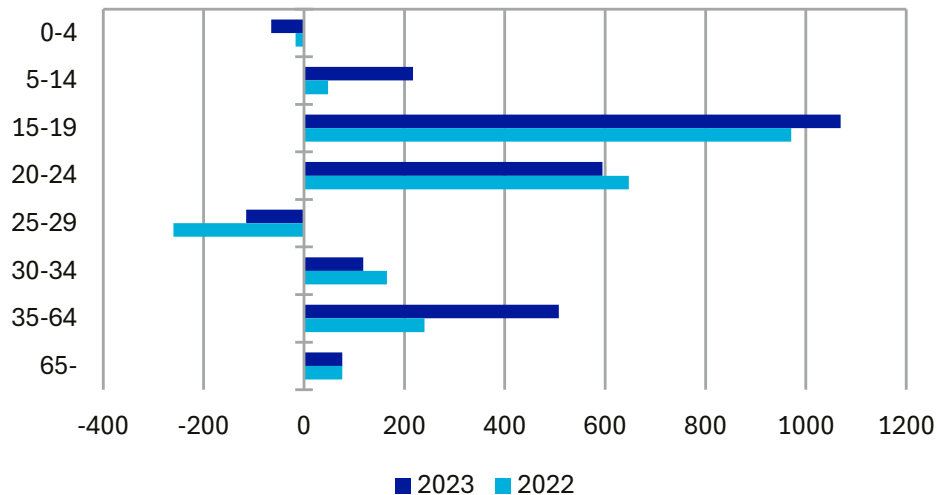
Lähde: Tilastokeskus

Muuttaneiden taustoja

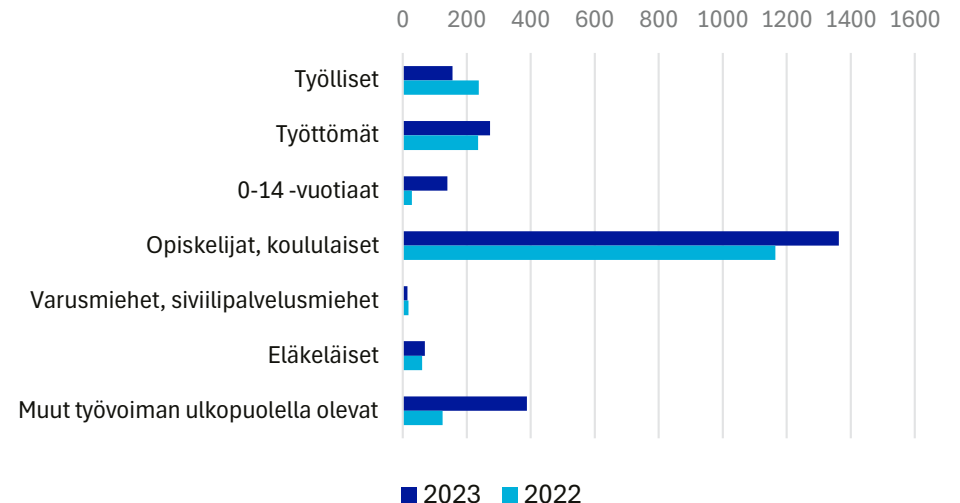
- Oulu saa muuttovoittoa erityisesti opiskeluiässä olevista (15–24-vuotiaat). Muuttotappiota tulee puolestaan lapsista (0–4-vuotiaat) ja työelämän alkuvaiheessa olevista (25–29-vuotiaat).
- Muuttajien toiminnan mukaan Oulu saa muuttovoittoa erityisesti opiskelijoista.

- Vuonna 2023 työllisten muuttovoitto oli pienempää kuin työttömien. Työllisten muuttovoitto tulee maahanmuutosta. Työttömien muuttovoitto tulee sekä kuntien välisestä muutosta että maahanmuutosta.
- Koulutusasteen mukaan Oulu saa muuttovoittoa perusasteen ja keskiasteen tutkinnon suorittaneista ja muuttotappiota tulee korkea-asteen tutkinnon suorittaneista (15 vuotta täyttäneet).

Nettomuutto iän mukaan vuosina 2022 ja 2023

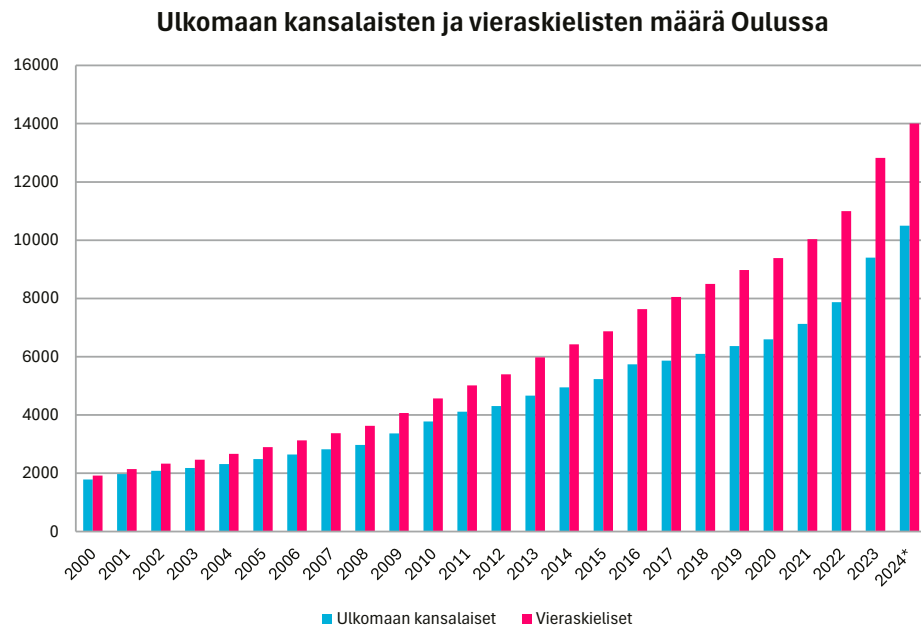


Nettomuutto muuttajien toiminnan mukaan vuosina 2022 ja 2023



Lähde: Tilastokeskus

Ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset



- Vuoden 2024 lopussa Oulussa asui ennakkotiedon mukaan yhteensä noin 10 500 ulkomaan kansalaista (5,1 % väestöstä) ja noin 14 000 muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia (6,4 % väestöstä).
- Vuonna 2024 ulkomaan kansalaisten määrä kasvoi ennakkotiedon mukaan noin 850 henkilöllä.
- Yleisimmät ulkomaan kansalaisuudet Oulussa ovat kiinalaiset, intialaiset, venäläiset, ukrainalaiset ja srilankalaiset.
- Yleisimpiä vieraita kieliä Oulussa ovat venäjä, arabia, englanti, kiina ja farsi, persia.

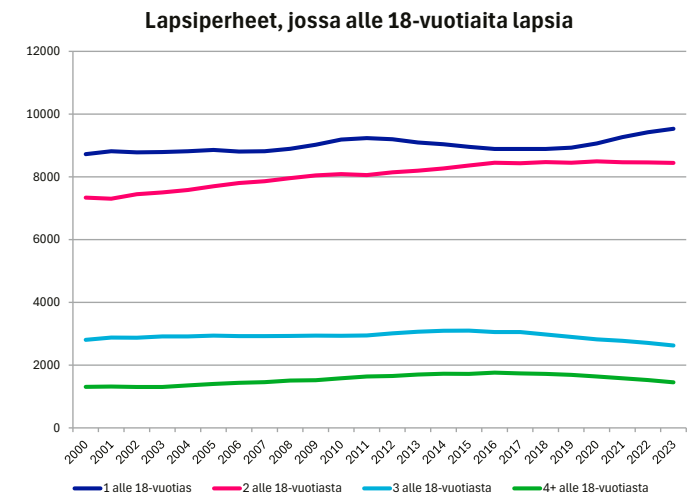
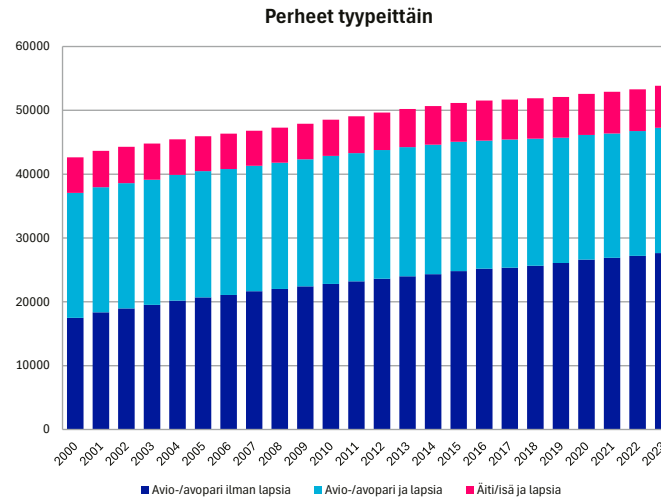
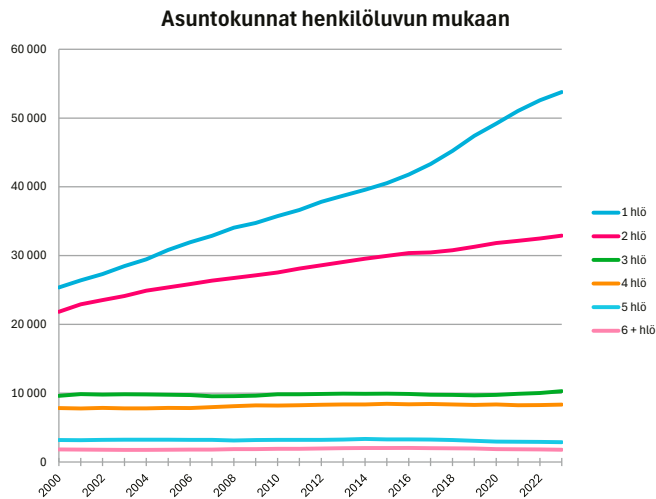
Lähde: Tilastokeskus

Asuntokunnat ja perheet

- Vuoden 2023 lopussa Oulussa oli yhteensä 109 987 asuntokuntaa. Näistä 53 782 (48,9 %), oli yhden hengen asuntokuntia. Pienten asuntokuntien määrän ja %-osuuden kasvu on pitkään jatkunut trendi Oulussa.

- Perheiden lukumäärä oli Oulussa vuoden 2023 lopussa 53 847. Näistä lapsiperheitä oli 26 222. Lapsiperheiden osuus perheistä on vähentynyt. Lapsiperheistä yhden huoltajan perheitä oli 25 %.

- Perheitä, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia, oli 22 052 vuoden 2023 lopussa. Viime vuosina vain sellaisten perheiden, joissa on yksi alle 18-vuotias lapsi, määrä on kasvanut.

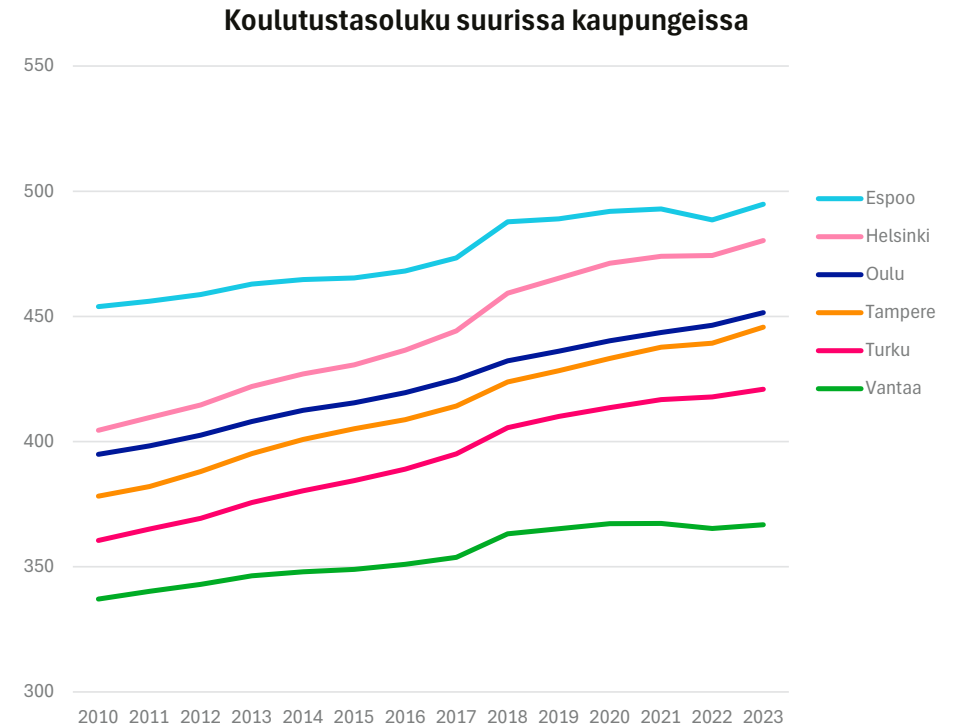
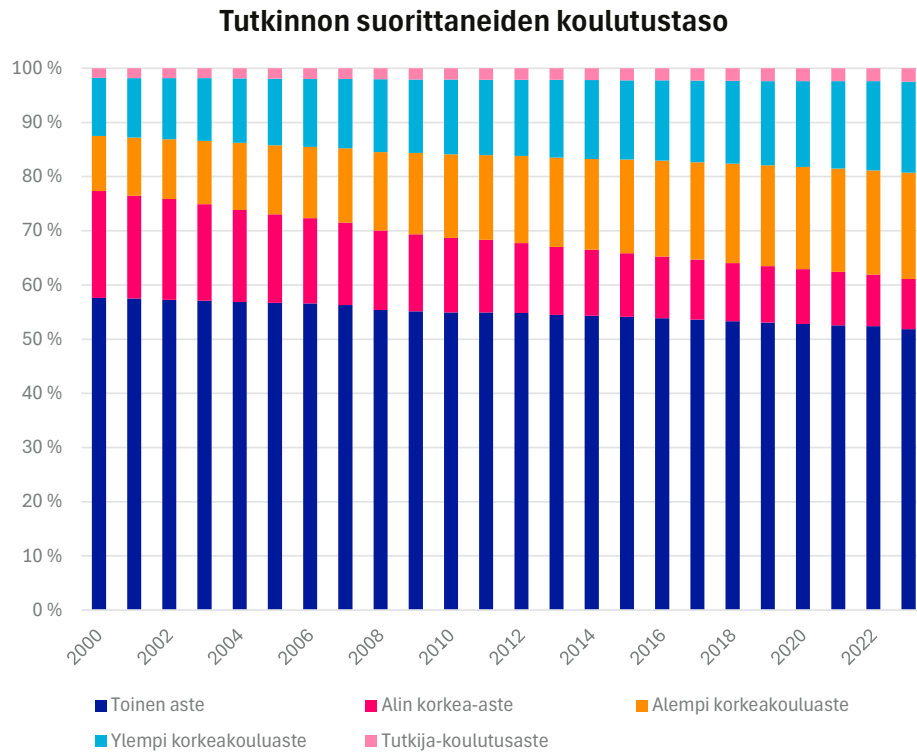


Lähde: Tilastokeskus

Koulutustaso

- Väestön koulutustaso Oulussa on noussut tasaisesti ja se on koko maata korkeampi. Oulussa tutkinnon suorittaneista 38,9 prosentilla on korkeakoulututkinto, kun koko maassa heitä on 33,8 prosenttia.

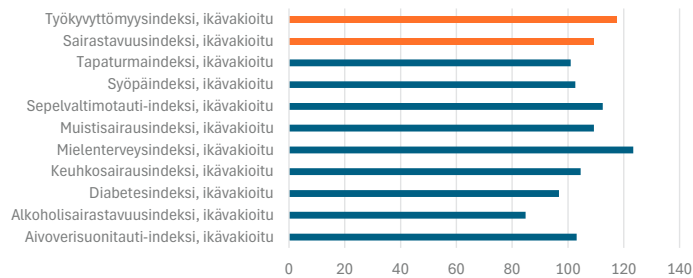
- Koulutustasoluvun avulla voidaan vertailla eri alueiden välisiä koulutustasoeroja sekä seurata ajassa tapahtuvia muutoksia. Suurista kaupungeista Espoossa on korkein koulutustaso. Seuraavaksi korkein koulutustaso on Helsingissä ja Oulussa.



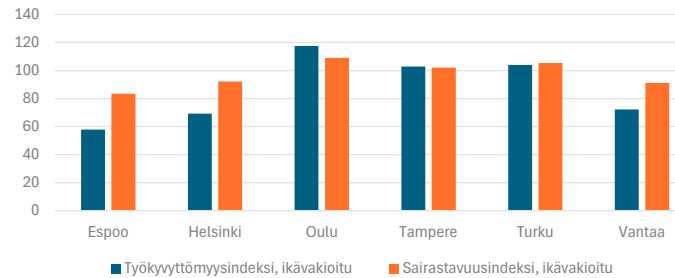
Lähde: Tilastokeskus

Sairastavuus- ja työkyvyttömyysindeksi

Oulun sairastavuus- ja työkyvyttömyysindeksit 2022, ikävakioitu

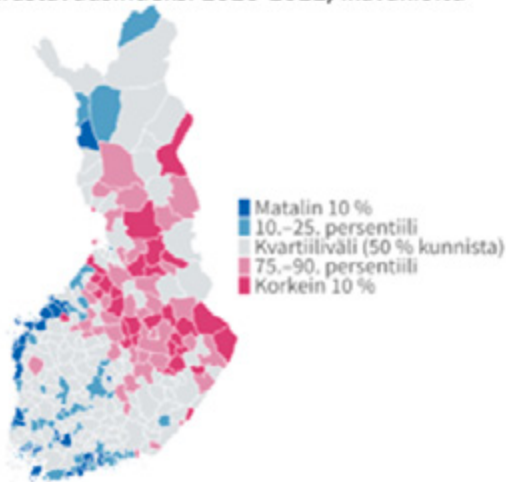


Sairastavuus- ja työkyvyttömyysindeksi, ikävaikoitu 2022, suuret kaupungit

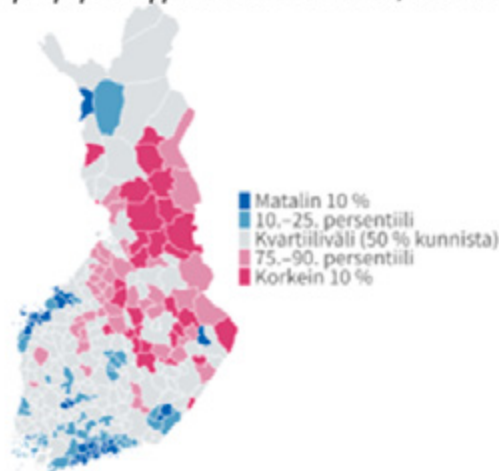


- Kansallisen terveysindeksin vertailuluvuissa koko maan keskiarvo on 100. Sitä suuremmat luvut kertovat yleisemmästä työkyvyttömyysetuuksien saamisesta tai sairastavuudesta kunnissa.
- Oulun sairastavuusindeksi on 109 ja työkyvyttömyysindeksi 117,5.
- Oulun sairastavuus- ja työkyvyttömyysindeksit ovat korkeimmat verrattuna muihin suuriin kaupunkeihin.
- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen muihin kuntiin verrattuna Oulun tilanne on hyvä.

Sairastavuusindeksi 2020-2022, ikävakioitu



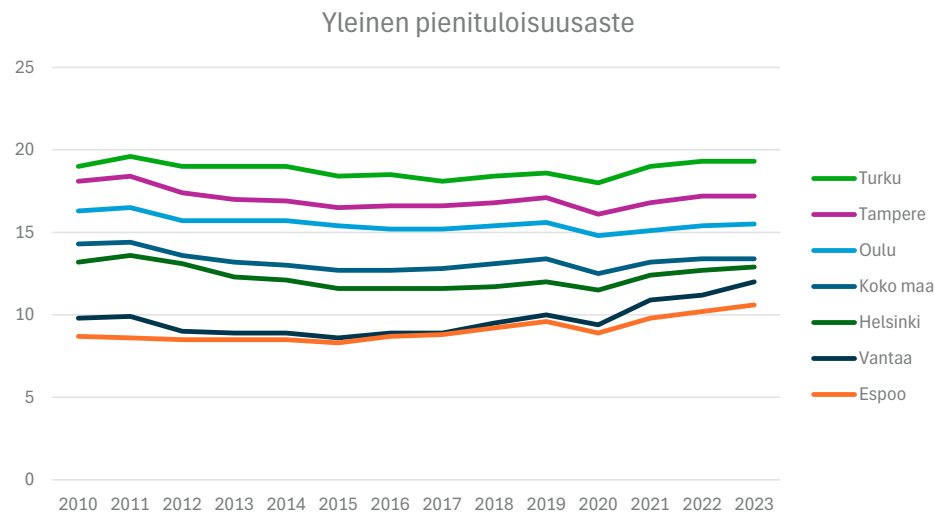
Työkyvyttömyysindeksi 2020-2022, ikävakioitu



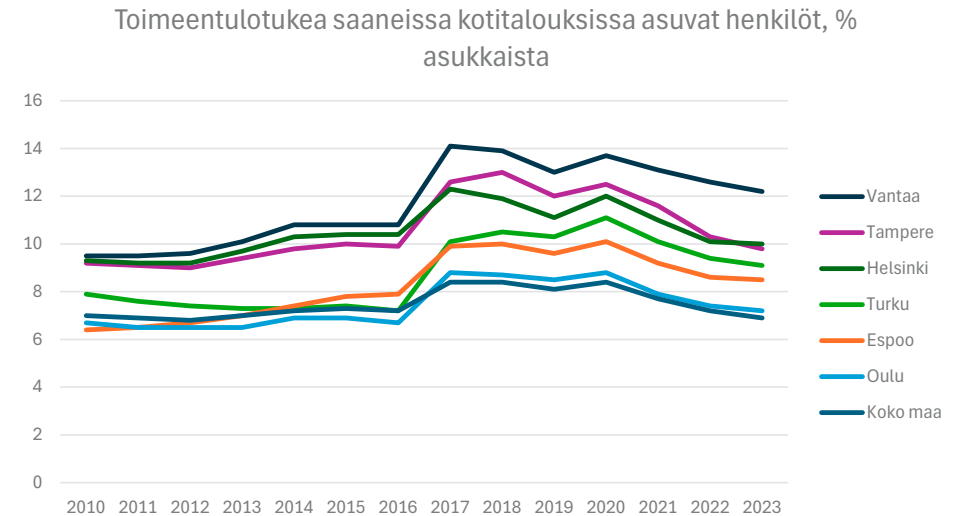
Lähde: Sotkanet, THL

Toimeentulotuki ja pienituloisuus

- Yleinen pienituloisuusaste oli 15,5 % vuonna 2023. Osuus nousi hieman. Pienituloisuusaste mittaa suhteellisia tuloeroja. Mikäli mediaanitulo alenee, pienituloisuusaste voi myös laskea eikä kyse tällöin välttämättä ole siitä, että tulokehitys olisi myönteistä.
- Pitkittyneesti pienituloisten henkilöiden osuus asuntoväestöstä oli 8,7 % vuonna 2023



- Toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvien henkilöiden osuus oli 7,2 % asukkaista vuonna 2023. Osuus laski hieman. Osuus on Oulussa alhaisin verrattuna muihin suuriin kaupunkeihin.
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita henkilöitä oli 1,6 % asukkaista vuonna 2023

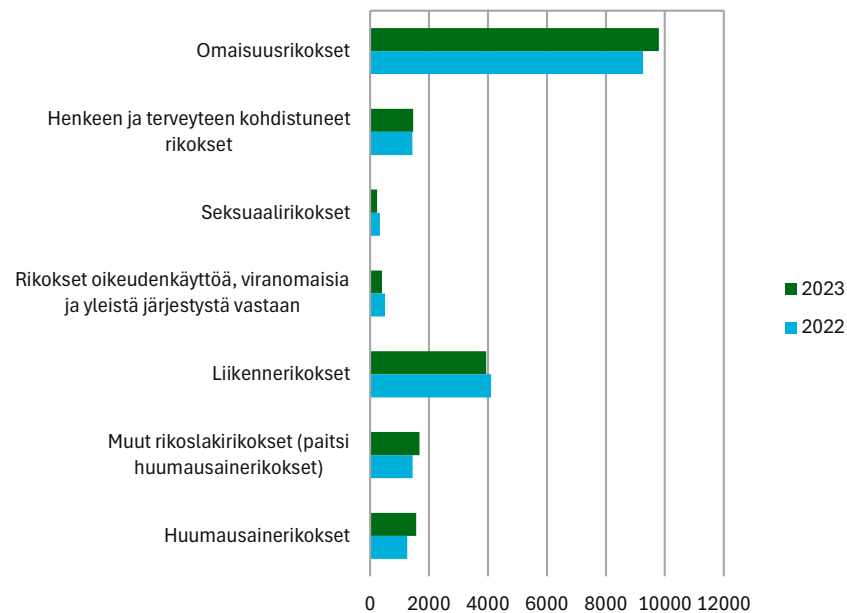


Lähde: Sotkanet

Elinympäristön turvallisuus

- Poliisin tietoon tulleiden rikoslakirikosten määrä oli 19 058 vuonna 2023. Rikosten määrä nousi hieman edellisestä vuodesta (2022: 18 340)
- Huolestuttavaa on se, että huumausainerikokset kasvoivat Oulussa vuonna 2023. Oulussa huumausaineiden käyttörikokset 1000 asukasta kohden olivat suurten kaupunkien korkeimmat.

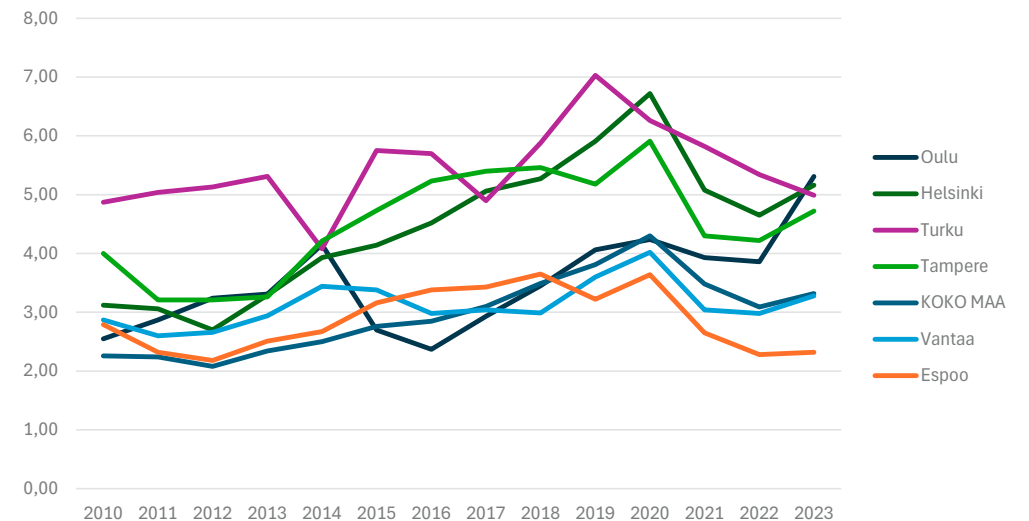
Viranomaisen tietoon tulleet rikoslakirikokset Oulussa



Lähde: Tilastokeskus

- Oulussa rikosten määrä suhteutettuna asukaslukuun on Espoon jälkeen pienin verrattuna muihin suuriin kaupunkeihin.

Huumausaineiden käyttörikokset alueen 1 000 asukasta kohden



Oulu on Euroopan kulttuuri- pääkaupunki 2026

→ oulu2026.eu



Oulu2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupunki

